

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01309042 8

UNIVERSITY
OF
TORONTO
LIBRARY

Baroum.
A368nz

VASILIE ALECSANDRI

OPERE COMPLETE

POESII

VOLUMUL I

DOINE — LĂCRIMIOARE
SUVENIRE — MĂRGĂRITĂRELE

118103
13/9/11

BUCURESCI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŪ & Comp.

21, Calea Victoriei, 21

1896.

43,154. *Stabilimentul grafic* I. V. Soceni. București.

800

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
Prefață	IX
Cuvînt rostit la mormîntul lui Vasilie Alecsandri la 27 August 1890, de D. A. Sturdza	XV

DOÎNE

1842 — 1852

I — Doîna	5
II — Baba Cloanța	8
III — Sora și hoțul	17
IV — Craiul-Noi	21
V — Maghișara	27
VI — Altarul mănăstirei Putna	34
VII — Andriș-Popa	37
VIII — Groza	42
IX — Ursișii	45
X — Strigoii	50
XI — Ceasul rău	54
XII — Strunga	59
XIII — Cîntic haiducesc	62
XIV — Făt-Logofet	66
XV — Hora	69
XVI — Sburătorul	73
XVII — Tatarul — Cîntic vechi	76
XVIII — Cînel-cînel	78
XIX — Măndrușă de la munte	80

	Pag.
XX — Dorul românei	82
XXI — Cântic ostășesc	85
XXII — Dorul — Cântic de lume	87
XXIII — Doîna iubirei	89
XXIV — Mărioara Florioara — Legendă	92

LĂCRIMIOARE

I — Steluța	119
II — Lăcrimioare	122
III — 8 Mart	124
IV — De creșt în poezie...	130
V — O noapte la țeară	132
VI — Vești tu vulturul	136
VII — Despărțirea	138
VIII — Dulce înger	141
IX — Cântic de fericire	143
X — Pescarul Bosforului	146
XI — Așteptarea	150
XII — Veneția	153
XIII — Barcarolă venețiană	157
XIV — Bîdineta	160
XV — O seară la Lido	164
XVI — Gondoleta	167
XVII — Canțonetă napolitană	169
XVIII — Visurile	171
XIX — Adio	173
XX — Pe mare	177
XXI — Ursita mea	180
XXII — La Veneția mult duioasă	184

SUVENIRE

	Pag.
I — Visul	189
II — Pe malul mării	193
III — PăsERICA	196
IV — Mașorul lui Iancu Bran	198
V — Desrobirea țiganilor	200
VI — Odă către Bahlui	202
VII — Zimbrul și Vulpea, fabulă	204
VIII — Curcile, fabulă	206
IX — Frumoasă copilă	208
X — Adevărul și minciuna	210
XI — Pe un album	212
XII — Romanță	213
XIII — Adio Moldovei	215
XIV — La mormântul lui Gr. Romalo	218
XV — Intoarcerea în țeară	220
XVI — La moartea lui P. Cazimir	223
XVII — Dridri	225
XVIII — Umbrei lui Nicu Ghica	230
XIX — Dor de călătorie	234
XX — Bosforul	236
XXI — Strofe lui C. Negri	239
Note	243

MĂRGĂRITĂRELE

1852—1862

I — Deșteptarea României — 1848	257
II — Sentinela romană — Poem istoric	261

	Pag.
III — Moșul și Secuiul	274
IV — Vis de poet	278
V — Biserica risipită — Legendă	285
VI — Cânticul Margaretei	290
VII — Pășerica mării	293
VIII — Floarea oceanului	296
IX — Muntele de foc — Legendă	298
X — Hoțul și Domnița	302
XI — Ce gândesc, o! Margarită?	305
XII — Îahtul	307
XIII — O noapte la Alhambra	310
XIV — Seguidila — Cântic poporal spaniol	316
XV — El R'baa — Cântic arapesc	318
XVI — Stelele — Doină	321
XVII — N. Bălcescu murind	323
XVIII — Anul 1855	326
XIX — Cântice și sărutări	329
XX — Banul $\frac{1}{2}$ Mărăcină	333
XXI — La Sevastopol	338
XXII — Dragoș	341
XXIII — 1 Mai	347
XXIV — Adio	349
XXV — Cântice de lune	352
XXVI — Visul lui Petru Rareș — Legendă	356
XXVII — Emmi	364
XXVIII — Moldova în 1857	368
XXIX — Noaptea Sfântului Andrii	373
XXX — Dorul de mare	378
XXXI — Surorii mele	382
XXXII — Steoa țerii	384
XXXIII — Hora unirii — 1857	387
XXXIV — Presimțire	390

	Pag.
XXXV — Pe albumul D-rei Ida Vegezzi Ruscala . .	392
XXXVI — Pilotul	394
XXXVII — La Palestro	397
XXXVIII — La Magenta	400
XXXIX — Gondola trece	402
NL — Corona vîetei	404
NLI — La poezii române	416
XLII — Lacul de Como — Sonet	419
XLIII — Romanță	421
XLIV — Crinul	423
XLV — Christos a înviat	425
XLVI — Înșiră-te-mărgărite — Legendă	427
Note	447

PREFAȚĂ

Au trecut șase ani de când — la 27 August 1890 — românimea toată, cu inima adînc îndurerată, își aținteă ochii împăinjeniți de lacrimi spre micul sat Mircești, așezat pe-un colnic de-asupra văieii Siretului, între Roman și Pășcani. Glasul tuturor era înecat, când trebuia să rostească cuvintele: «a murit Alecsandri. Nu știu când inimile tuturor Românilor — cât de puțin cărturari — să fi fost mai înduioșate decât în ziua aceea, pentru că atunci și într'acel sat, după nume de mult cunoscut tuturor, se coboră la vecinica locuință unul din cei mai iubiți bărbați ai neamului nostru, cântărețul în curs de o jumătate de veac al dorului, al avinturilor și al voiniciei acestui întreg neam.

O jumătate de veac Alecsandri a fost struna, în care au vibrat bătăile inimii Românului. Cântarea lui a eșit din afundul cel mai intim al acestor inimă; de aceea el a început la 1842 cîntînd cu

«Doîna, doîniță!» și de aceea, din inimă eșind, cântarea lui a pătruns tot-deauna în adîncul inimii românești, și el a rămas poetul vecinic tîner.

Voiu aminti aci numai trei momente de căpetenie din îndelungata, glorioasa și fericita lui activitate.

Incepuse epoca luptelor eroice, când Români s'a rădicat din amorțeală ca din mormînt, pentru ca să-și croiască o viață nouă și să-și facă din nou o patrie din ruinele jalnice ale patriei glorioase a strămoșilor. Alecsandri cântă avîntul neamului în *Deșteptarea României*, iar în *Sentința romană* arată rostul milenar al acestui neam la Carpați și la Dunărea bătrână.

Un nou pas înainte se pregătea: frații de același sânge, de aceeași limbă, de aceeași lege, voiesc să se unească într'un singur stat. *Hora Unirii* este expresiunea simțemîntului obștesc, cîntînd că:

Unde-î unul, nu-î putere
La nevoi și la durere;
Unde-s doi puterea crește.
Și dușmanul nu sporesce.

Unirea mult dorită se face și pe această temelie puternică se clădesce noul Stat român, încheiat de poporul român regenerat. Curînd sună trîmbița războiului. Românul, pe a cărui paloș se

pusesese rugină seculară, se ridică, aleargă în luptă și arată lumii uimite că este tot cel din glorioasele vremuri de altă dată. Avîntul de vitejie cuprinde românimea toată, până în cele mai adînci văi ale munților, până în cele mai depărtate colibe ale cîmbanilor. Alecsandri își instrună coarda eroică a lirei și ea vibrează puternic. Bătrânul cîntăreț — tot el și aproape numai el — identificat încă odată cu poporul său, cîntă voinicia vitejilor, pe a lui «Peneș Curcanul» și pe a «celor nouă din Vaslui și cu sergentul zece».

Iată cause mari, pentru cari românimea toată — trei generații pe rînd — s'a îndulcit cu versurile lui Alecsandri, bucăți din inima ei, emoțiuni din sufletul ei. Alecsandri a cîntat pentru toți din inimile tuturor, și de-aceia în viața a întîlnit numai simpatie, dragoste și florî, iar moartea lui a învelit românimea în jale adîncă.

Alecsandri este poetul, cîntărețul românimii în veacul al XIX-lea. Volumele poeziilor lui aŭ fost și sînt gîuvaerul bibliotecii literare a orî-căreî case de cîrturar român; ele stau la loc de frunte, la îndemîna; sînt legate cu deosebită îngrijire și roase prin deasa întrebuițare. În ele se cetesc la toate vîrstele, toți găsesc în ele ce le place: lirică ușoară și dulce, pasteluri fermecătoare, narațiuni epice de fapte eroice.

Versurile lui Alecsandri au farmecul deosebit al dulcilor amintiri din copilăria fericită; ele ne amintesc cântecele pe cari ni le cântase glasul dulce și în veci neuitat al mamei, glasul cald al surorii; limba și ritmul lor au farmecul simplității și dulceața neasemuită a naturalului.

Alecsandri și-a publicat poeziile sale în mai multe ediții.

La 1853 a publicat la Paris (De Soye et Bouchet, imprimeurs) *Doine și lăcrimioare*, 1842—1852.

Zece ani mai târziu, la 1863, a tipărit la Iași un volum cu același titlu, care însă pe lângă *Doine și lăcrimioare* cuprinde *Suvenire* (21 bucăți) și *Mărgăritărele* (46 bucăți).

La 1875 a făcut prin librăria Socec marea edițiune a operelor sale complete. Poeziile erau împărțite în trei volume: *I. Doine și Lăcrimioare*, *II. Mărgăritărele*, *III. Pasteluri și legende*.

La 1880 a adăos un nou volumaș (*Legende noue — Ostași noștri*), în care a adunat câteva legende compuse după 1875 și toate compunerile relative la resboiul independenței.

Alecsandri își iubiă compunerile sale; pe unele le cetia cu plăcere prietenilor în intimitate sau lui

însuși în singurătatea ticinată dela Mircesci. În aceste cetiri mereu schimbă câte o vorbă sau refăcea câte un vers. În odaia lui de lucru, într'un dulăpior închis cu uși de sticlă, aveă o colecțiune de poeți moderni francezi, și între volumele lor eră și este până astăzi un exemplar complet al scrierilor sale în ediția Socec dela 1875, exemplar dedicat soției sale cu aceste cuvinte «*Paulinei. — Souvenir — V. Alecsandri*». În acest exemplar a însemnat Poetul toate schimbările și îndreptările făcute în versurile sale dela 1875 până la sfârșit.

Ediția Poesiilor dela 1875 se sfârșise înainte de 1880 și Alecsandri aveă intenția de a face una nouă, dar a tot amânat punerea în lucrare a acestui gând — până când a fost prea târziu. Sînt decî peste 15 ani decînd librăria română nu mai are în rafturile sale poeziile lui Alecsandri, și cei cari voesc să-și procure un exemplar sînt în neputință de a-l găsi.

Edițiunea de față va face să înceteze această lipsă atît de adînc simțită în toată lumea noastră literară. Primind însărcinarea de a supraveghea tipărirea ei, mi-am dat silința ca textul poeziilor să fie corect reprodus în ultima formă pre care le-a dat'o Poetul. Doamna Paulina Alecsandri, văduva lui nemîngăiată, a bine-voit a-mi pune la dispozițiune spre acest scop exemplarul corectat ;

astfel toate schimbările făcute de dînsul aû putut să fie introduse în textul aici tipărit. Asemenea schimbări sînt mai ales în *Inșiră-te-mărgărite*, *Ana Doamna*, *Dan căpitan de plaiu*, *Legenda Cîocârliș* și altele.

Partea nouă în această edițiune este cea de la sfîrșitul volumului II, paginile 473—667. Pe aceste pagine s'aû tipărit poezii cari nu se află în edițiunile anterioare, fiind făcute — probabil toate — în urma ediției dela 1875 și 1880. Cea mai mare parte din aceste compuneri se tipăresc acum pentru în-tîia oară, sub numirea *Altele*, după manuscriptele originale ale poetului, aflătore în colecțiunea Academiei Române, căreia aû fost lăsate prin voința lui. Cîteva aû fost reproduse din *Convorbiri literare*, unde aû fost publicate pe cînd poetul eră în viață.

Am cređut nimerit a reproduce înaintea acestei edițiuni cuvintele pline de durere și de admirațiune adîncă rostite la mormîntul marelui poet de d-l D. A. Sturdza, care din copilărie l'a cunoscut, l'a admirat și l'a iubit.

I. Bianu.

CUVÎNT ROSTIT LA MORMÎNTUL LUI VASILIE ALECSANDRI

la 27 August 1890

de

D. A. S T U R D Z A

Stăm aci cu toții, strînși de durere, și greu ne ese un cuvînt din gură, căci un mare gol s'a făcut în țeară. Cel mai iubit fiu al poporului român s'a dus dintre noi, abia ajuns la marginea biblică a vieții omenești, după un scurt timp de dureri și de chinuri.

Din calea cea strîmtă și trecătoare a vieții pămîntești, el a trecut acolo, unde este locașul celor aleși, acolo unde nu este nici întristare, nici suspin, ci viață vecinică. El e astăzi de sigur fericit, căci el a trăit o viață bine umplută, avînd dinainte-î scopuri mari și frumoase, lăsînd în urmă-î țeluri mărețe atinse și realizate. El a trăit, el a lucrat, el a murit, putem zice, în plin. Poporul român însă rămîne plin de durere, căci el nu numai a pierdut pe un om bun și blînd, pe un bărbat înțelept, pe un patriot convins, pe un luptător ager, pe un cetățean ilustru, ci a rămas orfan de cîntă-

rețul lui cel mai duios, cel mai fermecător, la al căruia grai și viers tresăria toată suflarea românească.

Cinci-zeci de ani a stat Alecsandri necontenit în fața națiunii, cântând cele mai gingașe simțiri și emoțiuni ale inimii omenești, descriind cu cuvinte fermecătoare frumusețile țării și traiul poporului, punând dinaintea noastră imaginea gloriei strămoșești și a virtuților de mai înainte, îmbărbătând generațiunea sa cu cântece vitejești și cu inspirațiuni puternice, înălțând faptele mari ale națiunii, plin de credință în țeară și credincios ei.

Cinci-zeci de ani a luptat Alecsandri cu cei mai vrednici, cu cei mai buni, cu cei mai voinici și mai inimoși fii ai națiunii, ca să recapete libertăți și drepturi, ce se păreau pentru tot-deauna perdute, ca să asigure urmașilor o patrie cu un viitor demn de originea și de trecutul neamului românesc.

Cinci zeci de ani a fost Alecsandri unul din cei de frunte, acolo unde era de lucrat și de muncit. El a fost unul din fruntașii acelei generațiuni, care vecinic va sta exemplu de cugetări și de fapte, de desinteresare și de devotament, de curaj și de modestie, de simțământ de datorie și de neobosită voință.

Zăcea Țeara Românească în grea urgie, în groaznică umilire, în nepătruns întunec. Nică o spe-

ranță, nici un sprijin de nicăieri. Poporul român părea părăsit și urgisit. Atunci se ridicară acei bărbați, puțin la număr, dar tari de inimă, fala țării și a neamului lor; atunci Alecsandri, în mijlocul lor, a ridicat glas mare din trîmbița învierii, ca să se trezească poporul românesc.

Cu toțîi vîc aduceți aminte acele nemuritoare strofe, adresate națiunii, și cari aci, dinaintea mormîntului său, se cuvin a răsuna ca un omagiu zilelor mari trecute, ca o siguranță zilelor mari viitoare.

Alecsandri zicea națiunii :

Voî ce stați în adormire, voî ce stați în nemișcare,
N'auziți prin somnul vostru acel glas triumfător,
Ce se 'nalță pân'la ceruri din a lumii deșteptare
Ca o lungă salutare
Cătr'un falnic viitor ?

Nu simțiți inima voastră că tresare și se bate ?
Nu simțiți în peptul vostru un dor sfînt și românesc
L'a cel glas de înviere, la cel glas de libertate,
Ce pătrunde și răsbate
Ori-ce suflet omenesc ?

Iată ! lumea se deșteaptă din adînc-a-î letargie !
Ea pășeste cu pas mare cătr'un țel de mult dorit !
Ah ! Treziți-vă ca dînsa, frații mei de Românie !
Sculăți toți cu bărbăție,
Ziua vieții a sosit !

Libertatea 'n fața lumii a aprins un mîndru soare,
Ș'acum neamurile toate către dînsul ațintesc,
Ca un cârd de vulturi agerî, ce cu-aripî mîntuitoare
Se cerc vesel ca să sboare
Către soarele ceresc !

Numai tu, popor române, să zaci vecinic în orbire ?
Numai tu să fii nevrednic de-acest timp reformat ?
Numai tu să nu ieaî parte la obșteasca înfrățire,
La obșteasca fericire,
La obștescul viitor ?

Până când să creadă lumea, o ! copii de Românie !
C'orî-ce dor de libertate a perit, s'a stins în voi ?
Până când să ne tot plece cruda, oarba tiranie
Și la caru-î de trufie
Să ne'njuge ca pe boî !

Și la această strigare, s'a trezit poporul românesc, a eșit în fața lumii și a dovedit că viu este.

Când vrăjmașii țării urziră, după războiul Crimeei, cea mai cumplită trădare pentru a înăduși glasul țării, care cerea constituirea temeinică a Statului român, *Hora Unirii* a lui Alecsandri alergă din gură în gură pentru a întări inimile și voințele, pentru a arăta și celor mai nepricepuți adevărul, iar actele oficiale ale lui Alecsandri, ca ministru în 1858, conțineau, după secolî, întâiele cuvinte conștiente de sine și demne ale unui guvern românesc.

Când țeara fu înfine redată sieși, găsim pe Alecsandri peste tot locul, împingând înainte spre culme în sus carul Statului român, pe care el și cu generațiunea lui îl scosese din rea și uricioasă mocirlă.

El a fost întâiul trimis oficial al țării la o mare și puternică împărăție, unde a vorbit cu voce blândă, dar decisă, despre interesele și cererile României. El a fost întâiul trimis oficial al țării, care a vestit în Occident cu voce clară și netedă că România a reinviat. Și de atunci până acum, când i s'a stins glasul, el nu s'a lăsat de datorie.

Maî presus de toate însă, Alecsandri a înălțat simțirile tuturor spre fapte mari și glorioase prin cântecele sale, din cărî și urmașii noștri vor sorbi tărie și virtute.

El a murit în pace, căci a luptat și a învins. Visul tinereții l'a pipăit cu mânilor, și singur el sieși a cântat cântecul de despărțire, zicând:

Pas dar! pas tot înainte! timpul vechiî din nou zorește!

Viitorul României dat-a mugur ce'ncolțește!

O copii! de voi sunt mîndru, simt acea mîndrie mare,

Care crește cu mărirea unui neam în deșteptare.

Mi-am văzut visul cu ochiî, de-acum pot să mor ferice!

Acum el nu maî e printre noi, dar atât de obicînuîți suntem cu toți să-l scim în mijlocul nos-

tru că mult timp greu ne va veni a crede că în adevăr orfanii suntem de dînsul, de cîntărețul nostru mult iubit. De câte-orî însă vom voi a ne înălța mai sus peste miseriile omenești și să bem din isvor răcoritor, întăritor și limpede, vom alerga la scrierile lui Alecsandri ca la o comoară neprețuită. Versurile sale se vor rosti de mică și de mare, de tineri și de bătrîni, de poporul întreg, în memoria lui, care va fi și va rămîne cît va exista suflet de Român.

Fie ca această memorie să ne fie neconținut sus, la înălțimea cerințelor națiunii, aducîndu-ne aminte nemuritoarele cuvinte ce el a zis de neamul românesc. :

Căci el are din vechime o menire strălucită,
El a fost și vrea să fie sentinelă neclintită
Pe pămîntul strămoșesc.

Urmașilor sîi, familiei sale, Alecsandri lasă o mare mângăiere : că el, mai mult decît orî-care altul, a fost fiul iubit al țării și al poporului, și că ast-fel memoria lui va rămîne vie pentru vecie.

DOÎNE

1842—1852

PREA-IUBITULUI MEŢ PĂRINTE

VORNIC V. ALECSANDRI

INCHIN ACESTE DOINE CU IUBIRE ŞI RECUNOSCINŢĂ

1853.

I

DOÎNA

Doîna, doîniță!
De-aș aveà o puiculiță
Cu florî galbine 'n cosiță,
Cu florî roșii pe guriță!

De-aș aveà o mândrulică
Cu ochisorî de porumbică
Și cu suflet de voinică!

De-aş aveà o bălăioară
Naltă, veselă, uşoară
Ca un pui de căprioară!

Face-m'aş privighitoare,
De-aş cânta noaptea 'n răcoare
Doîna cea desmîerdătoare!

Doîna, doîniţă !
De-aş aveà o puşculiţă
Şi trei glonţi în punguliţă
Ş'o sorioară de bărdiţă !

De-aş aveà, pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca păcatul greu !

De-aş aveà vr'o şapte fraţi
Toţi ca mine de bărbaţi
Şi pe zmei încălecaţi !

Face-m'aş un vultur mare
De-aş cântă çiuua, la soare,
Doîna cea de resbunare !

✽

Doîna, doîniţă !
Şi ı-aş çice : Mîndruliţă,
Mă jur p'astă cruciliţă
Să te țin ca un bădiţă !

Şi ı-aş çice : Voînicele,
Să te'ntreci cu rîndunele
Peste dealuri şi vâlcele !

Şi le-aş çice : Şapte fraţi,
Faceţi cruce şi juraţi
Viı în veci să nu vă daţi !

Haı, copii, cu voînicie
Să scăpăm beata moşie
De păgânı şi de robie !

II

BABA CLOANȚA

Baba-î calul dracului.

(Vorbă veche)

Sede baba pe călcae
In tufarul cel uscat,
Și tot cată ne'ncetat,
Când la luna cea bălae,
Când la focul cel din sat.

Și tot toarce cloanța, toarce,
Din măsele clănțănind
Și din degete plesnind.
Fusu-î repede se'ntoarce,
Îute'n aer sfârîind.

«Fugî Urite! baba ȕice,
Peste codru cel frunȕos,
În pustiû întunecos!
Fugî, s'alerge-acum aice
Dragul mindreî, Fêt-frumos.

«De-a venî el după mine
Să-l iubesc eû, numaî eû,
Dare-ar Domnul Dumneȕeû
Să-î se'ntoarcă tot în bine,
Cum se'ntoarce fusul meû!

«Ear de n'a vrea ca să vie,
Dare-ar Duhul necurat
Să fie 'n vecî fermecat
Și de-a Îaduluî urgie
Vecînic să fie-alungat!

«În cap ochiî să-î se'ntoarcă
Și să-î fie graîul prins,
Ear Satan, c'un fer aprins,
Din pept inima să-î stoarcă
Și s'o ardă'n foc nestins!

«Feară-verde să-l gonească
Cât va fi câmp de gonit
Și lumină de zărit.
Noaptea încă să-l muncească
Sânge roș și Hraconit!»

Toarce baba măi turbată!
Fusu-î sboară nevădut,
Căci o stea lung'a cădut,
Pe lună s'a pus o pată
Și 'n sat focul a scădut:

«Dragă puîule, băete,
Trage-ți mâna din cel joc
Ce se'ntoarce lângă foc,
Ș'ochiî dela cele fete
Cu ochi mari făr' de noroc.

«Vin' la mine, voînicele,
Că eă noaptea ți-oiă cântă,
Ca pe-o floare te-oiă cătă;
De deochiū, de soarte rele
Și de șerpî te-oiă descântă.

«Vaî ! din ȝiua cea de vară,
Când, prin luncă rătăcit,
Cântaî Doîna de iubit,
Cu-a mea inimă amară
Sufletu-mî s'a învrăjbit !

«Adă-mî fața ta voioasă
Ș'aî tîi ochî de desmîerdat,
Că mî jur în ceas curat
Să-ȝi torc haîne de matasă,
Haîne mîndre de 'mpêrat.

«Vîrcolacîul se lășesce
Sus pe lună ca un nor.
Vin' ca paserea 'ntr'un sbor
Păn'ce viața-mî se sfîrșesce
Ca și lâna din fuîor.»

Baba Cloanța geme, plînge,
Căcî fuîorul s'a sfîrșit
Ear voînicul n'a venit !
Mànile cumplit îșî frînge,
Crunt strigând spre resărit :

«Saî din hău făr' de lumină
Tu, al cerului dușman!
Tu, ce 'n veacuri schimbă un an
Pentr' un suflet ce suspină,
Duhul reului, Satan!

«Tu ce stingi cu-a ta aripă
Candela de pe mormînt,
Unde zac moaște de sfînt,
Cînd încungîuri într'o clipă
De treî orî acest pămînt!

«Vin' ca 'n ceasul de urgie
Cînd sborî noaptea blăstemînd,
Ca să-mî faci tu pe-al meu gînd,
Că de-acum pe vecînicie
Ție sufletul îmi vînd!

Abea ȝice și de-odată
Valea, muntele vuesc,
În norî corbiî croncănesc,
Și pe-o creangă ridicată
Doî ochî dușmanî strălucesc!

«Eă pe mindru-ți l'oiă aduce,
— Sbear' un glas ce dă fioră —
Printre șerpă și printre floră
La cea baltă de mē-ă duce
Și 'mpregăuru-ă de treă oră!»

Baba Cloanța se pornesce
Fără grijă de păcat,
Cu Satan încălecat
Ce din dinți grozav scrășnesce
Și tot blastemă turbat.

Saltă baba, fuge, sboară
Cu sufletul după dor
Ca o buhnă la isvor,
Și'n urmă-ă se desfășoară
Toată lâna din fuor.

Fuge baba despletită
Ca vârtejul fioros
Sus, pe malul lunecos,
Și'n tăcerea adincită
Satan urlă furios.

Mii de duhuri es la lună
Pintre papură sburând,
Și urmează șuerând,
Baba Cloanța cea nebună
Care-aleargă descântând.

Codrul sună, clocotesc
De-un lung hohot păn' în fund.
Valea, dealul îi respund
Prin alt hohot ce'ngrozesce,
Dar pe dinsa n'o pătrund!

Ea n'aude, nici nu vede,
Ci tot fuge ne'ncetat
Ca un duh înspăimîntat,
Căci Satana o răpede
Cătră țelul depărtat.

Dece pasuri încă grele...
Mindrul că șî-a dismîerdă,
Ca pe-o floare l'a cătă,
De deochiū, de soarte rele
Și de șerpî l'a descântă.

Doi pași încă... Vaî! în luncă
Țipă cocoșul trezit;
Ear Satan afurisit
Cu-a s'a jertfă se aruncă
În băltoîul muceđit!

Sbucnind apa'n nalte valuri
Mult în urmă clocotî,
În marî cercurî se'nvîrtî,
Și de trestii și de malurî
Mult cu vuet se isbi.

Eară'n urmă liniștită
Dulce unda-șî alină,
Și în taîná legăná
Fața luneî înălbită
Ce cu ڑiua se'ngănă...

Când pe malu-î trece noaptea
Călătorul șuerând,
Printre papurî când și când
El aude triste șoapte
Ș'un glas jalnic suspinând:

«Vin' la mine, voinicile,
Că eă noaptea ți-oiă cântă,
Ca pe-o floare te-oiă cătă,
De deochiă, de soarte rele
Și de șerpă te-oiă descântă!

1842. — Mircesci.

III

SORA ȘI HOTUL

Sus, în deal, la mănăstire
Plânge sora 'ntr'o grădină,
Plânge noaptea și suspină
Dup'a lunei fericire :

«De când eă eram copilă
Sint de toți aī mei uītată
Și de rude fără milă
În pustiurī lepădată !

«Fără vină, din născare
Mă vădui eu pedepsită,
Și de-a lumei dismierdare
Mă simții în veci lipsită!

«În amar trăind de mică,
Ochi-mă plâng, sufletu-mă geme,
Și ca pomul ce jos pică,
Viața-mă cade fără vreme!

«Ah! sfârșească-se îndată
Astă viață de durere!
Vie moartea așteptată
Ca o dulce mîngâere!»

— «Ce spuî, dragă sorioară?
— Dîse hoțul din pădure, —
Cu-ai tăi ochi ca două mure,
Tu, frumoasă lăcrimioară,

«Tu să mori, dulce minune!
Și de Domnul nu-ți e frică?
Dragă soră tinerică,
Fă trei cruci ș'o rugăciune,

«De vreî ochii să-ți lucească
Într' un raiu de veselie,
Și ca floarea din câmpie,
În pept inima să-ți crească?

«Haï cu mine'n codrul verde
S'auđi Doïna cea de jale
Când plăeșii trec în vale
Pe cărarea ce se perde.

«Să veđi șoïmul de pe stîncă
Cum se'nalță, se isbesce
Peste corbul ce zăresce
În prăpastia adîncă.

«Ear cïocoïul cum se pleacă,
De mă vede la potică!
Cum, smerit, în genunchi pică
Și de fală se desbracă!

«Am doï zmeï de bună-cale,
Doï!... nici vîntul nu-ï întrece!
Am tovareshi doïspredece
Și la briu patru pistoale.

«Am la pept o cruciliță
Cu lemn sfînt, cu moaște sfînte,
Și 'n pept inimă ferbinte
Ca ferbîntea ta guriță.

«Am o peatră nestimată
Care noaptea viū lucește
Precum ochiū-țî ce pîndesce
Fericirea depărtată.

Lasă tot, neagra chilie,
Comanac, metaniî, rasă ;
Și, de vreî a fi voîoasă
Ca o ȑi de voînicie,

«Vin' în lumea fericită
Cu voînicul ce te cheamă,
Căci cu dînsul nu e teamă,
De-a mai fi călugăriță!»

De-a mers sora, nu e scire;
Ear de-atunce pin grădină
Nici nu plînge, nici suspină
Nime 'n deal la mănăstire.

CRAIŢ-NOŢ .

Pe când la cuibu-î paserea sboară
C'un ţipet jalnic ca un suspin
Şi, plecând capul sub aripioară,
Pe creanga mică adoarme lin,

Zamfira tristă din cort eşise
Şi cu ochi umezi lung se uita
La cornul luniî ce se ivise
Vărsând pe frunte-î lumina sa.

De când în lume gingaşa fată
Zimbiă ca floarea de pe câmpii,
Numai de soare fu sărutată
Pe sinu i fraged, pe-ai seî ochi vii.

Pêrul seî negru ca nori de ploae
De-alung pe umeri neted cădeà.
Ades copila mîndră, vioae,
De soare 'n pêru-i se ascundeà.

Ear când pe frunte-i duceà cofiţă
Cu apă rece de la isvor,
Când erà umed'a sa guriţă
Şi-i săltà florea pe sinişor,

Toţi trecătoriî simţeau de-odată
O sete mare în peptul lor;
Beau multă apă, cătând la fată,
Şi urmau drumul oftând de dor.

Ea cântà dulce ca cîocârliã
Ce ciripesce vesel în zorî,
Şi suna gingaş atuncî câmpia
Ca de un freamet de Sburători.

Ades bătrâniî stând împreună
Și ascultând-o pe lângă foc,
Trăgeaŭ cu sorții noaptea, la lună,
Și vesteaŭ fetei mare noroc.

Dar într'o seară sus, pe movilă,
O Babă-Cloanță din bobî tragênd,
I-a ȑis cu spaîmă: să fugî copilă,
De străin mîndru cu glasul blînd!

De-atuncî Zamfira în multe rîndurî
Vedeà o umbră sburând prin norî,
Și toată noaptea sta ea pe-gîndurî
În dorurî taînicî, în dulcî fiorî.

Acum ea, tristă, din cort eșise
Și cu ochî umeȑi lung se uîȑă
La cornul luniî ce se ivise,
Ear glasu-î jalnic așa cântă:

«Craiŭ-noŭ strălucite!
«Plînsă m'aî găsit,
«Cu gîndurî mâhnite,
«Cu chipul cernit.

« Inima-mă jălesce,
« Dar nu știu ce vrea;
« Nu știu ce doresce
« Inimăoara mea.

« Căci aude noapte
« Freamete de sbor,
« Ș'apoî blânde șoapte
« Ce-î șoptesc din nor.

« Ear a dîleî rază
« Când lăcesce sus,
« Mult apoî visează
« Visul ce s'a dus.

« Craiŭ-nou! vin' cu bine,
« Cu bine te du,
« Dar jalea din mine
« Să nu mă-o lași, nu!

« Să mă lași cu salbă
« De galbină frumoșă,
« Cu naframă albă
« Și imineî roșă.

«Să mă laşi ferice,
«Cu doru 'mplinit,
«Sburând tu de-aice,
«Craiŷ-noŷ mult ŷubit!»

Eată că'n valea cea 'ntunecată
Un străin mindru atunci trecu,
Audi glasul, veni îndată
Ş'în calea fetei pe loc stătu.

Blândi erau ochii, blândă-era faţa,
Blând era glasul celui străin!
Căci trecu noaptea, şi dintrineăta
Găsi copila fără suspin.

Trei zile 'n urmă ea avea salbă,
Salbă de galbeni pe-al seŷ grumaz,
Avea pe frunte naframă albă,
Ear flori nici una pe-al seŷ obraz!

Trei zile 'n urmă Craiŷ-noŷ se duse
Şi cu el mindrul străin peru,
Sermana fată în drum se puse
Si mult il plânse, mult il dori!

Trei ȝile 'n urmă, colo, pe vale
Remase singur un ȃiet mormînt !
Ş'ades de-atunce un glas de jale
Şoptind s'aude astfel prin vînt :

« Tu ce spuî vesel, sus pe movilă,
« La cornul luniî taînicu-ȝî gînd,
« Cînd vine noaptea, fugî, fugî copilă
« De străin mîndru cu glasul blînd ! »

MAGHÎARA

Cu ce jale, ce amar
Plâng doî ochi peste hotar!
Cât se bate, cât suspină
O inimă de dor plină
Colo 'n țeara cea vecină!

Mindri-s ochi ca din raiū,
Dulci ca soarele din maiū.
Inima e mîndră eară,
Căci ea saltă ca o feară
În sin falnic de Maghîară.

De-ai fi pasere saă vînt,
S'alergî lumea pe pămînt,
Ca Maghiara scumpă floare
N'aî vedeà lucind la soare,
Nici în luncă, la recoare!

Alb  -e s n l, dulce crin,
Dar hrănesce-amar suspin!
Negri-s ochi , cu văpae,
Dar pe fa a ei b l e
Se topesc ca nori de ploae,

Căci un Domn Român vestit
Peste mun i a năvălit
 'a luat cu vitejie
Multe suflete 'n robie
 i Maghiari neme i o mie!

A plecat Domnul Român!
Robi  dup'al lor st p n
A  eșit pl ng nd din  ear ,
 'a remas trista Maghiară
Cu ochi pl n  i, cu jale-amară!

De trei zile plânge-acum!
De trei zile cată 'n drum,
Dar nimică nu zăresce,
Căci iubitul ce jălesce
Pe drum nici că se ivesce!

Unde-î mândrul tău iubit?
În ce cale-î rătăcit?
Unde-î Doamne! de nu vine
De trei zile lângă tine?
Cine-a spune unde-î, cine?

Văi! cu jale, cu amar
Plânge el peste hotar!
Ca și tine el suspină
Cu inima de dor plină
Colo 'n țeara cea vecină!

Ear de vreî tu să-l mai vezi,
Peste munți să te repezi
Într'a Zimbrului Domnie
Unde zac mulți în robie,
Și Maghiari nemeși o mie.

Peste codri, peste munți,
Peste ape fără punți,
Unde-s florile frumoase,
Unde-s fetele voioase,
Unde-s Doînele duioase.

Să te duci spre resărit,
La cel loc nebiruit
Unde-s paloșele crunte,
Unde cresc stejari la munte,
Unde nasc voînici de frunte !...

Eată 'n zori c'a și plecat
Pe un cal alb ne'ncălecat
Maghiarina, mîndra fată,
În bărbat mîndru schimbată
Și cu paloș înarmată.

De-ai fi pasere saă vînt
N'ai ajunge-o pe pămînt,
Căci ca vîntul ea nu sboară,
Nicî ca paserea ușoară
Dar ca dorul ce omoară !

Șesuri, văi, norii din cer
În urmă-î departe per.
Cine-o vede, o zăresce
Ca o stea care lucește
Și 'n văzduh se mistuesce.

În codri merei pustii,
Unde urlă feare mi,
A intrat fata voinică
Și se duce fără frică
Pe-o strimtoare de potică.

Umbra nopții s'a lătit,
Groaza 'n lume s'a pornit,
Vîntul suflă, vijiesce,
Codrul urlă, clocotesce
Tunetul în cer vuesce.

Dar ea 'ndeamnă tot mereu
Calul ce resuflă greu
Și mult drum în urmă-î lasă;
Că cine doru-l apasă,
De furtună cerescă nu-î pasă!

Eat'a sosit în ceas rău
Pe malul unui pîrău,
Pîrău mic și iără nume
Ce curgea tăinic în lume,
Printre flori revărsând spume.

«Haï voinice la cel mal»
— Dis'a fata cătră cal, —
Dar pe loc calul s'opresce,
În pămînt ochii țintesc
Și cu groază sforăsc.

«Haideți, haï cu Dumneșeu
«Să găsim pe dragul meu,
«Că de mult amar de vreme
«După el sufletu-mi geme!
«Haï, voinice, nu te teme...

Calul trist a rânchezat
Și 'n pîrău năval'a dat.
Apa-î crudă ca o feară!..
Far pe mal din unde-afară
N'a eșit băta Maghiară!

Când luci lumina 'n zorî,
Zăceà trupu-î pîntre florî,
Lângă malul alb de spume...
Si de-atuncî pîrău'n lume.
Poart'a Maghiarinei nume.

1843. — Slatina.

VI

ALTARUL MĂNĂSTIRII PUTNA

Domnul Ștefan, viteaz mare, ce-a dat groaza prin păgânî.
Locaș sfînt Creștinătății astădî vrea să facă dar,
Și pe malurile Putnei, cu vitejii seî Românî,
Însuși merge să aleagă locul sfîntuluî altar.

Mare obștie-l urmează și pe culme se lătesce,
Precum aburiî pe baltă cînd lumina asfințesce.

Căpitani, ostași cu zale și cu platoșe de fer,
Pe-ai lor cai sirepî staî mîndri ca la semnul de resboiî.
A Moldovei steag de fală filfie falnic în cer ;
Bucîumul vuesce 'n munte, sună valea de cimpoiî.

Eată că lâng'o movilă Domnul Ștefan s'a oprit!
Totul tace!.. ochii țintă, stă poporul neclintit.

Trei ostași cu arce 'n mână pe movil'acù se urcă;
Doi, ca zimbrul, agerî, mindri, nalți ca bradul dela munte,
Pe-ai lor umeri poartă glugă, la brâu paloș și pe frunte
Cu-a lor lungi și negre plete se coboar'o neagră țurcă.

Ei ades cu-a lor săgeată răpeșită sus, în nor,
Pintre-a fulgerelor focuri aù oprit vulturul 'n sbor.

Multe feare din cei codri, mulți dușmanî tinerî, semeți,
Drept în inimî, drept în frunte aù simțit a lor săgeți,
Căci ei sint arcașii vrednici a lui Ștefan Domn cel mare
Ce-și gătesce-acum săgeata s'o isbească 'n depărtare.

— «Copii, trageți... eu vreă astădî să mă 'ntrec în arc cu voi.» —
Astfel dice Domnul Ștefan!.. ear voinicii amîndoi
Se plec, arcele-și încoardă, trag... săgețile lor sboară,
Spintecă răpede vîntul ce dă foc și vijîesce,
Se tot duc, se duc ca gândul, și de-abîra ochiul zăresce
Pe cîmp departe, departe locul unde se coboară.

Ura 'n ceruri se ridică! Urlă dealul, clocotesc!
— «Să trăiți, copii!» — le ține Ștefan ce-acum se gătesce.

Zbirnie coarda din arcu-î, fulgeră săgeata 'n vînt,
Pere, trece mai departe și 'ntr'un paltin vechi s'a frînt.

— «Acolo fi-va altarul!» — ține falnicul monarc
Ce se 'nchină și se pleacă pe resboinicul seǔ arc.

— «Să trăească Domnul Ștefan!» — Miǔ de glasuri îl urează,
Și poporul jos, pe vale, umilit îngenunchează!

VII

ANDRIÎ-POPA

Cine trece 'n Valea-seacă
Cu hamgerul fără teacă
Și cu peptul desvălit?
Andriî-Popa cel vestit !

Șapte anî cu voînicie
Și-a bătut joc de Domnie
Și tot pradă ne'ncetat,
Andriî-Popa, hoț bărbat !

Di și noapte, de călare
Trage bir din drumul mare
Și din țeară peste tot
Fug neferii cât ce pot.

Căci el are-o pușcă plină
Cu trei glonți la rădăcină,
Ș'are-un murg de patru ani
Care mușcă din dușmani,

Ș'are frați de cruce șapte
Care-aū supt sânge cu lapte.
Și nu-ī pasă de nimic,
Andrii-Popa cel voinic!

Căpitane, frățioare,
Ce se vede despre soare?
Se zăresc vr'o patru cai!..
N'auțiși tu de-un Mihaī?

Căpitane, te gătesce,
Mihaī mîndru te gonesce.
Eată-l vine ca un zmeū!
Fă trei cruci la Dumnezeu.

Cum îi vede 'n depărtare
Popa strigă 'n gura mare :
«Haï la goană de neferi !
«Haï la horă de muțerî!»

A țis! țipă, se aruncă,
Trece șes, pîrae, luncă
Cu fugarul sprintinel
Și cu hoțîi după el.

Mihaï mîndrul vine eară,
Falnic ca un stâlp de pară
Pe un cal alb ce n'are loc
Și din ochî aruncă foc.

Fug cum fuge-o rîndunică,
Fug ca fulgerul cînd pică,
Și se duc voînicii, duc
Cu urgie de haîduc!

Pept în pept!.. câmpul resună,
Toți de tot daî împreună.
Toți la luptă-s încleștați,
Toți în sînge încrunțați.

Ura, frați! caii nechează,
Sus vîzduhul scînteiază.
Ura! moartea s'a ivit!
Vulturu 'n sbor s'a oprit!

Di de vară pîn' în seară
Daŭ voïnicii să se peară
Și cu ferul ascuțit,
Și cu pumnul amorțit

Sîngele 'n răni gîlgăesce,
Glasu 'n gură se sfîrșesce.
Dece-s morți! doî încă vii,
Mihaî mîndru și Andrii.

Andrii fuge făr' de-o mîână,
Prinde murgul la fîntîână,
Dă peptiș, sare pe șa
Și din gură ȝlice-așa :

«Sbori, copile sprintinele,
«Să mă scapi de chinuri grele,
«Că mă jur, de mă-î scăpă,
«Ca pe-un frate te-oii cătă.»

Murgul sprinten se răpede.
În zadar! Mihaî mi-l vede!
«Stăi, hoţ-popă, dragul meu,
«Să-ţi arăt cine sînt eu!»

Şi cum ȝice mi-l chitesce,
Drept în frunte mi-l lovesce!
Ura! vulturul din nori
Răcni falnic de trei ori.

VIII

G R O Z A

Galbin ca făclia de galbină ceară
Ce-aproape-î ardeă,
Pe-o scândură veche aruncat afară,
De somnul cel vecinic Groz'açum zăceà;
Ear după el nime, nime nu plàngeà!

Poporu 'mpregiuru-î trist, cu 'nfiorare,
La el se uità.
Uniî făceaă cruce; alțiî, de mirare,
Cu mâna la gură capul clătinà
Și 'ncet lângă dînsul își șoptiaă așa:

«El să fie Groza cel vestit în țeară,
«Și 'n sânge 'ncruntat!
«El să fie Groza, cel ce ca o feară,
«Fără nici o grijă de negrul păcat
«A stins ȕile multe și lege-a călcat!»

Un moșneag atunce, cu o barbă lungă,
La Groza mergând,
Scoase doi bani neteȕi din vechea sa pungă.
Lângă mort îi puse, mâna-î sărutând.
Mai făcù o cruce și ȕise plângând :

Oamenî bunî! an eara bordeiu-mî arsese
«Și pe-un ger cumplit
«Nevasta-mî cu prunciî pe câmp remăsese.
«N'avem nici de hrană, nici țol de 'nvălit,
«Și nici o putere!.. eram prăpădit!

«Nu așteptam altă din mila cerească
«Decât a muri,
«Când creștinul ista, Domnu-l odihnească!
«Pe-un cal alb ca eara în deal se ivi
«Ș'aproape de mine calul își opri.

«Nu plânge, înmă țise, n'ăi grijă Române,
«Fă pept bărbătesc;
«Na să-ți cumperi haîne și casă și pâne...
«Și de-atuncî copii-mî, ce-l tot pomenesc,
«Oamenî bunî! de-atunce în tihnă trăesc.»

Și, sărutând mortul, bătrînul moșneag
Oftă și se duse cu-al sîu vechiî toiag.
Ear poporî'n sgomot strigă, plin de jale:
«Dumneî sî erte pîcatele sale!»

IX

URSIȚII

Ici în vale, la fântână,
Doue fete spală lână...
(Cântecul lui Bujor.)

Colo 'n vale, la fântână,
Doue fete spălaă lână,
Spălaă lână și rideaă,
Ear din gură-așa grăiaă:

«Când a bate vînt de seară
«Prin ogorul de săcară,
«De trei orî să descântăm
«Și 'n fântână să cătăm.

«Dac'a fi să ni se prindă,
«Om vedeà ca'ntr'o oglindă
«De-om aveà sorți cu noroc
«Și ursiți cu ochi de foc.»

Cum bătù vîntul de seară
Prin ogorul de săcară,
De trei orî aû descântat,
În fântână aû cătat,

Și pe-a sa limpede față,
Ca prin vis de dimineață,
Aû văzut ele, zimbînd,
Două chipuri strălucînd.

Cele umbre bălăioare
Cu gurițe zimbitoare
Pluteaû lin, se legănaû
Și pe fete le 'ngănaû...

Eată că pe apă 'n față,
Ca prin vis de dimineață,

Alte doue s'aũ ivit,
Chipurĩ mĩndre la privit.

Ear aceste umbre noue
Nu eraũ ca cele doue
Albe ca floarea de crin,
Blĩnde ca cerul senin,

Ci eraũ de vĩnt pișcate,
Cu pěr negru, sprincenĩ late,
Și cu ochiĩ șoĩmulețĩ
La ochire mult semețĩ.

«Ean veđĩ soro, ce minune!
— Ȑis-aũ fetele nebune, —
«Dorul nostru-ĩ ĩmplinit...
«Mult e mĩndru la privit!

«Veđĩ tu cele umbre mute?
«Par'cã vreũ sã ne sãrute.
«Veđĩ cum brațele-șĩ ĩntind?
«Par'cã vreũ sã ne cuprind!»

N'aũ sfiřit bĩetele fete,
Și pe frunte și pe plete
Nu sciũ cine le-a furat
Câte-un dulce sãrutat!

Cele fete, la fãntãnã,
De-atuncĩ nu mai spalã lãnã;
Cãcĩ în codri și la drum
Își petrec ȝilele-acum.

Acum sciũ ce fel s'aruncã
În duřmanĩ glonțĩr din luncã,
Ș'ades ele aũ vȇȝut
Ce-ĩ fuga de Arnãut.

Cã de cãnd pe frunțĩ, pe plete,
Aũ simțit mĩndrele fete
Câte-un dulce sãrutat,
Ele 'n codri aũ urmat

Doi voinicî cu sprincenî late,
Cu fețe de vînt pișcate
Și cu ochii șoimuleți,
La ochire mult semeți.

STRIGOIUL

În prăpastia cea mare
Unde vîntul cu turbare
Sufală trist, înfricoșat,
Veđi o cruce dărâmată
Ce de vînt e clătinată,
Clătinată ne'ncetat?

Împregiur earba nu cresce,
Și pe dînsa nu-și opresce
Nicî o pasere-al eî sbor;

Că sub dinsa 'n orî-ce vreme
Cu durere jalnic geme,
Geme-un glas îngrozitor.

Când e noapte fără stele
Miî de flacări albăstrele
Se vîd tainic fluturînd,
Şi prin ele crunt de-odată
O fantasmă se arată,
Se arată blăstîmînd.

Călător nenorocite,
Fugî de-acele căi pocite
De-ţi e calul de bun soi, .
Că 'n mormîntul fără pace
Şi sub cruce-acolo zace,
Zace singur un Strigoiu !

*

Într'o noapte 'ntunecată
Dulce şoaptă 'namorată
Prin vîzduh încet sbură
Două umbre sta în vale,
Ce cuprinse'n dulce jale,
Amor vecinic îşi jură.

Ear pe-o culme 'n depărtare
Se vedeà mișcând la zare
Un cal alb, copil de vînt;
Coamele-î erà sburlite,
Ș'a lui sprintene copite
Săpaù urme pe pămînt.

«Nu te duce, nu, bădiță.»
— Țiceà blînda copiliță
Cu ochi plînșî, cu glas pîtruns. —
«Ah! te jur pe sfînta cruce!
«Stăî cu mine, nu te duce...»
Dar voînicul n'a respuns:

Ci, stringînd-o cu 'nfocare,
Dup' o dulce sărutare
Răpede s'a depărtat,
Și, sărînd cu veselie
Pe-al seù cal de voînicie,
În vîzduh s'a afundat.

Cine-aleargă pe cîmpie
Ca un duh de vilejie
Într'al nopții negru sin?

Cine fuge, cine trece
Pe la ceasul doîspredece?...
Un cal alb cu-al seû stăpân!

Vîntul bate vîjiesce,
Falnic calul se isbesce,
De se'ntrec ca doî voînicî.
Dar prin negurî eată, eată
Că lucesc pe câmp de-odată
Miî de focurele micî.

Ele sbor, se depărtează.
Sboară calul, le urmează,
Pășind îute cătră mal.
Stăî, opresce!.. de pe stîncă
În prăpastia adîncă
Aû picat stăpân și cal!

Și de-atuncî în fund s'aude
Gemete, blăstemurî crude
Care trec pe-al nopțîî vînt.
Și de-atuncî ades s'arată
O fantasmă 'nfriçoșată
Care ese din mormînt!

XI

CEASUL REŬ

Pe cel deal pe coaste,
Trece-o mîndră oaste,
Oaste de Români!
Toți voïnici de frunte
Care merg să 'nfrunte
Oarde de păgâni.

Ear pe-o culme verde
Ce 'ntre munți se perde
Staî de mi-î privesc

Două sorioare,
Albe lăcrimioare,
Care mi-î jălesc:

— «Veđi tu, sorioară,
Oastea se coboară
Colo pe costiş.
Veđi-o cum pătrunde
Pe rînd şi s'ascunde
Colo 'n stejăriş.

«Vaî! nu se mai vede!
Cine, cine-a crede .
Grija ce duc eă?
Oastea că-î purtată
De bătrînul tată
Şi de dragul meă?

«Eî se duc în vale
Unde țeara 'n jale
Geme cu amar,
Căci aă intrat eară
Sabie în țeară,
Paloş de Tatar.

«De pe munţi în poale
Cu armele goale
Ei mi se cobor,
Şi pin cea urdie,
Dragă, a să fie
Mare mult omor!

«Căci tata bătrânul
Nu cruţă păgânul,
Când s'aruncă 'n foc.
El e Român tare
Ca Ştefan cel mare,
Şi om cu noroc.

«Pentru el n'am teamă...
Dar îmi fac de seamă
Când staū de gândesc
La dragul Lisandru,
Că-î un copilandru,
Şi mult îl iubesc!

«El n'a vînat încă
Decât şoimî de stîncă,
Cerbî cu coarne marî;

Ş'acù 'ntâia oară
Face, sorioară,
Goană de Tatarî.

«Ş'aşa mult mî-e frică
Ş'inima-mî se strică
Cînd gîndesc la el,
Că mult, mult îi place
Vitejii a face,
Scumpul tinerel!»

— «Taci, bîată copilă!
Nu-î plînge de milă .
Îubitului tău,
Căci lerească sfîntul
Să-ţi fie cuvîntul
Dis într'un ceas rău!

«Haî la mănăstire
Ca să dăm de scire
Pustnicului sfînt
Să ardă tămîe
Ca să nu remăe
Tatar pe pămînt.»

Oastea 'nvingătoare
A stins dela soare
Aprigul duşman;
Ea se 'ntoarce 'n munte,
Având chiar în frunte
Vechiu-î căpitan.

Ear sermana fată
În zădar, vaî! cată
Pe iubitul seû!
El în foc căduse,
După ce făcuse
Vitejiî de zmeû!...

Din bătrânî se spune
Că sînt ceasurî bune
Şi că rele sînt.
Vaî de-aceî ş'acele
Care 'n ceasurî rele
Dic vre un cuvînt!

XII

STRUNGA

In pădurea dela Strungă
Sint de cei cu pușca lungă,
Care dau chioriș la pungă!

Sint de cei ce 'mpușcă 'n lună,
Care noaptea 'n frunțe sună,
Feciori de lele nebună!

Fă-te 'n latură, măi creștine,
Dacă vrei să mergi cu bine,
Să remâi cu viață 'n tine!

În potica fără soare
Ei te-așteaptă la strimtoare
Să te prade, să te-omoare!..

În dumbrava cea vecină
Unde buhna greu suspină,
Vezi cea zare de lumină?

Opt voinicî cu spete late
Și cu mâneci suflecate,
Staî cu puscele 'ncărcate.

Trei sărută crucea sfîntă,
Trei se luptă greu la trîntă,
Unul drege, unul cântă:

— «Olîolîo, cîocoiu bogate!
Ici de-ai trece din păcate
Să-ți arunc doi glonți în spate.

«Olîolîo, mîndră fetică!
De-aî veni cole'n potică,
Să te fac mai frumuşică.

«Că mi-î puşca hultuită,
Şi mi-î ghîoaga ţintuită,
Şi mi-î inima 'ncolţită.

«Olîolîo, meî Tae-babă!
Căci nu şuerî mai degrabă
Să sărim voînici la treabă!

«Puşculiţa-mî ruginesce,
Ținta 'n ghîoagă se tocesce,
Murgul sare, nechezesce!..

«În pădurea dela Strungă
Ce slujesce puşca lungă
Fără luptă, fără pungă?

XIII

CÂNTIC HAIDUCEȘC

Earna vine, vara trece
Și pădurea s'a rărit!
Diua-î viscol, noaptea-î rece,
Greul vîeții a sosit!

Cât mî-a fi earna de mare
Ce-o să facem, vaî de noi!
Fără codru, fără soare,
Făr' de banî, făr' de cîocoî?

Sai pe creanga cea uscată,
Dragă corbi corbișor,
Veđi în calea depărtată
Nu-î zări vr'un călător ?

Călător cu punga plină
Și cu șal la cap legat,
Să-mi mai cerc astă rugină
Și să-mi fac banî de ernat.

Daleu! codre, frățioare,
Ce-ți făcuși frunzișul des
Unde 'n pândă, la recoare,
Stam sunând din frunzi ades ?

Vara trece, eara vine,
Și tu, codre, te-ai uscat !
Trece vara, și ca tine
Florile mî-am scuturat !

Ne-a ajuns vremea de muncă,
De scos arma dela brîu,
De lăsat potica 'n luncă
Și de dat capul sub friu !

Daleul dragă primăvară,
De-ai veni când aş vrea eu,
Să mai es voinic prin țeară,
Să fiu ear la largul meu !

Să-mă pun cuşma pe-o ureche
Şi să-mă las pletele 'n vînt,
Şi 'n potica mea cea veche
Să mă'ntind ear la pămînt.

Să simt ear durda pe spate
Şi să-mă vîd ici că lucesc
Cinci pistoale ferecate,
Cu hamgerul haîducesc.

Şi pe coarda-î cea pletoasă
Să-mă desmerd murgul voinic,
Şi pe zarea luminoasă
El să sboare, eu să-î ȑic :

— «Fugă ca vîntul, fugă ca gîndul,
Măi, voînice năsdraivan!
Căci acum ne-a venit rîndul,
A sosit vremea de an.

«Să ținem codrii și valea
Noi vitejii amêndoî.
La neferi să 'nchidem calea,
Să dăm groaza prin cîocoî!»

XIV

FĂȚ-LOGOFĂȚ

— O! FăȚ-Logofete
Cu netede plete,
Cu părul de aur!
Stăi, te odihnesce,
Că 'n deal te pândesce
Un negru bălaur.

— Frumoasă fetiță
Cu lungă cosiță,
Cu mîndru colan!

De dinsul n'am teamă,
Căci am pe-a lui seamă
Al meu buzdugan.

— O! tinăr semețe
Cu blânde mândrețe,
Cu ochii de foc!
Bălauru-î mare
Și milă nu are...
Stăi, ah! stăi pe loc.

— Luceafer din stele
Cu dulci porumbele
Pe față de crin!
Toți zmeii din lume
Se'nchin l'al meu nume,
Tremur și se'nchin.

— Viteze vestite
Cu arme-aurite,
Cu dulce cuvânt!
El peste munți calcă,
Și 'n cer are-o falcă,
Ș'una pe pământ.

— Păserea de munte
Cu salbă pe frunte,
Cu salbă de florî!
Murgul meŭ când sare,
Trece peste mare
Și sboară prin norî.

— O! Făt-logofete
Cu netede plete,
Cu glasul ceresc!
Nu te du de-aice,
Nu te du, voînice,
Că eŭ te iubesc!

— Frumoasă fetiță
Cu lungă cosiță,
Cu sîn fecioresc!
Pentru-a ta iubire
Fală saŭ peire
Vreŭ să dobîndesc!

H O R A .

Eată! hora se pornesce
 Sub stejar la rădăcină.
 Eată! hora se'nvîrtesce,
 Vină, puico, vină.

Lângă mine vin' drăguță,
 Să te pot stringe de mână
 Ca ieri seara, la fântână;
 Mario, Mariuță!

Duh-de-spaîmă! Peî-nălucă!
Sună bine'n cobză, sună,
Să nu-ți fac spetele strună
Și chica măciucă.

Tu, Fes-roș cu giubea lungă!
Din arcuș trage mai tare,
Căci în gard am un par mare
Și mulți bani în pungă!

Tot așa pân' în deseară!
Mult frumoasă-mi e puicuța
Ca o ȕi de primăvară,
Maria, Măriuța!

Tot așa, tot voînicește!
Nu mă dați, măi, de rușine,
Căci gurița ce-mi zimbesce
Vîră dracu'n mine.

Mi-am pus florî la pălărie,
Mi-am pus florî, mi-am pus mărgele,

Să se uite cu mândrie
Puicuța la ele.

Am cămeșă cu altiță
Tot de fir și de mătășă.
Am pe spate-o durduliță...
De nime nu-mă pasă!

Nici de vornic, nici de dracul,
Nici de vrajă ciocoîască,
Nici de Turc, nici de Kazacul...
Țeara să trăească!

Bateți toți într'o lovire
Să vuească 'n fund pământul ;
Lumea 'ntreagă să se mire,
Și Dumneșleu sfintul!

Sînt sătul de biruri grele
Și de plug, și de lopată,
De ciocoî, de zapciele
Și de sapă lată.

Astăzi horele sînt pline !
Crape-mă sura opincuță,
Și să mor în joc cu tine
Mario, Măriuță !

SBURĂTORUL

— Dragă, dragă sorioară,
Nu știî cânticul ce spune :
Că prin frunzi când se strecoară
Rađa ȝilei ce apune,
Sburătorul se aruncă
La copila care vine
Să culeagă fragi în luncă,
Purtând florî la sin ca tine?

«Fragii el din poală-î fură
Cu-a sa mână nevădută,
Și pe frunte și pe gură
El o mușcă ș'o sărută.
Soro, buza-ți e mușcată!
Fragii, poți să le duci dorul.
Spune, 'n lunca 'ntunecată
Nu 'ntâlnești pe Sburătorul?»

— «Dragă sorioară, dragă,
Cânticul mai spune încă
De-acel Duh, c'ades se leagă,
Când e umbra mai adâncă,
De copila mândră, albă,
Ce culege viorele
Purtând pe ea scumpă salbă,
Scumpă salbă de măgele.

«Salba el ridînd î-o strică
Cu-o plăcută desmerdare,
Și de fieș-ce mărgică
Las'o dulce sărutare.
Pe sîn dragă, ești mușcată!
Salba, poți ca să-î duci dorul,
Spune, 'n lunca 'ntunecată
Nu 'ntâlnești pe Sburătorul?»

Astfel vesel pe-o cărare
 Glumeaŭ gingașele fete,
 Ear în luncă sta la zare
 Doi voinicî cu negre plete,
 Și, cîntînd în poeniță,
 Aninaŭ cu veselie
 Unu-o salbă 'n chinguliță,
 Altul florî la pălărie.

1845. — București.

XVII

TATARUL

CÂNTIC VECHIŪ

M^{ăi} Tatare, ține-ți calul,
M^{ăi} Tatare, stringe-ți friul,
M^{ăi} Tatare, lasă malul,
Nu cercă a trece riul,
Că pe crucea sfinteî lege!
De voi doî, peste hotare,
Nimic, ȕeû, nu s'a alege,
M^{ăi} Tatare, m^{ăi} Tatare!

Măi Tatare, dă-ne pace,
Măi Tatare, stăi, nu trece,
Măi Tatare, nu mă face
Să-ți fărîm capul în dece!
Că de sus, de pe movilă,
De-oiu svirli ghîoaga cea mare,
Deu, ți-oiu plînge chîiar de milă,
Măi Tatare, măi Tatare!...

Măi Tatare-unde-ți e pala?
Măi Tatare-unde-ți e calul?
Măi Tatare-unde-ți e fala?..
Nu spusei să nu treci malul?
Nu scieai tu, măi vecine,
Ce-î Românul în turbare?
Corbiî mușcă-acum din tine,
Măi Tatare, măi Tatare!

XVIII

CINEL-CINEL

Păstorul dise: Cinel-cinel,
Copilei june de lângă el :
— «Două steluțe cu rațe line
Lăsat-a ceriul plin de lumine
Și pe-a ta frunte ele-aă căđut.
Găci, drăguliță, că le sărut.»

Nu găci 'ndată
Gingașa fată
Și pe ochi dulce fu sărutată.

Păstorul çise încă: Cinel,
Copilei blânde de lângă el :
— «O veđi închisă, rumenă floare,
Cum se deschide, veđi lăcrimfoare,
Și pe-a ta față ea s'a născut.
Gâci, drăguliță, că o sărut.»

Nu gâci 'ndată
Vesela fată
Și pe guriță fu sărutată.

※

Păstorul çise eară: Cinel;
Copilei mândre de lângă el :
— «Albe, rotunde, două-aripfoare
Ne'ncetat saltă, la cer să sboare,
Și tu'n robie le-ai tot ținut.
Gâci, drăguliță, că le sărut.»

Nu gâci 'ndată
Rumena fată
Și pe sin fraged fu sărutată.

MÂDRULIȚA DELA MUNTE

Mândruliță dela munte,
Ce nu treci cole, pe puncte,
Să te strîng la peptul meu?
Că te-aș face, deșu puicuță,
Să uresci a ta căsuță,
Și să uiți pe Dumnezeu.

De-a tot toarce nu-ți e lene?
Lasă-ți furca 'n buruene
Și-mi săi iute cel pîrău,

Să culegem împreună,
Tu fragi roși de prin pășună,
Eu crini albe pe sinul tău.

Ici, în lunca înverdită,
Este-o earbă înflorită
Ce se'ngână c'un isvor.
Vină'n earbă mândruliță,
Eu să-ți cânt doina doiniță,
Tu să plângi de dulce dor!

DORUL ROMÂNCEI

De-ar vrea bunul Dumnezeu
Să mă asculte dorul meu !
De-aş avea un copilăş,
Dragul mamei îngerăş !

Cât e ziua, cât e noapte,
I-aş şopti cu blânde şoapte.
Cât e noapte, cât e zi,
Tot la sinu-mă l'aş păzi !

L'aş păzi, l'aş desmerda,
Miî de sărutări î-aş da,
Şi î-aş dice 'ncetişor :
Nani, nani, puîşor!

De-ar fi cerul cu priinţă
Să'mplinească-a mea dorinţă !
De mî-ar da un băeţel,
Dragul mamei voînicel!

N'ar fi prunc măi fericit
Şi pe lume măi iubit !
Alt copil n'ar fi ca el
Mititel şi frumuşel!

Obrăjelu-î ca de spume
N'ar aveà seamăn pe lume !
N'ar fi ochiî nimăruî
Dulci ca ochişoriî lui!

Ear eû mândră măiculiţă,
Pe-aî seî ochi, pe-a sa guriţă
Ne'ncetat l'aş sărută,
Săruta şi î-aş cântă

Și ȳ-aș face-o descântare
Să ajung'un viteaz mare,
Un viteaz ce-ar străluci,
Cum n'a fost, nici n'ar mai fi !

Și l'aș pune să se culce
Pe-al meu sîn, legănat dulce,
Și ȳ-aș ȑice 'ncetișor :
Nani, nani, puișor !

CÂNTIC OSTĂȘESC

Român verde ca stejarul,
Rîd de dușmanî și de moarte!
Să-mî trăească armăsarul
Și prin glonțî să mă tot poarte!

Saî, voînice, și nechează
Ager, falnic ca un zmeû,
Căcî am inimă vitează
Și credință 'n Dumnezeu!

Cât mî-a sta mîna voinică
Pe-a mea pală ostăşască,
N'aibă grijă de nimică
Ţeara mea cea Românească!

Saî, voînice, şi nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-a mea pală,
Cu-al meu şoim albit de spume,
În duşmanî vom da năvală,
De s'a duce vestea 'n lume!

Saî, voînice, şi nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

XXII

D O R U L

CÂNTIC DE LUME

Ah! mă-e dor, mă-e dor de tine,
Ingeraş cu dulcī lumine!
Ah! mă-e dor şi plâng de jale,
Tot privind în a ta cale.

Ți şi noapte cu durere
DuŃos sufletu-mă te cere,
Şi cu dulcī cu blânde şoapte,
Te chem vecīnic Ți şi noapte!

Scump odor, dulce iubită,
Unde-î fața ta slăvită?
Unde-î glasu-ți ce pătrunde?
Unde ești, draga mea, unde?

De-ar fi cerul cu iubire,
Mî-ar aduce-a ta zimbire.
De-ar fi cerul cu 'ndurare,
Mî-ar aduce-o sărutare.

Dar, vai mie! vremea sboară,
Dile, veacuri se strecoară,
Ș'aî mei ochi nu vîd lumină,
Și durerea-mî nu s'alină!

Dorul arde ca un soare
A junieî dulce floare!
Dorul stinge, vestejesce
Inima care iubesce!

XXIII

DOÎNA ÎUBIREÎ.

Trece vara cea 'nflorită,
Trece vara cea iubită,

Și cu dînsa 'n altă-lume
Se duc florile din lume,

Se duc toate 'n pribegie...
Rămâne țeara pustie!

Numai doue nu se duc,
Nici se duc, nici se usuc.

Una-î floare de zăpadă,
Una-î floare de livadă,

Una-î floarea crimilor,
Un'a trandafirilor;

Ș'amândoue-s răsădite,
Ș'amândoue-s înflorite,

Una 'n câmpul raîului,
Alta 'n cuîbul graîului!

Mândrulișo, draga mea,
A cățut din cer o stea,

Și mî-a țis într'un ceas rău
C'am să mor de dorul tău!

Și mî-a çis într'un ceas blînd
Că de-î face pe-al meu gînd,

Să mă lași a sărută
Doue florî pe fața ta,

Una 'n câmpul raîului,
Alta 'n cuîbul graîului,

De murit, eă n'oiă muri,
Ci cu tine m'oiă îubi

Cât or cresce florî în lume
Și s'or duce 'n ceea lume!

XXIV

MĂRIOARA FLORIOARA

LEGENDĂ DEDICATĂ

PRINCESEI M. CANTACUZIN

I.

La Moldova cea frumoasă
Viața-î dulce și voioasă!
L'a Moldovei dulce soare
Cresce floare lângă floare!
Multe păsărele 'n sbor
Fură minți cu glasul lor!
Multe fete și neveste
Fură inimi fără' de veste!

Dar umblare-ai, frățioare,
Nouă ani întregi cu soare
Sus în munte, la muntenă,
Jos în vale, la vâleni,
Și de-ai călca nouă țări
Și de-ai trece nouă mări,
Florică n'ai găsi,
Păsărică n'ai zări,
Nici nevastă mândruliță,
Nici copilă drăguliță
 Ca Mărioara
 Florioara,
Zinișoara munților,
Sorioara florilor!

Albă ca o lăcrimioară,
Dulce ca o primăvară,
Eră sprintenă, ușoară
Ca un pui de căprioară.
Trupușoru-i gingășel
Părea tras pîntr'un inel!
Nici micuță, nici năltuță,
Numai bună de drăguță,
S'o tot stringi la pept cu foc,
Și să-ți fie de noroc!
Ochișorii sîi caprii

Trezeà lumea 'n veselii.
Perişoru-î aurel,
Ca mătasa subţirel,
Trăgeà ochii tot la el
Şi pe frunte-î străluceà,
Şi 'n mici valuri se'ncreţea
Ca valuri de-a grâului
La suflarea vîntului!
Ş'apoî, frate, mai aveà
Pe guriţ'o floriceà,
Şi 'n guriţă mărgărele,
Şi pe faţă-î drăgănele,
Şi la sîn doi crinişori,
Şi pe crini doi frăguşori...
Să-î desmerdî ş'apoî să morî!

Ea pe cîmp de se iveà,
Florile se 'nveseleà,
Inimile-şî deschideà,
Sufletele-şî răspîndeà -
Şi voios i le'nchinà,
Şi voios se legănà,
Şi din cale-o întorceà,
Şi cu toate-aşa-î diceà:
«Buna ziua, sorioară,
«Mărioară, Florioară!

«Spune nouă ce voesci?»
«De la noi ce mai doresci?»
«Vrei tu miros de sulcină
«Care patimele-alină?»
«Vrei miros de busuïoc
«Ce opresce mândru'n loc?»
«Vrei miros de lăcrimïoare
«Ce dă visuri iubitoare?»
«Vină, dragă, 'n veselie
«Să ne-adună de pe câmpie
«Și ne-ascunde 'n sînul tău,
«Să-l ferim de deochiū rău.
«Sînul tău să-l rēcorim,
«Și de este să murim,
«Lângă tine să perim!»
Mărioara le-ascultă,
Și pe rînd le sărută,
Și cu ele se'ngănă,
Și în plete le-anină,
Și pe sîn le legănă,
Încât orî cine-o vedeă
De dor mare s'aprindeă
Și din cale-î se 'ntorceă
Și cu glas uîmit diceă:
«Eată Zina florilor,
«Florilor surorilor!»

Ear la munți când răsăreà,
Munții vechi întinereà
Și cu mușchiu s'acopereà,
Și copaci-și înverdeà,
Și apele-și limpețeà,
Și păsările-și trezeà,
Ș'apoî astfel îi grăeà:
«Bună ȕiua, Zinișoară,
Mărioară, Florioară!
«Spune noue ce voesci?
«Dela noi ce mai doresci?
«Vrei tu apă ne'ncepută
«Pentru fața ta plăcută?
«Vrei tu puî de căprioare,
«Păsărele cântătoare,
«Fag de mîere 'ndulcitoare
«Și vr'o doîină jălitoare?»
Mărioara-î ascultă,
La isvoare se culcă,
Fața albă își spală,
Fag de mîere ea gustă,
Căprioare desmerdă
Și cu drag ea ascultă
Cânticul păsărilor
De pe vîrful crengilor,
Și sunetul doînelor
De prin fundul codrilor;

Încât orî cine-o vedeà
De dor mare s'aprindeà,
Și din cale-î se 'ntorceà
Și cu glas uîmit diceà :
«Eată Zina munților,
«Munților cărunților !

Orî și unde s'arătà
Vorbe dulcî întîmpinà
Și trăia în veselie
Ca albina pe câmpie.
Numai însă câte odată
Sta pe gândurî, tulburată,
Că-î părea că audeà
O șoaptă care-î diceà :
«Aleî ! dragă Zinișoară,
«Mărioară, Florioară !
«Mult ești dalbă și frumoasă
«Și la inimă voioasă !
«Multe minți ai fărîmăcat,
«Inimî multe-ai tulburat !
«Dar gîndit-ai, n'ai gîndit
«Că ți-e vremea de iubit ?
«Că ți-a dat Dumnezeu sfîntul
«Ochî să luminezî pămîntul,
«Sîn rotund de desmerdat,

«Buze dulci de sărutat?
«Și ști, dragă, ori nu ști,
«C'ai să mori, ș'ai să învi,
«Ș'o să ai în cer a dà
«Seamă de inima ta?...
«Câte flori pe-acest pământ,
«Se duc toate la mormînt!
«Numai floarea lacului
«Stă în poarta răului
«De judecă florile
«Ce-aū făcut miroasele!»

II.

Eată frate, frățioare,
Că'ntr'o ȃi cu dulce soare,
Mărioara se'ntâlneà
C'un străin care veneà
Pe-un fugar sirep de munte
Cu steluță albă'n frunte,
Și pe loc, cât îl zăreà,
Făr' de voce se opreà,
Ochiî la pământ ținteà,
Inimăoara-î se băteà.
Cel străin în cale-î stà
Și din gură cuvîntà:

- «Cale bună, mândruliță!»
— «Mulțămim ție, bădiță!»
— «Mândruliță, draguliță,
«Spune mie-adevărat,
«Ești tu fată de 'mpărat,
«Saă vr'un vis ce am visat?
«Că de când mă simt bărbat
«Multe țeri eă am călcat,
«Fete multe-am desmerdat,
«Dar ca tine, chip și stat,
«Alta'n lume n'am aflat!»
— «Străinel, bădițul meu,
«De vreă să sciă ce sînt eă,
«Întreabă tu florile,
«Florile surorile.»
— «Ești tu fată de muntean
«Saă copilă de vălean?
«Viță de om pămîntean
«Saă de vr'un Zmeă năsdrauan?
— «Străinel, bădițul meu,
«De vreă să sciă ce sînt eă,
«Întreabă cei munți cărunți,
«Isvoarele fără punți,
«Pasările cîntătoare
«Și puii de căprioare.
— «Aleă! mândra mândrelor!
«Tu ești Zina munților,

« Surioara florilor,
« Vestitoarea zorilor !
« Și tu ești ursita mea,
« Care, spusu-mă-a o stea.
« C'am să mă iubesc cu ea ! »
Mărioara se uimeà,
Fețele-î se rumeneà !
Ear străinul, ca și ea
Sta pe gânduri și tăceà.
Numai calul nechezeà,
Glasul văilor trezeà.

Când de-o dată se iveà
Și la eî ușor veneà
Un bujor de copiliță
Cu rîs vesel pe guriță,
În cămeșă cu altiță
Și cu fluturi în cosiță.
Ea veneà dintr'o livadă
Și la sînu-î de zăpadă
Purta snopî de floricele
Și crenguți cu vișinele.
Și pe carbă cum săltà
Ea din gură-așà cântà :

«Frunză verde de sulcină:
«Am la sînu-mî o grădină
«Cu florî albe drăgăstoase,
«Cine a vrea să le miroase,
«Să-l pătrundă doru'n oase!
«Am fragî dulci şi vişinele,
«Cine va gusta din ele,
«Să-î fie çilele-a mele.
«Măi bădiţă, nu doresci
«Vişinele rădăşesci,
«Sufletul să-ţi răcoresci?
«Ean privesce, frăţioare,
«Maî văçut-ai tu la soare
«Aşà poame 'ndulcitoare?

Şi cum sta, şi cum cînta,
Cămeşuîca-şî depărtà,
Sînişoru-î arătà,
Sînu-î plin de floricele
Şi de roşîi vişinele.
Cât străinul le vedeà
Îute mîna-şî întindeà;
Dar Mărioara mi-l oprea
Şi cu glas uîmit grăcea:
«Nu culege de la ea
«Că-ţi dau grădinuţa mea,

«Grădinuța sinului
«Cu floarea sufletului!»

Mult străinul s'aprindea
Și în brațe-o cuprindea.
Și cu drag îi tot dicea:
«Zina mea, ursita mea !
«De ađi calea-mă părăsesc,
«Murgușoru-mă priponesc,
«Și la tine mă opresc,
«Cu tine să mă iubesc!»
Mărioara-l ascultă,
Sinul gingaș îi săltă,
Fața i se luminea,
Ochi'n lacrimă își scăldă!
Ear fugariu'n loc sburdă,
Falnic coama-și încordă
Și stăpânei lui o dă
Gingaș de o desmerdă.

III.

Umbra nopții se'ntindea,
Peste munți se răspândea
Și prin văi se adâncea,

Când de o dată se ivea,
Sus pe munte strălucea
Țintă mică de lumină
Ce creștea mereu și lină,
Pân'se făcea lună plină,
Lună plină și voioasă
Ca o frunte de mireasă!
Ea pe deal mi se oprea,
Și cu drag, de sus, privea
Jos, în valea tăinuită,
Pe o prispă-acoperită,
Două umbre adunate
Și cu drag îmbrățșate,
Care lung se sărutau
Și cu gura se'mbăteau
Și lumea 'ntreag'o uitau!
Ea cât luna le vedea,
De foc dulce s'aprindea
Și la stele semn făcea.
Stelele vii străluceau,
Pe rînd toate se iveau
Și de sus voios priveau
Cele umbre adunate
Cum sta dulce'mbrățșate,
Și cu drag se sărutau
Și cu gura se'mbăteau
Și lumea 'ntreag'o uitau!..

Dar târziu în meş de noapte,
Umbrele, cu blânde şoapte,
Nevădute se făcea.
Atunci luna se ducea,
Peste munţii nalţi trecea
Ş'apoî lin încet scădea,
După munţi se ascundea!
Ear stelutele sclipeau
Şi 'ntre ele-aşa grăiaă!
«Surioare călătoare,
«Floricele ardeşoare!
«Cu vędutul aţi vędut
«Pe pămîntul cel tăcut
«Zinişoara munţilor,
«Surioara florilor,
«Cât de gingaş suspină,
«Cât de drag se sărută
«Cu ursitul ei iubit,
«Încât nici că ne-a zărit?
«Ş'acum ei s'aă tălnuit
«Şi din faţă ne-aă perit!
«Surioare călătoare,
«Unde s'aă ascuns ei oare!
«Floricele lucitoare,
«De vreţi să fim aflătoare,
«Haî să trecem maî în sus
«Drept fereastra din apus

«Și pîntr'însa să privim,
«Taîna s'o descoperim.»

Stelele curînd plecau,
Spre apus ele-apucau
Și drept ferestuică staî
Și 'n lăuntru se uîtaî.
Și cum staî și cum cătaî
De foc dulce s'aprindeaî
Și pe cer se respîndeaî
Cu-a lor suflete curate,
Cu-a lor raze 'mpreunate

Far în urmă despre zori,
La glas viî de cîntători,
Mărioara se trezeà,
Ca din vis se dismețeà,
Și trezindu-se vedeà
Pe ursitu-î lîngă ea,
Care'n brațe-î o strîngeà
Și cu drag o desmerdà,
Miî de sărutări îî da,
Cînd pe fețe rumioare,
Cînd pe buze'ndulcitoare,
Cînd pe unda pîrului,

Când pe valul peptului,
Ș'apoî sta de mî-o privea
Și din inimă-î dicea:
«Aleî! dragă Zinișoară,
«Mărioară Florioară!
«Mult ești mândră, mult ești dalbă
«Ca o porumbiță albă!
«Mult ești dulce și frumoasă
 În beția drăgăstoasă!
«Ochișori-ți strălucesc,
«Obrăjei-ți ruminesc,
«Crinișori-ți înfloresc
«De mă'mbăt și mă uimesc!
«Stăi, ah! stăi să te privesc,
«Părul tău să-l netezesc,
«Și pe sînu-ți fecioresc
«De ȝile să mă sfîrșesc!»

Mărioara-l ascultă,
Sta puțin și ear nu sta,
Și cu lacrimă ea rîdea,
Și 'n cosițe-î s'ascundeă.
Ș'apoî ear le depărtă,
Chipu-î vesel arătă,
Și ȝiceă vorbe din raiu
Cu voîosu-î dulce graiū.

Mărioar'apoî tăceà.
În vèzduh un sèmn făceà,
Şi li s'arătà de-odată
O măsuţă mult bogată,
Tot cu poame 'mpodobită,
Cu năfram'acoperită.
Amândoî cât o zăreaù,
Lângă ea voîos săreaù
Şi mâncaù şi veseleaù
Cu paharele 'nchinând,
Şi cu dragoste ȑicènd :
« Să trăim, să ne îubim,
« C'amândoî ne potrivim
« Şi la dalbe tinereţe,
« Şi la suflete măreţe,
« Şi la gândurî trecătoare,
« Şi la inimî îubitoare ! »

IV.

A doua ȑi se sculà,
Faţa palidă-şî spălà,
Pěr de aur peptènà,
Şi frumos se oglindeà,
Şi la soare-apoî eşeà
Spre răsărit se'ntorceà,

Un semn taînic de făceà.
Şi de'ndată s'arătà
Şi spre ei înaintà
O teleagă sprintioară,
Aurită, dălbioară,
Ca un cuib de Zinişoară.
Ear cât Zina o zăreà
În cuib repede săreà
Cu străinu-alătureà,
Ş'apoî murguluî ȑiceà:
«Murguleţ cu pĕrul creţ,
«De-a Mărioareî drăguleţ!
«Lasă-ţi coama vîntuluî
«Şi umbra pămîntuluî,
«Şi pe faţa câmpuluî
«Să sborî sborul gînduluî!»

Murguşorul nechezeà,
La fugă se repeȑeà
Şi fugeà, mări, fugeà...
Nici umbra nu-l ajungeà!
Şi treceà, mări, treceà
De-a lungişul munţilor,
Curmezişul câmpilor,
Prin mijlocul florilor.
Ear cât munţiî o zăreà

Cu străinu-alătura,
De verđiș se despoia,
Cu nori negri se'nvċlia,
Frunđele-și îngălbinea,
Și apele-și tulbura
Și de frunđi se scutura !
Florile înc'o vedeă
Cu străinu-alătura,
Și capetele-și pleca
Și de jale se usca !

Ear cea mândră Zinișoară
Mărioară Florioară,
Nicî la munți se mai uita,
Nicî la flori nu mai căta !
Căci de-avea ochi de privit,
De-avea suflet de iubit,
Sufletu-î și ochi se
Era pentru dragul ei !
Fugea murgul sprintior
Cu aripă de dulce dor,
Și-î ducea numa'ntr'un sbor
Pe malul unui isvor.
Mărioara mi-l oprea
Și pe mal ușor sărea
Și 'n isvor se cufundă

Și voios mi se scaldă.
Apa lin o desmerdă
Ca pe-o floare-o legănă
Și pe plete-î se jucă
Și cu drag îi anină
De tot firul câte-o rouă,
Și pe sînu-î câte două.
Ear din apă când săltă
Și la soare s'arătă,
Soarele în cale-î sta,
Trupușoru-î sărută,
Și cea rouă de pe ea
Cu-a lui rațe o sorbea,
Nouraș o prefăcea
Și la ceruri o trăgea.
Apoi el o 'ncunună,
Ș'astfel dulce-î cuvîntă :
«Aleî! dragă Zinișoară,
«Mărioară Florioară!
«Mult ești mândră, iubitore,
«Și de lume uîtătoare!
«Dar gîndit-ai, n'ai gîndit
«Că norocu-î mărginit,
«Și că visul fericit
«Are-ades amar sfîrșit?
«Și scii dragă, orî nu scii
«Că la munți și la câmpii

«Florile s'aŭ vesteŭit,
«De c nd tu le- i părăsit? .
« ti  că toate, într'un g nd,
«S'aŭ  tors în cer pe r nd,
« i la Domn s'aŭ jăluit
«Că tu v ea a le- i răpit?
«Mărioară, draga mea,
«Facă Domnul or  ce-a vrea!
«Dee-   bine, dec-   r  ...
«Tu, ascultă dorul t  ,
«C c  în v ea a trecătoare
« i în lumea peritoare
«O  i dulce de  ubire
«E un veac de fericire!»

v.

C nd norocu- i schimbă pasul
N'aduc an  ce-aduce ceasul!....
A treia  i Mărioara
    tulbură inim oara
 i pe g ndur  se pune 
 i 'n tăcere lin pl nge .
Ce pl nge   i ce jele 
Cu  ubitu-al ture ?
Pl nge  cum pl ng florile,
Pl nge  cum pl ng zorile!..

Era ziua mult senină,
Munții, pluteau în lumină,
Văile 'n tăcere lină,
Paserile 'n umbră sta,
Nici sbură, nici nu cântă,
Numai umbra se mișcă,
Cu lumina se luptă
Și 'n păduri se cufundă.
Ea Mărioara 'ncet oftă,
Ș'astfel blând ea cuvintă :
«Cântă-ți frate, cântecul,
«Să-mi dai dreagă sufletul.»
El de sinu-i o lipea
Ș'apoi astfel începea :
«Frunză verde vioare !
«Scumpe-mi sînt zilele mele
«De când mândra ca o stea,
«S'a ivit în calea mea!
«Dalb luceafăr aurit,
«Crin ceresc și mult iubit !
«Uită cerul pentru mine,
«Să uie lumea pentru tine!..»

Eată, mări, cum cântă,
Mândra cum îl ascultă,
Că din sat se rădica

Glas de mumă plângător,
Bocet lung pătrunzător
Ce prin văi amar sună
Și 'n văzduh se'mpreună
Cu alt glas răsunător
Glas de clopot jălitor...

Lumea se înfioră !
Mărioara tremură,
Împrejuru-î se uită
Și spre munți în vîrf cătă
Când de-odată, văi de ea !
Sus la munte ce vedeă ?
Un nor negru ca un zmeu
Ce venea, venea mereu,
Aripî negre întinzînd
Și tot cerul cuprinzînd.
Mărioara 'ngălbinea,
De ursitu-î se lipea,
Brațele-șî incolăcea
Și cu groază 'ncet dicea :
« Dragul meu, ursitul meu !
« Eată vine, vine-un zmeu
Dela sfîntul Dumnezeu.
« Frățioare eată-l vine
« Dela munte drept la mine
« Să mă ăea de lângă tine,

«Căci de când noi ne-am iubit,
«Florile s'aū vesteḡit
«Şi la Domn s'aū jăluit
«Că de tot le-am părăsit!»

Şi cum sta, şi cum vorbea
Lacrimile-o 'mpodobeà.
Însă norul sus vuià
Şi pe cer se tot suià.
Tunetul grozav tunà,
Munţi şi văi se resună.
Fulgerile s'aprindeaū,
Ploile potop cădeaū.
Ear Mărioara, vai de ea!
Ochişori-şi ascundeà,
Căci de-odată negrul zmeū
O cuprinse'n braţul seū
Şi cu ea sburând s'a dus
În ceī munţi despre apus.
Şi curînd în urma lor
Se topeà grozavul nor,
Aerul se 'nseninà,
Şi cerul se luminà.

VI.

Unde-ī, unde-ī Zînişoara,
Mărioara Florioara,

Vestitoarea zorilor,
Surioara florilor?
În ce țeară-a pribegit,
Pe ce term ea s'a oprit?
Mers-a peste nouă țări,
Nouă țări și nouă mări?
Orî s'a dus în nalte plaiuri,
Colo, sus, pe câmpî de raîuri,
În grădina Zinelor,
În locașul stelelor?..
Nu se scie, nu se spune
Unde-î gingașa minune.
Dar pe când e luna plină,
Când e noaptea mult sînină,
Se aud în mîez de noapte
Despre munți duioase șoapte
Ș'un glas blînd ca un suspin
Care cîntă 'ncet și lin:

«Frunză verde lăcrimîoară,
«Vai de băta-mî inimîoară!

«Orî ce vînt rîcoritor
«Îl aprinde foc de dor!

«Bate vîntul printre florî?
«Îl dă dor dela surorî.

« Bate vîntu 'n stejerel ?

« Îl dă dor de voinicel.

« O, străine, dragul meu,

« Mult amar te jălesc eă!

« Vin', aleargă lângă mine,

« Să mă mai iubesc cu tine.

« Neagră e străinătatea!

« Crudă e singurătatea!

« Voînicele, ursițele,

« Fă pe gândurile mele,

« Că mă bate vînt de vară

« Și-mî însuflă dor de țară,

« Și-mî aduce ne 'ncetat,

« Dor de visul ce-am visat;

« Dar nu-î foc de dor măi rău

« Ca focul de dorul tēu!»

.

LĂCRIMIOARE

I

STELUȚA

DEDICAȚIE E. N.

Tu care ești perdută în neagra vecinicie,
Stea dulce și iubită a sufletului meu!
Și care-odinioară luceași atât de vie,
Pe când eram în lume tu singură și eu!

O, blândă, mult duioasă și tăinică lumină!
În veci printre steluțe te cată al meu dor,
Ș'adese-orî la tine, când noaptea e senină,
Pe plăiul nemurirei se 'nalță c'un lung sbor.

Trecut-aŭ anî de lacrimî, și mulți vor trece încă
Din oara de urgie în care te-am perdut!
Și doru-mî nu s'alină, și jalea mea adîncă
Ca trista vecînicie e fără de trecut!

Plăcerî ale iubireî, plăcerî încîntătoare!
Simțirî! mărețe visurî de falnic viitor!
V'ați stins într'o clipală ca stele trecătoare
Ce las' un întuneric adînc în urma lor.

V'ați stins! și de atunce în cruda-mî rătăcire
N'am altă mîngăere mai vie pe pămînt
Decît să 'nalț la tine duîoasa mea gîndire,
Steluță zimbitoare dincolo de mormînt!

Căci mult, ah! mult în vîeață eŭ te-am iubit pe tine,
O, dulce desmerdare a sufletuluî meu!
Și multă fericire ai rîvîrsat în mine
Pe cînd eram în lume tu singură și eŭ!

Frumoasă îngerelă cu albe aripîoare!
Precum un vis de aur în vîeață-mî ai lucit,
Și 'n cerurî cu grăbire, ca un parfum de floare,
Te-ai dus, lăsîndu-mî numai un suvenir iubit.

Un suvenir, comoară de visuri fericite,
De scumpe, și ferbinte, și dulce sărutări,
De zile luminoase și îndumnețite,
De nopți Venețiane și pline de 'ncântări.

Un suvenir poetic, coroana vîetei mele,
Ce mîngăie și 'nvie duioasă-inima mea,
Și care se unesce cu harpele din stele
Când mă închin la tine, o, dragă, lină stea!

Tu dar ce prin iubire, la a iubirei soare,
Ai deșteptat în mine poetice simțiri,
Primesce 'n altă lume aceste lăcrimioare
Ca un resunet dulce de-a noastre dulci iubiri!

II

LĂCRIMIOARE

Multe florî luceſc în lume,
Multe florî mirositoare !
Dar ca voi, micî lăcrimioare,
N'are 'n lume nici o floare
Miros dulce, dulce nume !

Voi ſinteţi lacrimi de îngerî
Pe pămînt din cer picate,
Cînd, prin stele legămate,
A lor suflete curate
Sbor vîrsînd duioase plîngerî.

Fragede sinteți și albe
Ca iubita vieții mele!
Cu voi scumpe strugurele,
Albe mărgăritărele,
Primăvara-și face salbe.

Dar de-odată vîntul rece
Fără vreme vă cosesce!
Astfel soarta crunt răpesc
Tot ce 'n lume ne zîmbesce...
Floarea pere, vîeața trece!

III

8 M A R T

I ntinde cu mândrie aripele-ți ușoare,
O, sufletul meu vesel, o, suflet fericit!
Înalță-te în ceruri, și sboară cântând la soare,
Căci soarele iubirei în cer a răsărit
Și 'n cale-mă s'a oprit!

Veniți năluciri scumpe, dorinți, visuri mărețe,
Ca paseri călătoare la cuibul înflorit.
Veniți de 'ngânați vesel a mele tinerețe,
Căci steaua fericirii în ochi-mă a lucit...
Îubesc și sînt iubit!

Sînt oare fericite, sînt tainice plăceri,
Ce 'n cumpăna vieții plătesc anî de dureri!
Atunce falnic omul rădică a sa frunte
Și 'n ceruri cu mândrie ațintă ochiul seă.
Ființa lui se 'nalță ca vulturul de munte,
Iubirea lui îl schimbă și-l face Dumnezeu!
Atuncî măi dulce steaua lucește 'n mez de noapte,
Și 'n zori seninul pare măi vesel, măi curat;
Ș'a țilei miî de glasuri, ș'a nopții miî de șoapte
Îl proclamează 'n fală a lumei împărat!

Sînt urme prețioase, sînt scumpe suvenire,
Ce 'n suflet tipărite, ca el aū nemurire!
Zădarnic timpul trece cu'n sbor neobosit,
În sînul omenirei vîrsînd a erniî gheață;
Lumina lor iubită lucește lin în vîeață,
Precum un soare dulce în veci neasfințit!
Așa nu te veî stinge din minte-mî nicî odată,
O, suvenir puternic de dragoste 'nfocată!
O, timp ferice 'n care minunea ce iubesc
M'a deșteptat în raîuri cu glasu-î îngeresc!

✱

Eră blînda oară a blîndelor șoapte
Cînd numai e țiuă, și nu-î încă noapte.

Pământul și cerul, ca doi frățiori,
Își dau sărutare prin stele și flori,

Și 'n aer parfumul a florilor dalbe
Plutea cu lucirea steluțelor albe,

Și 'n toată natura cuprinsă de dor
Plutea o șoptire de dulce amor!

Din marginea lumii a nopții regină
Versa 'n calea noastră dușoasa-î lumină,

Și 'n lunca pătrunsă de razele ei
Sburaă caii noștri cu aripă de zmei.

Mergeam noi în cale ca umbre tăcute,
Pe-un covor de frunze, pe cărări perdute,

Și 'n tăcerea nopții ce ne 'ncungîură
Sufletele noastre ca și noi sbura,

Sburaă ca doi ingeri din stele în stele,
Dându-și sărutare tăinic între ele...

De-odată fugarii cu ochii de foc
La capătul lunci s'opriă pe loc.

Ear dulcele inger pătruns de simțire
Îmă dîse atunce cu-o dulce zîmbire:

— «Acum este oara când geniul sfînt .
«Aude și vede minuni pe pămînt.

«E oara ferice de sfîntă uîmire
«Ce 'n suflet răvarsă fiorî de iubire.

«Spune-mî dar acuma, tu ce ești poet,
«Ce poesiî cîntă inima-ți încet?

— «Dacă vreî să afli taîna ce mē'ncântă,
«Eată poesia ce inima-mî cîntă:

De este vre-o ființă, de este vre-un nume
La care să se 'nchine un suflet omenesc
Cu tot ce e mai nobil, mai iubitor pe lume,
Cu tot ce 'n omenire e mai dumnezeesc;

Tu ești acea ființă, tu, gingașă lumină
Aprinsă 'n a mea cale de însuși Dumnezeu!
Și sufletul meu vesel la tine se închină
O, scumpa mea Elenă! o, drag îngerul meu!

Când soarta vru să întru în raiu de fericire,
Când ochii mei pe tine zîmbind te-au întâlnit,
Un fulger, o scîntee de vecinică iubire
Din ochi tăi pornită, în sinu-mi 'a lucit.

Ș'atunci în altă lume am re'nvieat de-odată,
Ș'un soare mai ferbinte în ceru-mi s'a aprins,
Ș'o lume fără margini, frumoasă, desfătăta,
Ca o câmpie verde sub mine s'a întins.

Atunci natura 'ntreagă, zîmbindu-mi cu plăcere,
Își puse pentru mine coroana sa de flori;
Și glasul măcei mele, curmând a mea durere,
Venî să mă desmierde din cerul fără nori.

Căci fața ta iubită mi s'arătă orî unde,
În vis, în florî, în stele, în dulcele senin;
Și inima-mî cuprinsă de dorul ce pătrunde,
Șoptea cu tine astfel prin tainicu-î suspin :

« Ferice de acela a căruia privire,
« Trezind în al tău suflet un fraged, dulce dor,
« Ar face ca să nască pe gură-ți o zîmbire
« Ca zorî misterioase de vesel viitor !

« Ferice care, vrednic de-o soartă ne-așteptată,
« Ar face pentru dînsul, în ceas dumneșcesc,
« A ta inimă scumpă de dragoste să bată
« Și glasu-ți cu 'nfocare să-î dică : « te iubesc ! »

1845. — Blanzî.

IV

DE CREȚI ÎN POESIE...

De crețî în poezie,
În sfînta armonie
Din boltele cerescî,
Cînd noaptea 'nseninată
Lucesce 'ncoronată
De stele ce iubescî ;

De crețî în tinereță,
În gingașa frumseță
Ce-aprinde dulce dor,

Și 'n taînica uîmire
Ce 'nsuflă-a ta privire,
O, scumpul meu odor!

De creși în al tău frate,
În suflete curate,
În cer, în Dumnezeu...
Precum eu cred în tine
Ca în cerescul bine,
Crede 'n amorul meu

V

O NOAPTE LA ȚEARĂ

Am o inimă în lume
Care știu că mă iubește.

Conachi.

Frumoasă e câmpia cu dulcea-î liniștire
Pentru acel ce fuge de-a lumei amăgire.
Pentru acel ce caută un trai neînsemnat!
Plăcut, plăcut e ceasul de grijă ne'ntunecat,
Și dulce este vîeața ce curge lin, departe
De-al omenirei sgomot, de-a ei fumuri deșarte!

Când inima hrănesce o tăinică dorință,
Când omul simte 'n sinu-î o crudă suferință,
O jale fără margini, un dor fără hotar;
Când zîmbetu-î ascunde ades suspin amar
Și mintea-î se deșteaptă din vis de fericire,
Perdînd orî ce credință, orî care nălucire.

Ferice de acela ce 'n tulburare-î poate
Pe-un cal să se arunce, și prin văzduh se 'noate,
Pășind peste-orizonuri, sburînd peste câmpii.
Ferice care poate, departe de cei vii,
Să uite-a sa ființă, să peardă-orî ce simțire,
Să nu măi facă parte din trista omenire!

*

Eră o noapte lină, o mult frumoasă noapte,
Ce rătăcesc în lume armonioase șoapte
Și multe glasuri blânde în inimă deșteptă;
O noapte de acele ce nu le poți uita,
Care aprind în suflet scântee de iubire
Și pun pe frunte raze de îndumnețire.

Eram... par'că sînt încă!.. la oarele acele
Când ochiul rătăcesce primblîndu-se prin stele
Și 'n toată steaua vede un chip gingaș, slăvit;

Atunci când visul sboară pe ținut nemărginit,
Când dorul trist unesce a lui duioase plângeri
Cu sfânta armonie a cetelor de îngeri.

Ca lampă aninată la poarta de vecie
Domniă în dulcea tăină a umbrelor făclie,
Vărsând văpae lină ce lumea copereă.
Lumină mângăioasă! în ceruri ea păreă
Menită ca să ducă pe căi necunoscute
Dorințele-omenirei în lung deșert perdute!

De-odat'un glas de înger, o sfântă armonie,
Plutind ușor în aer ca vîntul ce adie,
Se coborî prin stele din leagănul ceresc.
Duîos eră și gingaș acordul îngeresc,
Căci inimele noastre săltară mai ferbinte
La dulcele său cântic, l'aceste-a lui cuvinte:

«Ferice de acela ce cu-o simțire vie
«Slăvesce armonia și 'nalta poezie
«Ca desmerdări plăcute de glas prietenesc;
«El poartă pe-a sa frunte un semn dumnezeesc,
«Și geniul său gustă plăceri încântătoare
«Sburând la nemurire ca vulturul în soare;

«Dar măi ferice încă ființa de iubire
«Ce simte cu 'nfocare a dragosteî pornire
«Și ne'ncetat e gata cu drag a se jertfi!
«Căci dulce-î pentru altul și 'n altul a trăi,
«Și dulce-î de a ȝice, când inima jălesce;
«Am o ființă 'n lume ce sciû că mă iubesc!»

Mănjina. — Mart 1845.

VI

VEDI TU VULTURUL...

Vezi tu vulturul falnic, o, scumpa mea iubită,
Cum saltă, se ridică și sboară către nori?
Așa sufletu-mi vesel în fața ta slăvită
Se 'nalță cătră ceruri, plutind în dulci fiori.

Vezi pîntr'a nopții stele ce rază luminoasă
Răvarsă 'n a sa cale luceafărul ceresc?
Așa când vii, iubito, cu inima voioasă,
De gingașă simțire așa ochi-mi lucesc!

Auđi tu glasul taĭnic ce cĕntă 'n miez de noapte
Și prin văzduh plutesce cu-a florilor miros?
Așa rĕsună 'n mine melodioase șoapte
Cĕnd sufletu-mĕ te simte, ĭngerul meŭ frumos!

Căci vulturuluĭ cerul a dat aripĕ să sboare,
Și stelelor lumină, și noptĭlor suspin,
Ear ție ție-a dat farmec, plăcerĭ ĭncĕntătoare,
Și mie mĕ-a dat suflet ca ție să-l ĭnchin!

VII

DESPĂRȚIREA

Te duci, iubită scumpă, în țermuri depărtate,
Lăsând frumoasa țăară, surorî, prietinî, frate,
Lăsând în al meu suflet un mult amar suspin!
În oara de pornire cu toții împreună
Doresc l'a tale pasuri călătorie bună
Pe-o cale înflorită și sub un cer senin.

Mergi dar fără mahnire, te du și fii voioasă,
Căci îngerul iubirei și inima-mă duioasă
Te vor urma orî unde cu taînicul lor sbor;

Și cât vei fi departe, ca mine te gândește,
Că tu ești a mea viață, că soarta ne iubesc,
Că cerul ne păstrează ferice viitor.

Gândește că în lume nimic nu e mai mare,
Mai gingaș, mai puternic, mai sfânt, mai cu 'nfocare,
Decât simțirea vie ce tu m-ai înșuflet.
Că ori ce fericire, că ori ce dulce bine
Din ochii tăi derază, îmi vine dela tine,
Precum lumina vine din cerul înălțat.

Orî unde tu vei merge, iubită, țî-ad'aminte
De-a noastre oare pline de dragoste ferbinte,
Comori neprețuite de scumpe desmerdări;
De-acele vremi în care a noastră fericire
Schimbă întreaga lume în leagăn de iubire
Și vremea trecătoare în lanț de sărutări!

Mergi, dragă, plutind vesel ca paserea ușoară
Ce 'n faptul dimineții din cuib la ceruri zboară,
Lovind a sa aripă de rouă și de florî,
Căci sufletu-mî în taină șoptind inimei tale,
Va depărta de tine ori ce gânduri de jale,
Va alungă din ochi-ți ori care negri norî.

Și când va fi lumină, și când în miez de noapte
Veți ascultă cu lacrimă a îngerilor șoapte,
Ți, draga mea, atunce, precum oiă Țice eă:
«Nu e ființă 'n lume ca mine de iubită!
«Amorul mă 'ncunună cu-o rază strălucită,
«Veneția m'așteaptă zîbind la visul meu!»

Iași. — Maiu 1846.

VIII

DULCE ÎNGER...

Dulce inger de blândețe,
Tu ce 'n cale-mi vesel sbori,
Pe-ale mele tinerețe
Aruncând frumoase flori!
Mergi, sub alba-ți aripioară
Să feresci de soartă rea
Pe-a ta dulce sorioară,
Pe Ninița, draga mea !

Mergi să fură de printre stele
Un luceafăr luminos,

Și pe fruntea scumpei mele
Să-l aninî, cîntînd voîos.
Mergî de 'ntinde verđî covoare
Sub picîorul eî de crin.
Schimbă dorul meü în floare
Și-l depune pe-al eî sîn.

Mergî, pe-aripe-țî să se culce
Adormind încetișor,
Și îngîănă-a eî somn dulce
Cu dulcî visurî de amor!
Ear cu dînsa cînd prin lume
Veî sburà, înger îubit,
Ah! șoptesce-î al meü nume,
Spune-î dorul meü cumplit!

IX

CÂNTIC DE FERICIRE

Gândul meu la tine sboară
Ca o pasere ușoară
Cătră cuibul înverzit,
Și la sinul tău pătrunde
Ca un flutur ce s'ascunde
Într'un leagăn înflorit.

Dorul meu în a ta cale,
Urmând pasurilor tale.

Te desmeardă ne'ncetat,
Și pe dulcea ta guriță,
Dragă, draga mea Niniță,
Fură-un dulce sărutat.

Ochiî mei, ce 'n veci la tine
Așintesc a lor lumine,
Înotând în taînic foc,
Ved lucind pe-a ta zîmbire
Îngereasca ta simțire,
Îngerescul meu noroc.

Tot ce 'n lume-î drag și place,
Tot ce 'nalță și preface
Pe un om în Dumneșeu,
Mi le-aî dat cu-a ta iubire,
O, frumoasă nălucire!
Scumpa mea! îngerul meu!

De-acum vie cruda moarte!
Sufle vîntul releî soarte
Pe pămîntul îngrozit!
Eû aștept cu nepăsare
A furtunelor suflare,
Căci iubesc și sînt iubit!

Sufletu-mă e o grădină
Unde'n gingașă lumină
Cântă-o pasere din raiu.
Vîeața mea de veselie
Trece lin în vecinicie
Ca o dulce ȝi din maiu !

Căci amorul e un soare,
Ș'a mea inimă o floare,
Ș'a mea vîeață-un dulce vis.
Căci iubită mea Niniță
Cu-o zîmbire, cu-o guriță,
Mie ceriul mi-a deschis !

Constantinopoli. — August, 1846.

PESCARUL BOSFORULUI

De-ar vrea înaltul Prooroc,
Mohamed strălucit,
Să-mi fie cliua cu noroc
Și dorul împlinit!
De-aș prinde-acum în mreja mea
Pe-a mării împărat,
Ce poartă 'n frunte-o mare stea,
Un talisman bogat.

Eă care sînt un bîet pescar
Purtat din val în val,
Eă care dorm la Ĭuschîudar,
În earba de pe mal,
Eă, Abdulah, cel maĭ voĭnic
Vĭslaş de pe Bosfor,
Ce n'am decăt un bĭet caic
Ş'un suflet plin de dor!

Allah! atuncĭ ori ce-am dorit,
Allah! orĭ ce-aş vrea eă,
Dela apus la resărit
Ar fi ĭndat'al meă:
Caftane, şalurĭ de Caşmir
Cu late, scumpe florĭ,
Ĭuţĭ armăsarĭ de la Misir
Ca vĭntul de uşorĭ.

Ş'un lung caic de abanos
În aur prelucrat,
Cu imnurĭ din Coran frumos
Pe margine săpat,
Şi treĭdecĭ de vĭslaşĭ Osmanĭ
Ce vesel ar sbură

Maî răpedî decât Elcovanî
Pe 'ntinsa Marmarà.

Dar n'aş vrea nicî stofe cu fir
Şi cu mărgăritar,
Nicî largî caftane de Vizir,
Nicî falnic armăsar.
N'aş vrea nicî săbiî de Taban
Deprinse la omor,
Nicî lung covor de Ispahan
Ce saltă sub picîor.

Allah ! mă jur că, de-aş aveà
A măreî talisman,
N'aş vrea să fiû Vizir, n'aş vrea
Nicî Padişah-Sultan.
N'aş vrea comorî, n'aş vrea să am
Nicî chîoscurî, nicî saraiû,
Nicî să desmerd în Bairam
Huriile din raiû.

Ci 'n mrejà dulce prefăcînd
Duîoasă-inima mea,

M'aş duce 'ncet şi tremurând
Să prind norocu 'n ea,
Să prind copila lui Topal,
Frumoasa Bîlbîuli
Ce cântă noaptea lin pe mal,
Pe mal la Kandili!

Constantinopoli. — Iunie 1845.

XI

AȘTEPTAREA

Pe malul mării de spume-albită
Ce 'nalță gemet îngrozitor,
Ca pe un înger te-aștept, iubită,
Cuprins de jale, muncit de dor.

Fugând de lume, gândind la tine
În lume singur trec pe pământ,
Ș'a mele lacrimi, dorinți, suspine,
Cu glasul mării se perd în vînt.

Vecinic s'afundă a mea privire
În orizonul întunecit,
Dar nici o rază de fericire
În ochi-mi încă nu a lucit!

Vecinic în noapte tristă, adîncă,
Ascult a vremei pas necurmat,
Dar de plăcere nici un ceas încă
Pentru-al meu suflet nu a sunat!

Nimic în lume nu mă încântă,
Nu varsă 'n peptu-mi dulce fior.
Frunza șoptesce, paserea cântă,
Inima-mi plînge la glasul lor.

Staă ca o peatră în nemișcare
Perdut pe gânduri adese-orî.
Privesc la ceruri, privesc la mare...
Pe mare valuri! în ceruri nori!

Ah! vină dragă steluță lină,
De strălucesce pe sînul meu;
Alungă noaptea cu-a ta lumină,
Stinge cu'n zîmbet amarul greu.

Destule țile de despărțire !
Destule lacrimi, destul amar !
Vină de pune cu-a ta iubire
Durereî crude vecinic hotar.

Te-aștept, iubito, în a ta cale,
Precum așteaptă robul mâhnit
Să bată oara scăpării sale,
Să-și simtă trupul din lanț eșit.

Te-aștept, iubito, precum așteaptă
Pe-a dimineții zîmbet voios
Sermanul bolnav ce se deșteaptă
În sînul nopții întunecos.

Ah! l'a mea jale, l'a mea chemare
Dac'al teû suflet e simțitor,
Vin' să-ți dau numai o sărutare
Ș'apoî din lume vesel să sbor!

XII

V E N E Ț I A

11 SEPTEMBRIE 1846

I.

Când ochiî mei înnoată în gingașa lumină
Ce tăinic izvoresce din ochiî teî frumoși,
Atuncî orî ce durere în sînul meu s'alină
Cu marea tulburată ce-adoarme și suspină
Sub ale nopțiî blânde luceferî mângăioși;

Căci ziditorul lumiî, în dulcea lor privire
Vărsând văpae lină și farmec de slăvit,

Le-a dat a sa putere ș'a sa Dumneșeire,
Ca să-mi arate 'n lume un drum de fericire,
O cale luminoasă sub cerul înnegrit!

II.

Când fruntea mea în pace cu drag e legănată
Pe sînul teû ce saltă aprins de dulce dor,
Ființa mea ferice, de visuri desmerdată,
În lumî necunoscute se simte înălțată
Ș'urmează-a ta ființă în tăinicul ei sbor;

Căci sînul teû în care domnesce-a ta iubire
Precum o lampă sfîntă ce arde 'ntr'un altar,
Frumos ca și altarul uîmesce-a mea simțire
Trezind în al meû suflet orî care nălucire,
Ștergînd din a mea minte orî care gînd amar!

III.

Când veselă, ferbinte, gurița-ți zimbitoare
Mă 'ncântă, mă îmbată cu-a sale sărutări,
În inimă-mi atunci s'aprinde-un dulce soare,
Și vîeața-mî, ca albina lipită de o floare,
Se leagănă în raiuri pe-a tale desmerdări.

Căci ingerul iubirei, al cărui glas pătrunde
 Și care lângă tine din ceruri a sburat,
 A strins pe-a ta guriță aripele-î rotunde
 Ș'acum, ca într'un leagăn, în ele se ascunde
 Cu lira sa duioasă ce cântă ne'ncetat.

IV.

Când noaptea în tăcere, la oara ce s'adună
 A dogilor vechi umbre pe maluri șovăind,
 Gondola, leagăn dulce, ne primblă împreună
 Pe luciul lin al mării în care alba lună
 Cu stelele voioase se scaldă strălucind.

Atunci, din umbra deasă ce doarme 'ntre canaluri,
 Din lampele aprinse în boltele ceresci,
 Din turnuri, din palaturi ce triste zac pe maluri,
 O tăinică-armonie plutesce peste valuri
 Șoptind inimii noastre cuvinte îngeresci:

V.

«Iubiți, iubiți! ne ȋdice Veneția cernită,
 «Iubiți! amorul vostru puternic e și sfânt!
 «Iubiți! și calea voastră va fi tot înflorită,

«Și 'n sînul nălucirei, păreche fericită,
«Cu-o lungă sărutare veți trece pe pămînt ;

«Căci vremea ce restoarnă cu coasa-î ne'mpăcată
«A falei omenirei vechi marturii și măreți,
«Nu poate-avea putere de-a stinge nici odată
«Acea scîntee vie de dragoste 'nfocată
«Ce luminează calea frumoasei tinereți!»

Palatul Benzonus. — Veneția.

XIII

BARCAROLĂ VENEȚIANĂ

Pe marea lină
Care suspină
Stelele toate plutesc ușor.
De ce, drăguță,
A mea steluță,
Lipsesci tu numai din horul lor?

Dintre canaluri,
Și de pe maluri
Se 'nalță-un cântic melodios.

De ce, Niniță,
A ta guriță
Nu se aude cântând voios?

Tăinica noapte
Cu blânde șoapte
Te cheamă, dragă, s'o încununî.
Gondola geme,
Căci multă vreme
N'a fost cu tine printre lagunî.

Ah! te coboară
Vesel, ușoară,
Dintr'al teû negru palat regesc.
Vin' de zîmbesce,
De strălucesce
Ca un luceafer dumnezeesc.

Cu blânda-î față
Plutind prin ceață
Luna din valuri se 'nalță 'n cer.
Ah! vină, vină,
Scumpă lumină,
Să mângăi dulce pe gondolier.

Eă în gondolă
Cu-o barcarolă
Visul teă gingaș voiă îngână,
Și noaptea 'ntreagă,
Niniță dragă,
Încet pe mare te-oiă legână!

Sept. 1846. — Veneția.

BÏODINETA

Într'o seară pe Pîațetă
 Mocenigo cel frumos :
 « Bïondinetă, Bïondinetă !
 — Ȑise 'n calea mea voïos —
 « Sciï tu, dragă Venețiană,
 « Că Madona ta țï-a dat
 « Mâne micï de patricïană
 « Și ochï mari de sărutat ?

« Sciî tu ear că mie-mî pare,
« *Cospeto!* mare păcat
« Să porţi apă de vîndare
« Pe-al teû umër delicat?
« Vin' cu mine, dragă, vină.
« Eû voesc să te deprindî
« A domnî ca o regină
« În palaturî de oglinđî. »

Într'o ȕi, lângă fântână,
Tiţiano-mî ȕise 'ncet :
« Nu e 'n stare nicî o mână
« Ca să cerce-al teû portret.
« Dar mă jur pe mîndrul soare !
« Dac'aî vrea pe loc a sta,
« Să te fac nemuritoare,
« Cercând numai umbra ta. »

Aȕî prin negurî, dimineaţă,
Noul Doge mă zări
Şi pe-a luî San-Marco piaţă
Din palat se coborî :
« Veneţiană tinerică,
« Bîondineto! — ȕise el —

«Mânî în mare-Adriatică
«Am s'arunc acest inel.

«Mânî în purpură şi 'n aur
«Am să fiu încoronat,
«Şi pe vechiul Bucentaur
«Prin Veneţia purtat.
«Ţi că vreî a-mî fi soţie,
«Şi eă jur pe sfîntul Marc
«Să-ţi închin, Bîondină, ție
«Toată fala de monarc.»

Dar Bîondina cea cuminte,
Drumul răpede urmând,
La tustreî, cu dulcî cuvinte,
Le respunse-aşa, rîdînd:
«Nu-î oglindă maî curată,
«Nu-î potret maî îngeresc
Decât cel ce mi s'arată
«În fântână când privesc.

«Nu sînt semne de mărire,
«Nici inele de rubin,

Cu măi dulce strălucire
«Decât ochii lui Tonin.
Ca gondola-î din Piațetă
«Nu e tron măi de dorit,
«Când pe draga-î Bîndinetă
«El o primblă fericit!»

Veneția. — Oct 1846.

O SEARĂ LA LIDO

Ridică vëlul negru ce-acopere-a ta față,
 Venețio cernită, Venețio măreață!
 Și cu-o zimbire dulce fii martur fericit
 L'a noastră veselie ș'amor nemărginit!

În vremile trecute a libertății tale,
 În timpurile acele de glorii triumfale,
 Când nobil răzemată pe falnicul teă leă,
 Vedeai Adriatica săltând la glasul teă,

Gondole negre multe se depărtau de maluri
Și lunecaui în taină pe negrele-ți canaluri
Purtând comori ascunse de gingașe simțiri,
Împărechete inimi pierdute 'n fericiri.

Dar spune-mi tu, vedut-ai în gondolă vr'o dată
Ființă mai frumoasă, mai dulce desmerdată,
Un înger de iubire cu suflet mai ceresc
Decât minunea scumpă pe care eu slăvesc?

O, gondolă iubită, noi lumei dăm uitare!
Sbori vesel, sbori în pace purtându-ne pe mare,
Și leagănă'n tăcere, sub cerul aurit,
Amorul nostru mare ca cerul nesfârșit.

Și tu, o, vis ferice a tinereții mele!
De-ar fi 'n a mea puțință să fac precum doresc,
Aș pune pe-a ta frunte un diadem de stele,
Aș pune sub picioare-ți un tron dumnezeesc!

Căci te iubesc, Elenă, cu-o tăinică uimire,
Cu focul tinereții, cu dor nemărginit,
Cu lacrimi și credință, cu dulce fericire,
Cu tot ce este 'n mine putere de iubit!

În dragostea cerească visând cerescul bine,
La tine al meu suflet înalță sborul seû.
Tot ce-î măi sfînt pe lume eû îl slăvesc în tine,
Tu eşti lumina, vîeața și Dumneđeul meu!

În tine cred, Elenă, precum credeam odată
În glasul măcei mele, în sfîntul ei amor;
Precum în soare crede natura 'ntunecată,
Precum un geniû falnic în falnic viitor.

Tu porți un nume dulce și scump inimei mele,
Un nume ce-mă înspiră un cult dumneđeesc,
Și care mă încântă ca harpele din stele
Și care îmi șoptesc de măica ce jălesc.

Îubirea ta-mă însuflă un dor de nemurire!
Îubirea mea mă 'nalță la tronul îngeresc!
Și 'n leagăn de gondolă, în vecinică îubire,
Cât lumea lângă tine aş vrea ca să trăesc!

XVI

GONDOLETA

Cu Ninița 'n gondoletă
Când mă primblu 'ncetișor,
Trecătorul din Piațetă
Ne privesce-oftând de dor.
Atunci cerul se 'nsenină
Lucind vesel amîndoi,
Ș'Adriatica s'alină,
Se alină pentru noi.

În lagună de ne place
A pluti pe-a mării val,
Pentru noi Siroco tace
Pe-a lui Lido verde mal.

Și sub lungă sa lopată
Gondoleta saltă lin
Cu Ninița legănată,
Legănată pe-al meu sin.

Mână vesel, lopătare,
Dela Lido la San-Marc,
Îea de-alung canalul mare
Ce se 'ndoaie ca un arc.
Mergî cât draga mea Niniță,
Stînd la peptu-mî înfocat,
Mî-a da dulcea sa guriță,
Mî-a da dulce sărutat.

Cât va fi în ceruri lună,
Cât va fi senin pe cer,
La Gîudeca spre lagună
Sborî, voînice gondolier.
Du-ne Toni 'n liniștire
Păn' ce, stînd gondola ta,
Vîiața noastră de iubire
Cu iubire va 'ncetă!

CANȚONETĂ NAPOLITANĂ

Când vîntul se scoală
Turbat, și răscoală
A mărilor val,
Pescarul s'opresce,
La valuri privesce
Și cântă pe mal.

Ca dînsul de rele,
De viscole grele,
Departe să fim.

L'a măreî talazurî,
L'a viețiî necazurî
Ca el să privim.

Junia ne 'nvață
Să trecem 'n vîeață
Ca paserea 'n sbor,
Cu fruntea 'n lumină,
Cu inima plină
De dulce amor.

Decî fie pe mare
Furtună, turbare,
Și 'n vîeață amar,
Noî, veselî pe malurî,
Să rîdem de valurî
Ca bîetul pescar!

XVIII

VISURILE

Scumpă, albă lacrimioară!
Vezi tu roșea de pe flori
Cum lucește ș'apoși sboară
De se schimbă 'n negri nori?

Astfel gingașa lucire
Din ochi dulci, veselitori,
Trist în lacrimi de mâhnire
Se preface-adeș-orî!

Câte inimă înflorite
La lumină vesel sbor,

Și de-odată vestejite
Fără vreme cad și mor!

Câte visuri de iubire,
Dulci a inimei comori,
Trec, se sting ca nălucire
Și ca fulgeri trecători!

Asta-î legea crudei soarte,
Lege făr' de mângăeri!
Ađi e vîeață, mîni e moarte,
Ađi plăcere, mîni dureri!..

Fericit care 'mplinesce
Visul seú pe-acest pămînt!
Fericit care iubesce
Păn' a nu cădea 'n mormînt!

Căci iubirea din junie
Schimbă lumea 'n vesel raiú,
Și cu sufletul re'nvie
În cerescul dulce plaiú!

A D I O

De aş trăi cât lumea 'ntreagă,
Gândul meu la tine, dragă,
Vecinic, vecinic va sburà,
Ş'orî ce e măi sfînt în mine,
Dulce înger! pentru tine
Pentru tine-l voi păstrà.

Cea măi blîndă-a mea gîndire,
Cea măi gingaşă simţire,
Cel măi falnic dor al meu,

Ție numai, numai ție
Le închin pentru vecie
Ca la însuși Dumnezeu!

Tu, ființă de slăvire,
C'un cuvînt, cu o zîmbire,
Cu un dulce sărutat,
Mî-aî dat suflet, mî-aî dat vîeață,
Și a raîului dulceață
Tu în sînu-mî aî vîersat!

Tu mî-aî dat cu-a ta iubire
Acea naltă fericire,
Acel simț dumnezeesc,
Ce puternic ne supune
Și ne'naltă de ne pune
Sus pe tronul îngeresc!

Tu, Eleno!.. dar, vaî mie!
Într'o noapte de urgie
Cerul crud ne-a despărțit!
Tu te-aî dus, te aî dus, iubită...
Fericirea-mî nesfîrșită
Într'o clipă s'a sfîrșit!

Aşa-î soarta ! aşa 'n lume
Tot ce poartă-un dulce nume,
Tot ce-î falnic şi frumos,
Curînd trece, curînd moare,
Ca un cântic, ca o floare,
Ca un fulger luminos !

Steaua vine, steaua pere !
Astfel dulcea-mă mîngăere
A perit de pe pămînt ;
A perit, s'a dus cu tine
În locaşul de lumine...
Şi eă plîng pe-al teă mormînt !

Singur, singur cu-a mea jale
Rătăcit pe-a vieţii cale
Ca un orb nenorocit,
Vîeaţa-mă scade, jalea-mă cresce,
Ş'al meă dor în veci s'opresce
Pe mormîntul teă iubit !

Adio ! pe-aceste malurî
De-ale Bosforului valurî
Îngânate lin, uşor,

Te las, înger de iubire !
Cu a vîeți-mi fericire,
Cu-al meu suflet plin de dor !

Constantinopoli. — Maiu, 1849.

XX

PE MARE

Ah! viața pentru mine,
Scump înger, fără tine
Nu are nici un bine,
Nu are nici un dar.
În cer fie lumină,
Saă nori, saă noapte lină,
Sufletul meu suspină,
Suspină cu amar!

Orî care nălucire
L'a omului simțire
Aduce 'nsuflețire
Cu glasu-î încântat,
Se perde 'n neagra ceață
Ce 'ntunecă-a mea vîeață
Și glasu-î se îngheață
De mine depărtat.

Acum cerul zîmbesce,
Natura 'ntineresce
Și tot care trăesce
Se simte fericit ;
Dar mie ceru-mî pare
Cuprins de 'ntunecare ;
Ved lumea 'n întristare
Ca sufletu-mî cernit !

Zadarnic cat plăcere,
Zadarnic mîngăere,
S'alin a mea durere,
Să curm al meu suspin.
Trecuta fericire
Isvor e de jălire,
Și dulcea-î suvenire
Hrănesce jalea 'n sin !

O valuri mari de spume!
Purtați-mă prin lume
Ca frunza fără nume
Ce o plutiți ușor,
Și m'aruncați din mare
Perdut, fără suflare,
Pe malul cu uitare
Adîncului Bosfor!

Pe Marea-neagră. — Maiu, 1847.

URSITA MEA

Într'un castel, departe,
Din ceruri avui parte
Să ved un îngerel.

Mult trist erà castelul,
Mult vesel îngerelul,
Mult gingaș, tinerel!

Aveà ceresci blândețe,
Pe frunte-î dulci albețe,
În ochi-î dulce foc,

Ș'o tainică zimbire,
Ș'un suflet cu iubire,
Ș'o soartă cu noroc.

Eram eu încă june...
Acea scumpă minune
Eră ursita mea !

Așa avui eu parte
Într'un castel departe,
A mă 'ntâlni cu ea.

✽

Într'un palat, pe mare,
Într'un oraș ce pare
Din valuri resărit,

Depart de-a mea țeară,
În urmă veșui eară
Ursita ce-am iubit.

Ș'acolo, fără frică,
Pe mare-Adriatică
Gondola ne-a primblat.

Și 'n leagăn de iubire,
Perdut în fericire,
Tot sufletul ȳ-am dat !

Pe soare și pe lună
Cu mine împreună
A fost ursita mea...

Așa avui eă parte
Într'un palat departe,
A mă ȳubi cu ea!

ȳubitu-ne-am în lume
Plutind pe-a mării spume,
Călcând pe verde plaiă,

Și, lumei dând uitate,
Cu-o lungă sărutare
Trecut-am lin prin raiu.

Dar într'o noapte lină
O palidă lumină
Se stinse în eter,

Și îngeru-mă cu jale,
Sburând pe-a steleî cale,
Se 'ntoarse ear în cer.

Eram atunci pe mare...
În dulcea-î legănare
Muri ursita mea!

Așa avui eă parte
A sta în veci departe
Ș'a plânge după ea!

LA VENETIA MULT DUÎOASĂ

L^a Venetia mult duîoasă
Duîos sboară gândul meu
Când, în noaptea 'ntunecoasă,
Pe simţirea-mă dureroasă
Se abate dorul greu.

Astfel paserea rănită
De un şerpe otrăvit
Sboară, sboară obosită
Şi s'abate amorţită
Lângă cuibu-î înflorit.

O, Veneşio mult măreaţă!
Cine a putut gustà
A iùbirilor dulceaţă
În poetica ta vîceaţă,
Vecînic nu te va uita!

Te iùbesc în a ta jale,
În veşmintul teù cernit,
Şi în gondolele tale
Ce se perd pîntre canale
Ca un vis neisprăvit.

Te iùbesc cu dor ferbinte
În frumosul teù trecut,
Şi 'n aducerea aminte
Ale dragostelor sfînte
Ş'a fiinţei ce-am pierdut!

SUVENIRE

I

V I S U L

Eră o câmpie lungă și tăcută,
Lungă ca pustiul, ca moartea de mută!

Sus, în tăină dulce, pe-a nopței senin
Ca un vas de aur luna plutea lin.

Eram pe-un cal aprig care 'ntrecea vîntul;
Negrele lui coame atingeau pămîntul.

În câmpia lungă calul meu fugeà,
Ear a lui picîoare earba n'atingeà.

Ne duceam în cale precum visul duce,
Ca genii de spaîmă, ca două năluce.

Sburam noi pe lună precum gândul sboară,
Când iubirea dulce inima 'mpresoară

De-odată fugaru-mî, sforăind s'opri.
El în depărtare trei umbre zări,

Trei fecîoare albe, nalte și frumoase,
Decât steaua lunei stele mai voîoase.

În veselă horă ușoare săltă,
Și glasul lor vesel pe rînd îmi cântă:

«Tu ce-alergi făr' de plăcere
«În câmpia 'ntunecată,

Vin' să afli mîngăere,
Vin' la curtea mea bogată.
În palaturî aurite
Și 'n comori nemistuite
«Ți-oiu da dîle fericite,
«Ș'oiu fi roaba ta plecată.

*

«Tu ce-alergî făr' de dorință
«În câmpia părăsită,
«Vin' s'ating a ta ființă
«Cu-a mea rază strălucită.
«A ta mîndră pomenire
«Va sburà la nemurire
«Și de-o falnică mărire
«Va fi 'n veci însuflețită!

*

«Tu ce-alergî făr' de iubire
«În câmpia cea pustie,
«Vin' s'aprinđi a ta simțire
«La a dragostei făclie.
«Al teu suflet, a ta minte
«Vor gustà veselii sfînte

«Lâng'o inimă ferbinte
«Ce te-așteaptă ca să 'nvie!»

Uimit de-a lor cântic și de-a lor zîmbire,
Îmă răpești calul... crudă amăgire!

Un pas numai încă, eram fericit!
Un pas... ele 'n aer răpede-au sărit,

Și 'nvîrtindu-și hora pe-o rază de lună
S'au 'nălțat în ceruri, cântând împreună.

Le-auzii deasupra-mi glasul dulce, lin,
Ca o șoaptă blândă, ca un blând suspin.

Le vădui ca vulturî, ca trei rîndunele,
Și ca trei steluțe se perdură 'n stele!..

Me trezii din visul ce mă îngână.
În tăcerea nopții grierul cântă!

II

PE MALUL MĂREI

În ceasul trist de noapte, când apriga furtună
Pe marea tulburată, săltând din val în val,
Se 'nalță, se lățesce și vîjje și tună,
Sdrobindu-se de mal.

Atunci când spaîma crudă fiorî suflă prin lume,
Când tunetul se poartă vuind din loc în loc,
Când marea frămîntată s'acopere de spume
Și noriî ca talazurî arunc spume de foc.

Îmi place a sta singur pe-o stincă dărîmată,
S'aud pe malurî vîntul cu groază şuerînd,
Să vîd pe 'ntinsul negru furtuna 'ntăritată
Şi cerul fulgerînd.

Căci inima mea astfel de jale e muncită
Şi plînge cu durere, la tine când gîndesc,
O, maică, inger dulce! o, maica mea iubită!
Tu ce-ai sburat din braţe-mî în leagănul ceresc!

Perdut în întuneric sub cerul fără stele,
Lipsit de-a ta fiinţă ce zace în mormînt,
Eû ved în norî, în valurî, icoana vîeţii mele
Şi gem cu-a nopţei vînt!

Ah! mult amar e ceasul când dorul ce jălesce,
Cătînd în vremî trecute un suvenir slăvit,
Se 'mpedecă în sboru-î şi cade, se lovesce
De peatra mormîntală a celor ce-am iubit!

✽

Cu-a sale pînzî umflate o mică luntrişoară
Pe luciul viû a mării de vînt se îngînă,

Și sub un cer albastru, ca lebăda ușoară,
Ađi lin se legănă.

Dar vîntul crunt de-odată suflînd cu vijelie
Schimbă a mării față în munți îngrozitori;
Ș'acum sermana luntre pe 'ntinderea pustie
Sdrobită, se zăresce la fulgeri trecători!

Insula Prinkipo. — August, 1846

III

PĂSERICA

Albă păserică!
Ce stai singurică
Lângă cuibul tău?
Nu-î ȋiua senină,
Său nu curge lină
Apa la pîrău?

De ce plângi cu jale ?
Veȋi sorile tale
Cum se veselesc.

Prin luncile-umbroase
Veđi cât de voioase
Sbor și ciripesc !

Ce durere, spune,
Ce dor greú supune
Inimíóara ta,
De stai singurică,
Dragă păserică,
Și nu poți cânta ?

— Frate, 'n depărtare
O pajură mare
Se 'nalță mereú.
Ghíara-í se lungesce,
Ochíu-í se țintesce
Tot spre cuíbul meú.

Apa-í lină, frate,
Frunđa lin se bate
În codru 'nflorit.
Dar cuíbu-mí jos cade
Că de mult îl roade
Un șerpe cumplit !

MAIORULUI IANCU BRAN

Mergî să-ți ieî dreapta resplată dela dreptul Ziditor,
Tu ce lași în urmă jale, vrednicule muritor !
Om de bine, de credință, ce Moldova ți-ai iubit,
Și 'ntr'acest veac plin de rele fapta bună ai slăvit.

Ai tîi vechi și dragi tovarăși, capul, armele plecând,
La lăcașul teû de moarte te duc jalnic suspinând,
Glasul clopotelor sună ceasul teû de vecînicie,
Și văzduhul le răspunde prin o tristă armonie.

Trupul teü ce-a fost țărină în țărină s'a preface,
Eară sufletul teü vesel sus în veci va gustà pace,
Căci în vîeață când, ca tine, omul binele slăvesce,
Domnul sfînt cu-a sa 'ndurare după moarte-l miluesce!

DESROBIREA ȚIGANILOR

Te slăvesc, o, Ți ferice! sfântă Ți de libertate,
Tu a cărei mîndră rază sufletul român străbate!
Te slăvesc, o, Ți măreață pentru patria-mă iubită,
Tu ce-arăți ochilor noștri Omenirea desrobită!

Veacuri multe de durere aū trecut cu vijelie
Sub asprime plecând capul unui neam în osîndire!
Dar Românul cu-a sa mână rumpe lanțul de robie
Și Țiganul, liber astăzi, se deșteaptă 'n fericire!

Ađi e soarele mai falnic! lumea ađi e mai voioasă!
Ađi în pept inima-mă cresce! ađi e viața mai frumoasă,
Căci la glasul libertății vcd Moldova deșteptată
Și la glasul Omenirei o simțesc îndușoșată.

Fală 'n lume și mărire pentru tine 'n veci să fie
O, Moldovo, țeară mîndră! tu ce dai sfînta dreptate!
Brațul teú ce sfarmă astăđi un jug aspru de robie,
Ție însași pregătesce viitor de libertate!

VI

ODĂ CĂTRĂ BAHLUIŢ

Adeose orî departe de-a lumei triste valuri
Cu pasuri regulate eă măsur al teă pod,
Bahluiă, locaş de broasce, riă taănic fără maluri,
Ce dormă, chăar ca un paşă, pe patul teă de glod.

Trecut-aă, đic atunce, a tale negre unde
Ca gloria, ca văeaă, ca visul de noroc!
— «Ba, n'aă trecut, stăpăne, trist nasul imă răspunde,
«Eă le simşesc prea bine, căci me cănesc din loc.»

Când luna se ivesce pe-a munţilor gol umăr,
Când paşii mei, ca gândul, prin aburî rătăcesc,
Îmi plac acele innurî de broasce fără număr,
Ce, chiar ca *oare care*, în hor orăcăesc.

Atunce în credinţă a mea inimă saltă
Ca la un glas prietin iubit şi aşteptat,
Căci gingaşele broasce sînt dulci poeţi de baltă,
Precum mulţi poeţi gingaşi sînt broasce de uscat.

VII

ZIMBRUL ȘI VULPEA

FABULĂ

Pe-o pajiște întinsă cu flori îmbelșugată
Păscea Zimbrul voios.

Când pe furiș, prin earbă, o vulpe tupilată
I s'arătă și-imise cu glas foarte duios :

— «O, Zimbrule puternic, o mult slăvite Doamne !

«Se poate-a ta mărire să pască pe câmpii,

«Supusă ca noi proști, la ploile de toamne.

«La vînt, la ger, la musce, l'a erniî vijeli ?

«Aû nu gîndesce oare că 'n vremile trecute

«S'a prefăcut în Zimbru un falnic Dumnezeu ?

« Că soarele s'ar perde pe căi necunoscute
« De n'ar domni un Zimbru în zodiacul seǔ?
« Ah! scumpul meǔ prietiu, dǎ-mǔ voǔe a te duce
« Într'un palat de *cînste* în care ne'ncetat
« Chǐar eǔ cu-a mele labe de hranǎ-șǔ voǔi aduce,
« Și te oǔi feri de dușmanǔ cu-al meǔ protectorat. »

— « Eǔ! te cunosc, șiratǎ! —

Respunse Zimbrul meǔ —

« Aǔ rǔs și tu în vǔeașǎ o cǔoarǎ îngǎmfatǎ,
« Și de atuncǔ, sermano, tot caș visezǔ mereǔ! »

VIII

CURCILE

FABULĂ

Nisce curcî îmbătrânite,
Gârbovite și sburlite
Sta sub șură tremurând,
Și, privind cu pizmuire
A porumbilor iubire,
Diceau toate-așa, pe rînd:
— «Eleî, soro ! Eleî, frate !
«Așa paserî desfrânate
Maî vădută-ai încă voî ?
«Ean priviți, o, sorioare !

« Cum se drăgostesc la soare

« Făr' a le păsă de noi!

« Nu le-î frică

« De nimică,

« N'aŭ ruşine nicî de cum!

« Aŭ nu sciŭ c'a nostru nume

« Onorat de toŭ e 'n lume,

« Că drept pilde noi acum?..

— « Voî acum sînteŭ bătrâne, —

Le respunse-atuncî un căne —

« Voî acum sînteŭ sbîrcite,

« Gârbovite şi sburlite.

« Voî de cîudă, voî de ură,

« Staŭ cobînd acum sub şură

« Clevetînd cu pizmuire

« A porumbilor îubire,

« Căcî de mult v'aŭ trăit traîul,

« V'aŭ mîncat de mult mîlaîul,

« Ş'acum toate la un loc

« Nu plătiŭ nicî de-un potroc!»

IX

FRUMOASĂ COPILIȚĂ

D-REÎ Z. FILIPESCU

Frumoasă copiliță!
Spune-mă de unde vii
Cu zîmbet pe guriță,
Cu mîndri ochi și vii?

Ce înger mult ferice
Din ceruri te-a adus
Și pe pămînt aice
Străină te-a depus?

Tu ești o nălucire,
Un farmec aurit,
Un vis de fericire,
Un inger de slăvit!

Din cer ești o minune,
Și dulce-î glasul teă
Ca sfînta rugăciune
Cînd bate ceasul reu!

1844. — Borsec.

ADEVĚRUL ȘI MINCĪUNA

D-NEI Z... N...

Ți-aș ȑice cȑ ești frumoasă,
 } Cȑ ești pasere voioasă,
 Cȑ ai glas melodios,
 Și cȑ orī cine te vede
 E ferice și te crede
 Dulce īnger luminos.

Ți-aș ȑice cȑ ești o floare
 Ce lucesci mȑi viū la soare
 Decȑt cele-lalte florī,

C'a ta gingașă zimbire,
Ca un vis de fericire,
Nasce 'n inimă dulcī fiorī.

Dar me tem că mī-ai răspunde
Cu-al teū glas care pătrunde
Și c'un aer riđător :

«O, poete, vėd prea bine
«Că minciuna pentru tine
«E neprețuit odor.

«Lasă ingeriī în pace,
«Și, de vreī plăcere-a-mī face
«Ca poet adevėrat,
«Fă în viață o minune,
«Hotărându-te a-mī spune
«Adevėr neprelucrat.»

Îți spun dar că ești frumoasă,
Că ești pasere voioasă,
Că ai glas încântător,
Și că 'n vecinică frăție
Sufletu-mī se 'nchină ție
Ca un frate iubitor.

XI

PE UN ALBUM

În zădar vuesce Cerna și se `bate
De-a ei stînci mărețe, vechi, nestrămutate,
Și 'n cascade albe saltă pe-a lor sîn...
Apa-î trecătoare, petrele rămân !

În zădar și aniî s'adun cu grăbire,
Trecînd peste inimî ce-aû gustat iubire !
Suvenirul dulce de-un minut slăvit
Pintr'a vîeții valurî stă 'n veci neclintit !

XII

ROMANȚĂ

De-aș fi, iubito, gingașa floare
Ce crește 'n vale, lângă pîrău,
Aș da și roăa și mîndrul soare
Pe-o rază dulce din ochiul tău.

De-aș fi, iubito, paserea mică
Ce printre frunze saltă ușor,
Pe-a tale brațe stînd fără frică,
N'aș vrea în lume ca să măi sbor.

De-aș fi, iubito, vîntul de seară,
Eă nică o floare n'aș îngănă,
Ci căt e noaptea de primăvară
Pe sînu-țî fraged m'aș legănă.

De-aș fi, iubito, îngerul care
Te-adoarme noaptea cu glasul seă,
Țî-aș fură tăinic o sărutare
Și 'n cer te-aș duce pe sînul meă.

XIII

ADIO MOLDOVEI

Scumpă țeară și frumoasă,
O, Moldovă, țeara mea!
Cine pleacă și te lasă
E pătruns de jale grea,
Căci plutind în visuri line
Pe-al teă sîn ca într'un raiu,
Dulce-î viața dela tine
Ca o dulce ȝi de maiu!

Eă te las, țeară iăbită,
De-al teă cer me depărttez,
Dar cu inima cernită
Plâng amar, amar oftez!
Trist acum la despărțire,
De fioră me simt cuprins,
Ș'oră ce dragă nălucire
Pentru mine-acum s'a stins!

Cine scie, cine scie
Dacă 'mpins de-al soartei vînt
M'oiă întoarce 'n veselie
Să sărut al teă pămînt!
De-oiă vedea încă vr'o dată
Munții tei resunători
Ce cu-o frunte înălțată
Se perd falnic pîntre nori;

Ș'ai tei codri de verdeață,
Unde curg, șoptesc ușor
Reci isvoare ce dau vîeață,
Doine care ȑic de dor.
Ș'al teă cer care zimbesce
Sufletulă românesc,
Și oră care me iăbesce
Ș'oră pe care eă iăbesc!

Eată ceasul de pornire !
Eată ceasul mult amar !
Veselie, fericire,
Eă le las pe-al teă hotar,
Ş'a mea inimă îţi ăice :
O, Moldovo ce jălesc,
ADIO ! remăi ferice,
Ferice să te gălesc !

XIV

LA MORMÎNTUL

LUÎ GR. ROMALO

Încă o rază care se stinge
Din cerul nostru întunecat!
Inima noastră amar te plânge,
O, dulce frate înstrăinat!

Martir iubite a libertății,
Tu mori departe de-al tei pământ!
Mori trist pe țermul străinătății
Și noi te ducem l'al tei mormânt!

O, dormi în pace pe-aceste maluri,
Îngănat dulce, ca 'n vis ușor,
De glasul mării purtat de valuri,
De glasul nostru uimit de dor.

O, sborî din lume, sborî fără jale,
Suflete blânde, suflet senin!
Căci noi vom spune patriei tale
Cât ai dorit-o pe țerm străin!

Cât vom fi încă purtați prin lume .
De valul vieții, de-al soartei vînt,
Vom șopti jalnic dragul tei nume
Cu un Adio l'al tei mormînt !

XV

INTOARCEREA ÎN ȚEARĂ

Pe muchî de prăpastii lunecând ușor,
Cu corbiî de eamnă me 'ntreceam în sbor

Sania-mî cea mică, murgul meu cel dalb
Lăsaû urme albe pe omătul alb.

Sburam noî ca gândul ce me 'mpresură;
Gândul meu, ca mine, în ceruri sbură.

Eă resbăteam ăute troenă de ninsoră,
El lăsă în urmă-ă troenă lungă de noră.

Căcă mergeam departe... el cătră o stea,
Eă, înstrăinatul, cătră țeara mea!

*

În zădar copaciă crengile-ă pleacă
Și zăpadă 'n cale-mă pe rînd scuturaă.

În zădar și cerul viscole stîrneă,
Și cu fulgă prin negură câmpă așterneă.

În zădar și lupă, codriă resbătând,
Cu crivățul ernă m'alungaă urlând.

Și lupă ce urlă, și arboră muț
În negura deasă remăneauă perduț,

Căcă mergeam în grabă... el cătră o stea,
Eă, înstrăinatul, cătră țeara mea!

*

În țeara mea dulce sînt drumuri de flori;
În dulcea mea țeară sborî, murgule, sborî.

În blîndul luceafer am un înger blînd;
Înalță-te'n sînu-î, o, tristul meu gînd!

Țeara nu-î departe; o simt, o ved eû!
Raîul înflorește în sufletul meu.

Steaua se arată pe cerul senin.
Îngerul iubireî îmî zîmbesce lin.

Periî, negurî dese, eată dulcea stea!
Peî străinătate, eată țeara mea!

XVI

LA MOARTEA

LUÎ P. CAZIMIR

Din ramura plăpindă a tinereimei tale,
O, țeara mea duioasă!

A mai căzut o floare, te-a părăsit în jale,
În jale dureroasă.

Sërmană, tristă mumă, copii-ți de iubire
Te lasă fără vreme!

Ei cad, secerați grabnic de a morței grea lovire,
Pe sinul teü ce geme.

Ce vînt amar de moarte, vaî, suflă peste tine,
De suferă și moare
Orî-ce de-abîa 'nverdesce sub dulcele-țî lumine,
Orî ce-î de-abîa în floare?

Fatală, crudă soartă! Tot ce e drag în lume,
Curînd din lume pere!
Ferice care lasă măcar un dulce nume
L'a patrieî durere!

XVII

D R I D R I

Cine n'a vădut
Și n'a cunoscut
Pe Dridri voioasă ca o păserică,
Jur pe Dumnezeu !
Pe sufletul meu !
El în astă lume n'a vădut nimică.
Cântic. frances.

Era grațioasă,
Tinără, frumoasă,
Vie parisiană cu miș de 'ncântări.
Mica ei guriță,
Ca o garofiță,
Purta o comoară de dulci sărutări.

Dulcea veselie
Ce inima 'nvie
Ca un soare vecinic lucă 'n ochii sei.
Ea 'nsuflă iubire,
Plăcere, iumire,
Căci eră artistă în sufletul ei.

Prin orî-ce mişcare,
Prin a sa cântare,
Prin a sa finţă, vesela Dridri
Semănă o floare
Cu mică aripioare
Ce sbură prin aer ca un colibrî.

Cine n'a zărit-o
Şi n'a urmărit-o
Trecând în primblare câmpii Elisei?
Cine-a urmărit-o
Şi ear a zărit-o
Fără să dorească a fi dragul ei?

Parisul e mare!
Şi 'n sînul lui are
Multe frumusele, dalbe cât ai vreă;

Dar așa dălbică,
Așa frumușică
N'a avut Parisul nicî n'a mai avea!

Multe sciu să cante
Și voîos să 'ncante
Noaptea în bancheturi pe iubiții lor,
Dar ca dînsa cine
Scieà să închine
Cupa veseliei dulcelui amor?

Ca un dalb de lună,
Ca o veste bună,
Ea veni pe lume într'un carnaval,
Și riđend de moarte,
De relele soarte,
Ea cînta tot astfel pe al lumei val:

«Viața-î trecătoare,
«Dragostea-î un soare,
«Care luminează calea scurtei vieți.
«Mergeți dar ca mine
«Cu fruntea 'n lumire,
«Voî ce treceți plăul dulcei tinereți.

«Cerul mult ferice
«Ne-a trimis aice
«Ca 'mpreună vesel să călătorim,
«Și ne-a dat simțire,
«Dor de fericire,
«Inimă ferbinte ca să ne iubim.

«Inima-mă e plină
«De-amor, de lumină,
«Și vrea să iubească până ce-oiu muri.
«Sufletul meu râde,
«Rațul se deschide,
«Se deschide 'n glasul veselei Dridri.»

Astfel de cântare
Cântă 'n nepăsare
Draga copiliță cu glas aurit.
Ea credeă 'n iubire
Și în nălucire
Ca în ceresci daruri fără de sfârșit.

Nu scieă că 'n lume
Cel măi dulce nume,
Cea măi scumpă floare, cel măi gingaș dor.

Moartea le atinge
Și curind le stinge
Cum se stinge-un fulger viu și trecător!..

Sub o cruce tristă
Vesela artistă
Odihnesce-acuma singură 'n mormint.
Singură, tăcută,
Acum e perdută
Într'un colț de lume, sub negrul pământ!

Dalbe tinerețe,
Gingăse frumsețe,
Cine putea crede că voi veți peri!..
De și n'o mai vede,
Nimine nu crede
C'a putut să moară vesela Dridri!

XVIII

UMBREI LUI NICU GHICA

Tu ce-ai fost în lume atât de iubit!
Inimă de înger, suflet amărit!

Mare a fost taîna durerilor tale,
De-ai lăsat în lacrimă, de-ai lăsat în jale

Patrie, soție, rude și copii,
Ce te plâng pe malul tristei vecinicii!

Dar cât de grozavă, cât de nepătrunsă
A fost acea taînă în sinu-ți ascunsă,

Astfel tu în suflet erai simțitor
Și l'a altor patimi dulce 'ndurător,

Astfel scieai face jertfă necontenite,
Că din pragul morței te-ai fi 'ntors, iubite,

De gândeai ce lacrimă lași în urma ta,
De puteai copiii a ți-i sărută!..

O, fință blândă, umbră mult jălită!
Audi tu din țermul unde ești sosită,

Cum te plânge lumea care te-a perdut?
Cum te plânge țeara care te a avut?

Vezi tu vîlul negru, noaptea 'ntunecată
Care peste inimă s'a întins de-odată?

Simți tu de departe ce deșert cumplit
Lași între prietini care te-au iubit?

Omenirea tristă a pierdut în tine
O comoară scumpă, un izvor de bine,

Patria un razem, noi un frățior,
Copilașii tineri fericirea lor!..

O, voi, lanțuri tainice, voi, legături sfinte
De copil al țerii, de om, de părinte!

Visuri de iubire și de viitor,
Ce 'ngânați în cale-i omul trecător!

Voi, simțiri înalte ale omeniei,
Glasuri mângâioase a Dumnezeui!

Toate, într-o clipă, cum de-ați părăsit
Sufletu-i nemernic, gându-i rătăcit?..

Astfel a vrut soarta! și când ea voesce,
Omul cade!.. iarba pe-a lui urmă crește!

Omul e o taină, viața lui un vis.
Sufletelor blânde cerul e deschis!

Cel ce-a fost odată ștersu-s'a din lume
Ca un fulger ăute, ca un val de spume.

Cel ce respândit-a bunuri pe pământ,
Singur, în tăcere, zace sub mormînt,

Singur, într'un codru, doarme el departe
De al lumei sgomot, visuri mult deșarte,

Ș'umbra-î e 'ngânată jalnic, lin, ușor.
De-al codrului freamăt și de-al nostru dor!

XIX

DOR DE CĂLĂTORIE

Primăvara cea verzie
Cu cosița-î aurie
Mă-a sosit voios în țeară,
Drăgulița primăvară !

Ș'a adus un dulce soare,
Ș'un sîn plin de lăcrimioare.
Ș'a adus o lună plină
Ca s'o scalde în lumină.

Lunca ride și 'nverdesce,
Doru 'n suflet se trezesce,
Isvorașul curge 'n vale
Și-mă aduce dor de cale.

Dați-mă, dați-mă aripioare,
C'aud glasuri de cucoare.
Dați-mă aripă sprintenele
C'aud glas de rindunele.

Să mă duc în depărtare
Peste munți și peste mare.
Să mă duc în lumea 'ntreagă
Ca o pasere pribeagă.

Duce-m'aș în cale lungă,
Dor să nu me mai ajungă !
Duce-m'aș și m'aș tot duce,
Dor să nu me mai apuce !

BOSFORUL

Dormi! în liniștire Bosforul fără valuri
Într'a Europei mîndre ș'a Asiei verđi maluri
Ca un bălaur verde în lupte ostenit.
Din zori și păn' în noapte pe umeri el purtase
Corăbii cu trei poduri, nenumerate vase
Spre-apus și resărit.

Acum desmerdat însă de-a Ginilor suflare,
Se legănă molatic cu-o leneșă mișcare
Și, ca oglindă vie, sub cer se întindea.
Ear luna zîmbitoare, și tăinică, și lină,
Vărsând pe-a sale unde dulci spume de lumină,
Cu fața sa bălae în el se oglindea.

Precum acele paserî, străine călătoare,
Ce se abat în şesuri la asfinţit de soare,
Stringând ale lor aripă cađute de lung sbor,
Mulţime de corăbiî cu pânzele 'nvălite
Staă, umbre uriaşe, fantasme neclintite
Pe luciul Bosfor.

Eră la ceasul tăinic când Geniî de noapte
Dela un mal la altul aduc duioase şoapte,
Când marea 'ncet adoarme cu-o suspinare grea.
Atuncî când lumea-şî pune fantastica sa haînă,
Când orî ce zefir trece purtând o dulce tăină,
Când orî ce undă poartă în frunte-î câte-o stea.

Eră la oara tristă când palida cadină
Cu lacrimă pe-a ei gene, cu fruntea pe-a sa mână,
Privind în depărtare un sbor de Elcovanî,
Ar vrea pe luciul apeî, ca paserile-acele,
Se fugă 'n sînul nopţei, sburând spre Dardanele,
Departe de tiranî.

Nu se zăreă atunce pe umeda câmpie
Decât scânteî şi fulgerî de flacară-argintie
Ce, şerpuind prin apă, pluteau şi s'alungaă,

Sau Delfinî fără număr, care, săriîd din mare
Și 'n spume luminoase mișcând a lor spinare,
În valurî după stele pe rînd se cufundaü.

Acum de mult imamul din minarè cântase,
De mult glasu-î puternic la rugăciunî chemase,
Copiîi lui Mohamed în 'naltele geamîi;
Nu s'auđeà în lume decât suspinurî mute
Ș'acele blânde glasurî de umbre nevêđute
Ce vin de prin pustîi

De-odată 'n întuneric o barcă nezărită
Trecù ca visul negru pe-o frunte adormită,
Lăsând o urmă lungă pe-adîncul umed plaiü.
Pe mal un cântic dulce se auđi de-odată;
Ear barca cu grăbire spre cântic îndreptată
Se afundă în umbra mărețuluî saraiü.

Constantinopoli.

XXI

S T R O F E

LUÎ C. NEGRI

I.

Prietinul meu Negri, iubit și dulce frate,
Îți scriu aceste strofe din locuri depărtate
În care-odinioară, ca mine călător,
Lăsând a ta gândire în tăinicul ei sbor,
Adese ori ca mine ai stat culcat pe maluri
Cu sufletu-ți în ceruri, cu ochi tei pe valuri.

II

În ori ce parte-a lumei străin eă mă găsesc,
Îmi place, sunt ferice la tine să gândesc,
Și 'n ori ce întâmplare a vieții mele-mă place

La gândurile mele părtaş de a te face,
Căci din copilărie cu tine m'am deprins
Să 'mpart orî ce simțire de care sînt cuprins.

III.

De me muncesce dorul când îmi aduc aminte
De vremile trecute a dragosteî ferbinte;
De simt a mele lacrimî curgînd încetișor
Cînd se deșteaptă 'n mine al țeriî gingaș dor;
Durerî saū veselie, orî ce vie simțire
M'apropie de tine cu-o dulce înfrățire.

IV.

Acum pe malul mării, la umbră stînd culcat,
În liniște adîncă și 'n visurî cufundat,
Privesc trecînd mulțime de vase călătore
Ce lunecă pe valurî ca lebede ușoare,
Și gîndu-mî le urmează sub cerul tără norî
Ca paserea pribeagă ce cată-un cuib de florî.

V.

El merge să revadă acele mîndre plăurî,
A tinereței noastre armonioase raurî,
În care, ca și tine, o, scumpe frățior,

Simțit-am al meu suflet ferice, iubitor,
Crescând în înflorire sub al iubirei soare
Și culegând a lumei plăceri încântătoare.

VI.

Se duce el în grabă ș'opresce sborul seû
Pe unde-odinioară trecut-am tu și eû,
Dar măi ales îi place uîmit să se închine
Acelor două țermurî de suvenire pline,
Neapoli, Veneția, poetice surorî,
Ce 'n inimile noastre deșteaptă dulcî fiorî.

VII.

O, Negri, scumpe frate, cât vom trăi în lume
Cu multă 'nduîșire șopti-vom aste nume,
Și câte orî în viață cu drag le vom șopti,
Cu drag unul la altul frășesce vom gândi,
Căci între două inimî măi strinsă e unirea
Când ele de-o potrivă aû cunoscut iubirea.

VIII.

Trec aniî cu grăbire pe calea scurteî vîeți!
Se vestejesce floarea frumoaseî tinereți,
Dar sufletul nu-și perde a sale darurî sfinte.

El vecinic are viață, și își aduce-aminte
De orî care simțire, de orî care cuvînt
Ce l'a făcut să afle chear cerul pe pămînt.

IX.

Așà pe vecinicie va sta întipărită
În sufletele noastre icoana mult slăvită
A celei ce în lume a fost îngerul meu!
Și oara tristă 'n care, sburînd la Dumnezeu,
Ne-a dat cea de pe urmă a sa dulce privire,
Unind mânilor noastre în vecinică 'nfrățire!

NOTE

NOTE

DO Î N E

I. Doîna. (Pag. 5).

Doîna este cea mai vie expresie a sufletului românesc. Ea cuprinde simțirile sale de durere, de iubire și de dor. — Melodia doînei, pentru cine o înțelege, este chiar plângerea duioasă a patriei noastre după gloria sa trecută !

II. Babă-Cloanța.

Feară-verde să-l gonească... (Pag. 10).

Feară-verde, Sânge-roș și Hraconit, sînt stihii dușmane omului.

Vîrcolacul se lătesce

Sus pe lună ca un nor... (Pag. 11).

Poporul român crede că vîrcolaciî mănîncă soarele și luna în timpul eclipselor. Această creștere superstițioasă domnesce în

țerile noastre tocmai din timpul Dacilor, căci însuși Ovidie po-
menesce despre dînsa în poeziile sale. Vircolacîul se numesce în
limba latină : *vermicolacius*.

IV. Craiû-noû. (Pag. 21).

Cînd se arată Craiû-noû pe cer, fetele și flăcăii romîni es-
în cîmp de-î adresează rugăminți pentru îndeplinirea dorințelor lor.

V. Maghiara. (Pag. 27).

În munții Slatinei curge un pîrîu mic ce se numesce Ma-
ghiarnița. Legenda populară spune că numele lui se trage dela
întîmplarea descrisă în această baladă.

VI. Altarul Mănăstirii Putna. (Pag. 34).

Subiectul acestei balade l'am cules în Bucovina, și chear la
mănăstirea Putna, unde se află morîntul eroului care a zidit-o.

VII. Andrii-Popa. (Pag. 37).

Acest hoț a cutrierat țeara șapte ani întregi, fără a-l putea
prinde vre o potiră. — La anul 1818, Michaiu Cozoni, unchiul
autorului, a fost însărcinat prin poruncă domnească, ca să pue
mîna pe acel hoț vestit. Deci, întîlnindu-l la Valea-seacă, l'a
ucis din fuga calului, după o cruntă luptă de cîteva oare. La
1821, cînd a izbucnit revoluția grecească, Michaiu Cozoni, a cărui
suflet măreț se aprindea lesne la glasul libertății și a vitejiei,
s'a înrolat în armia lui Ipsilanti cu rang de sutaș (*ekatondas*),
și la crunta bătălie a Grecilor cu Turcii în Valachia, la Drăgășani,
a rămas pe cîmpul războiului, după ce făcuse mari și minunate
viteji.

Ha! la goană de neferi.

Ha! la horă de muleri! (Pag. 39).

Istoric.—Acesta eră răcnitul lui Andrii Popa, când se isbea asupra potirelor ce întilnea.

IX. Ursiții. (Pag. 45.)

Fetele române întrebuițează deosebite mijloace de a cunoaște ursiții ce vor avea. Unele descântă izvoarele, crezând că vor vedea în fața apei chipurile bărbaților de cari au să aibă parte; altele își leagă ochii în noaptea ajunului Bobotezei, și merg de pun mâna pe un par din gardul casei. Dacă se întâmplă ca acel par să fie drept și curat, ursitul are să fie nalt și bine făcut; ear dacă, din contra, parul e strîmb și nodoros, ursitul are să fie bătrân și urît, etc., etc.

X. Strigoiul. (Pag. 50.)

Această baladă am compus-o în tovărășie cu Costachi Negri, împărțindu-ne subiectul în două părți; eu am lucrat partea I și Negri partea II. — Acea compunere a prietenului meu, plină de frumuseți poetice, este una din cele mai nimerite scrieri ale sale.

XII. Strunga. (Pag. 59.)

Pădurea Strungă a fost mult timp locașul cetelor de hoși, încât acest nume a rămas vestit în Moldova, precum Pădurea-neagră în Germania și pădurea Bondi în Franția.

Ololito! măr. Tae-babă. (Pag. 61).

Tae-babă; poreclă haideusească.

XIV. Făt-Logofăt. (Pag. 66).

Făt-logofăt este eroul poveștilor populare ; el se luptă cu zmeii, și-î frumos ca soarele, având ca și el plete de aur.

XV. Hora. (Pag. 69).

Hora este chiar jocul cel vechiu a Romanilor și care era cunoscut sub numele de *chorus*. În timpul horei este obiceiul ca unul din dănuitorii să cânte din gură și să dea astfel tonul danțului.

Duh-de-sparimă, Pei-nălucă. etc. (Pag. 70).

Porecle date țiganilor lăutari.

XVI. Sburătorul. (Pag. 73)

Sburătorul este un geniu nevădut, care pândesce fetele în lunci și le sărută pe furiș.

XVIII. Cinel-Cinel. (Pag. 73).

Flăcăii și fetele dela țeară petrec serile ernii la ședătoare propuindu-și cimilituri, dintre cari unele sînt foarte poetice.

XX. Dorul româncei. (Pag. 82).

Nani. nani puișor...

Femeile românce au obiceiul a legăna și adormi copiii lor cu cântice dulci și melodioase, în cari cuvîntul *nani. nani*, răsună ades ca o duioasă desmerdare.

XXIV. Mărioara-Florioara. (Pag. 92).

Când norocu-șt schimbă pasul.
N'aduc anț ce-duce ceasul (Pag. 111).

Proverb național.

LĂCRIMIOARE

X. Pescarul Bosforului. (Pag. 146).

Un talisman bogat.

Popoarele Orientului au o oarbă încredere în puterea talismanurilor.

Eă care dorm la Țuschudar... (Pag. 147).

Țuschudar sau Scutari: oraș mare pe malul Bosforului în Asia, în față cu Galata.

Maț răpeșli decât Elcovanți. (Pag. 148).

Elcovanți: paseri ce sbaoră răpede pe luciul Bosforului. Turcii cred că ele sînt sufletele celor ce nu au putut intra în rațul lui Mahomed și au mare respect pentru dîsele.

Pe mal la Kandilî. (Pag. 149).

Kandilî: sat frumos pe malul Asiei, la mijlocul Bosforului.

XIV. Bîondineta. (Pag. 160).

Mâne micî de patriciană.

Nobili Veneției se numeau Patricianî.

Să porți apă de vîndare. (Pag. 161).

La Veneția sînt fete ce poartă apă de vîndare în cîubere de bronz.

Tițiano-mî și se 'ncet.

Tițiano : pictorul cel măi vestit a Veneției.

Și pe vechiul Bucentaur. (Pag. 162).

Bucentaurul eră în timpul mării Veneției un vas mare aurit, pe care Dogi, la încoronarea lor, se ducea ca să arunce un inel în valuri, drept semn de logodnă cu marea Adriatică.

XVI. Gondoleta. (Pag. 167).

În lagună de ne place...

Lagunele Veneției sînt insule ce se arată în fața apei cînd se retrage marea.

Pentru noi Siroco tace...

Siroco este un vînt ferbinte care suflă despre Africa și care tulbură ades marea Adriatică.

Pe-a lui Lido verde mal.

Lido : Insulă alături cu Veneția, în fața Palatului Dogilor.

SUVENIRE

VII. Zimbrul și Vulpea. (Pag. 204).

S'a prefăcut în Zimbru...

Deul Joe când a răpit pe Evropa.

Al ris și tu în viață o cioară îngâmfată.

Vezi fabula lui Lafontaine: Vulpea și Corbul.

N. B. Limba românească, deși este pretutindene vorbită în Moldova, Valachia, Bucovina, Besarabia, Transilvania și Banat, însă unele cuvinte a ei se pronunță deosebit în aceste provincii a României, de exemplu: în Valachia cuvintele: **miros**, **dușman**, **bolnav**, se pronunță cu accentul pe cea de pe urmă silabă, când din contra aceleași cuvinte în Moldova primesc accentul pe cea de ntâi silabă.

Cuvîntul **aripă** în Valachia primește accentul pe litera începutoare *a*, ear în Moldova pe silaba următoare *ri*.

Cuvintele: **gondolă**, **Bosfor**, **Adriatică** primesc accentul când pe silabele, *gon*, *Bos*, *Â*; când pe silabele, *do*, *for*, *ti*, etc.

Poesia, ca o fiică bună a României, adoptează cu drag toate aceste pronunții deosebite, și le întrebuițează după cuviința ritmului și după îndemnul armoniei.

MĂRGĂRITĂRELE .

1852—1862

Lacrimile isvorite dintr'un suflet simțitor,
Precum roâa dimineții, se înalță 'n tăinic nor,

Si se duc de se revarsă pe al Domnului altar
În odoare prețioase, în ceresc mărgăritar.

I

DEȘTEPTAREA ROMÂNIEI

1848

Voi ce stați în adormire, voi ce stați în nemișcare,
N'audiți prin somnul vostru acel glas triumfător,
Ce se 'nalță păn' la ceruri din a lumei deșteptare
Ca o lungă salutare
Cătr'un falnic viitor?

Nu simțiți inima voastră că tresare și se bate?
Nu simțiți în peptul vostru un dor sfânt și românesc

La cel glas de înviere, la cel glas de libertate
Ce pătrunde și resbate
Orî ce suflet omenesc?

Eată lumea se deșteaptă din adîncă-î letargie!
Ea pășesce cu pas mare cătr'un țel de mult dorit.
Ah! treziți-ve ca dînsa, frații mei de Românie!
Toți sculați cu bărbăție,
Dîna vîetei a sosit!

Libertatea 'n fața lumii a aprins un mîndru soare,
Ș'acum neamurile toate cătră dînsul ațîntesc
Ca un cărd de vulturi ageri ce cu-aripî mîntuitoare
Se cerc vesel ca să sboare
Cătră soarele ceresc!

Numai tu, popor Române, să zaci vecînic în orbire?
Numai tu să fii nevrednic de-acest timp reformatore?
Numai tu să nu iei parte la obșteasca înfrățire,
La obșteasca fericire,
La obștescul viitor?

Pînă cînd să creadă lumea, o, copii de Românie!
C'orî ce dor de libertate a perit, s'a stins din voi?

Pân când să ne tot plece cruda, oarba tiranie
 Și la caru-î de trufie
Să ne 'njuge ca pe boi!

Până când în țeara noastră tot străinul să domnească?
Nu sînteți sătuî de rele, n'ați avut destuî stăpîni?
La arme, viteji, la arme, faceți lumea să privească
 Pe câmpia Românească
Cete mîndre de românî!

Sculați frați de-același nume, eată timpul de frăție!
Peste Molna, peste Milcov, peste Prut, peste Carpați
Aruncați brațele voastre cu-o puternică mîndrie
 Și de-acum pe vecînicie!
Cu toți mînila ve dați!

Haî copii de-același sânge! haî cu toți într'o unire
Libertate-acum saî moarte să cătăm, să dobîndim.
Pas, Românî, lumea ne vede... Pentru-a patriei iubire,
 Pentru-a mamei desrobire
Vîeața noastră să jertfîm!

Fericit acel ce calcă tirania sub picîoare!
Care vede 'n a luî țeară libertatea re'nviind.

Fericit, măreț acela care sub un falnic soare
Pentru Patria sa moare,
Nemurire dobândind.

II

SENTINELA ROMANĂ

POEM ISTORIC

I.

Românul nu pere.

Din vârful Carpaților,
Din desimea brașilor,
Răpeșit-am ochii mei
Ca două vulturi sprintine,
Pe cea vale adâncită
Și cu flori acoperită,
Ce se 'ntinde ca o ceață
Pân' în Dunărea măreață

Și de-acolo 'n depărtare
Păn' în Nistru, păn' în Mare.
Ear pe cel amar pustii
Cu vechiul ce 'ntâlni?
Întâlni viteaz oștean,
Purtând semne de Roman,
Falnic, tare ca un leu,
Și cu chip frumos de deu.
Brațu-î stâng eră 'ncordat
Sub un scut de fer săpat
Ce ca soarele sorîa,
Și pe care se zăria
O lupoaică argintie
Ce părea a fi chiar vie,
Și sub feară doi copii
Ce părea a fi chiar vii.
Mâna-î dreaptă ținea pală,
Ear pe cap purta cu fală
Coif de aur lucitor,
Ca un deu nemuritor.

Cel viteaz eră călare
Pe-un cal alb în nemișcare,
Și, ca dinsul, neclintit
Sta privind spre resărit.
Numai ochi se mișcă,
Vulturesce-î alergă

Pe cea zare cenușie,
Lungă, tainică, pustie,
Unde ca prin vis trecând,
S'auđiă din când în când
Vuet surd, grozave șoapte
Ce veniău din Meađă-noapte,
Sgomot lung, înădușit
Ce veniă din Resărit.

Earba nu se clătină,
Frunđa nu se legănă.
Paserea la munți sbură,
Feara 'n codri tremură,
Căci prin lumea spăimântată,
În uimire cufundată,
Treceaŭ recă fioră de moarte,
Presimțiri de rele soarte!
Ear pe cer un vultur mare,
Făcând cercuri de sburare,
Se vedeă plutind cu fală,
Și 'n rotirea-ă triumfală,
Tintă ochiul seŭ măreț
Pe viteazul călăreț.

— «Cine ești? de unde ești?
«Pe la noi ce rătăcesci?»

— «Sint Roman și sint oștean
«De-a 'mpăratului Traian!
«Maica Roma cea bătrână
«Mi-a pus arma asta 'n mână
«Și mă-a ținut cu glasul seă:
«Fiul meu, alesul meu!
«Tu din toți ai mei copii
«Cel mai tare 'n viteji!
«Mergi în Dacia, grăbesce,
«Pe barbari de-î risipesce,
«Ș'apoi vecinic priveghează,
«Sentinelă mult vitează.
«Și te-ține la hotare
«Că s'aud în depărtare
«Resunând dușmane pasuri,
«Menințând barbare glasuri...»

■ Venit-am și am învins!
«Pe barbari pe toți i-am stins,
«Și pe țermurile lor
«Acum, Domn stăpânitor,
«Aștept oardele avane,
«Aștept limbile dușmane
«Care vin din resărit
«Ca potop nemărginit
«Să cuprindă, să înnece
«Tot pământul unde-or trece!»

— «O, viteze neferice,
«Aî să perî în câmpî aice!»

— «Eû să per, eû?... nicî odată!
«Vie-o lume încruntată,
«Vie valurî marî de foc...
«Nicî că m'or clintî din loc.
«Tot ce-î verde s'a uscà,
«Riurile vor secà,
«Şi pustiul tot mereû
«S'a lăţi 'mpregîurul meû,
«Dar eû vecînic în picîoare
«Pintre valurî ardêtoare
«Voiû luptà, lupta-voiû foarte
«Făr' a fi atins de moarte,
«Căcî Român sînt în putere,
«*Şi Românul 'n vecî nu pere!*

II.

Apa trece, petrele rămân.

Abîe dice, şi de-odată
Fulgeră 'n cer o săgeată,
Vijîe, vine, lovesce
Scutul care zinghenesce

Ș'o respinge-o svirle jos
Ca pe-un șerpe veninos.
După dînsa 'n depărtare,
Colo 'n fund, în fund la zare,
Se ivesce-un negru nor
Plin de sgomot sunător,
Ce tot vine, ce tot cresce
Și pe câmpuri se lătesce
Cât e zare de zărit
Între Nord și Resărit!

— Sentinelă priveghează,
Norul crunt înaintează.
Sentinelă, te arată,
Norul crunt se sparge!.. Eată!
Eată oardele avane,
Eată limbile dușmane
De Gepiđi și de Bulgarî,
De Lombardî și de Avarî!
Vin și Huniî, vin și Gojiî,
Vin potop, potop cu tojiî
Pe cai iuți ca rîndunele,
Fără frîe, fără șele,
Cai sirepî ce fug ca vîntul
De cutremură pămîntul!
Mulți sint ca nisipul mării,
Mulți ca ghearele muștrărei

Într'un suflet păcătos,
Într'un cuget sângeros !..
Saî, Române, pe omor,
Fă-te fulger răsbitor,
Fă-te Dunăre turbată,
Fă-te soartă ne'mpăcată,
Căci potopul, eată-l vine
Și-î amar, amar de tine !

— Vie!..

Ca o stincă naltă
Ce din virf de munte saltă,
Tună, se rostogolesce,
Cade, rumpe și sdrobesce
Codrii vechi din a sa cale
Păn' în fund, în fund devale ;
Astfel crunt ostașul meu
Își isbesce calul seû
Peste codrii mișcători
De Barbari năvălitori.
El îi sparge și-î răsbesce,
Snopuri, snopuri îi cosesce
Si-î înfrânge, și-î respinge,
Și-î alungă, și-î învinge !
Calu-î turbă, mușcă, sare,
Nechezind cu înfocare,

Calcă trupuri sub picioare,
Sfarmă arme sunătoare
Și cu greu în sânge 'noată,
Și mereu se 'ndasă 'n gloată.

Crunt războiul, privire cruntă!
Fiul Romei se încruntă...
Fulgeri es din ochii sei!
Fulgeră miș de scântei
Dintr'a armelor ciocniri
Și lucioase zingheniri.
Sbor topoarele-aruncate,
Sbîrnăe-arcele 'ncordate
Și săgețile ușoare
Nourează mîndrul soare.
Caii saltă și nechează,
Lupta urlă, se 'ncleștează
Și barbarii toți grămadă
Morței crude se dau pradă!
Dece cad, o sută mor,
Sute vin în locul lor!
Miș întregi se risipesc,
Alte miș în loc sosesc!
Dar viteazul cu-a sa pală
Face drum pîntre năvală,
Și pătrunde prin săgeți,
Că-i Român cu șapte vîeți!

În zadar hidra turbează,
Trupu-î groaznic încordează,
Geme, urlă și crâșnesce.
Și 'npregiur se 'ncolăcesce.
Fiul Romei se aprinde,
Hidra 'n mâni-î o cuprinde
Ș'o sugrumă, și o sfarmă,
Ș'o învinge, și o darmă!..
Fug Gepidi, fug Bulgarii,
Și Lombardi și Avari;
Fug și Huni, fug și Goți,
Fug potop, potop cu toți
Și se duc, se duc ca vîntul
Asurînd întreg pămîntul
De-a lor urlete barbare,
De-a lor vaete amare!

III.

Roma, Roma nu mai este!

Unde-s oardele avane?
Unde-s limbile dușmane?
Aă perit, s'aă stins din față,
Precum toamna 'n dimineață
Se topesc, se sting la soare
Negurile-otrăvitoare!

Cu ce vifor de urgie
Năvăliră 'n Românie !
Cum veniră de turbați
Ca bălauri încruntați,
Cu o falcă 'n cerul sfânt
Și cu alta pe pământ !
Dar s'a dus cum n'aă venit
În pustiul lor cumplit,
Părăsind în urma lor
Câmpul luptei de omor !
Lat e câmpul celei lupte,
Lat și plin de arme rupte,
Plin de trupuri fărămate
Care zac grămezi culcate,
Plin de sânge ce-l pătează
Și văzduhul aburează !

Unde sînt atâte vîeți,
Unde-s ochii îndrăzneți ?
Moartea rece le-a cuprins,
Într'o clipă ea le-a stins,
Și pe câmpul cel de moarte,
Crunt locaș de rele soarte,
S'a lăsat acum de-odată
O tăcere 'nfrișoată !
Numai cînd, din vreme 'n vreme,
Se aude-un glas ce geme,

O jălire 'ntristătoare,
Un suspin de om ce moare,
Său nechezul dureros
Unui cal resturnat jos,
Care cheamă ne 'ncetat
Pe stăpănu-î jos culcat.

Soarele își schimbă locul
Și apune roș ca focul,
Întinzând pe cea câmpie
O văpseală purpurie
Ca un sângheros veșmint
Peste-un lung și trist mormint !
Ear în naltul cerului,
De-asupra mormîntului,
Țipă vulturul cu fală,
Și 'n rotirea-î triumfală
Încunună cu-al seǔ sbor
Pe viteazu 'nvingător.

Să trăesci ostaș romane,
Stîlp a lumei apusane !
Tu cu peptu-ți ai oprit
Valul crunt de resărit,
Și cu brațul teǔ armat
Pasul soartei l'ai schimbat !

Dar ce ȕic!.. un fior rece
Printre-a lumei vine trece,
Căci de-odat' un glas prin lume,
Fără seamăn, fără nume,
Sună, duce-o neagră veste:
Roma, Roma nu mai este!..

Ȑis-a glasul, un resunet
Lung răspunde ca un tunet,
Și a Romei vultur falnic
Cade, dând un țipet jalnic!
Ȑis-a glasul, și cu jale,
Plângând soarta mumei sale,
Fiul Romei cei bătrâne
Scapă armele din mâne,
Pleacă fruntea și 'n durere
Moartea cheamă, moarte cere!

Eară calu-î frățior,
Nechezând încetișor,
Câmpul luptei părăsesce
Și spre munți încet pornesce,
Ducând lin și nesimțit
Pe stăpânul lui iubit...
Ei se duc în tristă cale
Și pe urma lor devale

Cade-o noapte 'ntunecoasă,
Noapte oarbă, fîroasă
Ca fundul pămîntului
Ca taîna mormîntului!
Şi sub neagra sa aripă
Se şterg toate într-o clipă
Cum se şterge de uşor
Visul cel amăgitor,
Şi ca suvenirul sfînt
Celor care nu mai sînt!..

Munţii Carpaţi. — 1848.

III

MOȚUL ȘI SECUIUL

SCENĂ DIN MUNȚII ARDEALULUI, 1848

MAGHIARUL

Moțule,
Măi Hoțule!

Nu tot trage 'n carne vie,
Și mă trage 'n cea pustie.
Nu tot bate 'n peptul meu,
Că-î păcat de Dumnezeu!

ROMÂNUL

Puîule,
Secuîule!

Ce caîi tu la noi în munte?
Lance 'n coaste, bardă 'n frunte,
Orî un plumb vrăjit în pept,
Să te ducî în raiu de-a drept?

MAGHÍARUL

Moțule,
Měi hoțule!

Tu ești tare, eă sînt tare;
Bun e Dumnezeu și mare!
De te aș prinde 'n mîna mea,
Dile tu n'ăi mai avea.

ROMÂNUL

Puîule,
Secuîule!

Eă sînt tare, tu ești tare,
Dar ți-e lauda prea mare!
De-al de tine, fătul meă,
Mulți viteji ucis-am eă.

MAGHĪARUL

Moșule,

Măi hoșule!

Saî din munte, dă-te 'n vale

Ca să-mî măi scurtezî din cale.

În cea vale de-aî săltà,

Vai ș'amar de vîeața ta!

ROMÂNUL

Pușule,

Secușule!

Niciî eû să robesc la tine,

Niciî tu să robescî la mine.

Vreî, nu vreî dintr'un cuvînt?

Că te sting de pe pămînt!

MAGHĪARUL

Moșule,

Măi hoșule!

Tu n'aî nume, tu n'aî țeară,

Asta-î patria Maghîară.

Tu să cade să-mî robescî,

Căcî tu om încă nu eștî.

ROMÂNUL

Puțule,
Secuțule!

Na! te du pe ceea lume,
Ca să afli de-al meu nume.
Spue-ți morțiș din mormînt
De sînt om saș de nu sînt!

IV

VIS DE POET

Ea erà frumoasă, dulce 'ncântătoare
Ca o floare vie cădută din soare;

Lumea 'namorată și de doruri plină
O slăvîa în taină ca pe o regină,

Și pe când nici visul nu 'ndrăzniă, nici dorul
Până lângă dînsa să-și înalțe sborul,

Gingaș cu iubire, un poet ferice
Prin a lui cântare îndrăznită a-î dice :

— «Când privesc la tine, scumpa mea iubită,
«Ca o liră dulce înima-mă trezită

«Cântă și serbează bunurile vieții,
«Farmecul iubirei și a tinereții.

«Când privesc la tine, draga mea frumoasă,
«Rațul îmi deschide poarta-î radioasă,

«Și zăresc pîntr'însa plăul nemurirei
«Unde ne așteaptă îngerul iubirei.

«Atunci omenirea, viața de amaruri,
«Se îmbracă 'n ochi-mă cu plăcute daruri;

«Patria-mă ascunde chinurile-î grele,
«De zimbesce vesel fericirei mele,

«Și tot ce încântă, tot ce dă uimire,
"Tot ce 'nalță omul la Dumneșuire,

«Dragostea, virtutea, dulcea poezie
«Îmi șoptesc de tine și mă'nchină ție!

«Ear când mult ferice, îmi aduc aminte
«Că'ntr-a noastre inimă sînt legături sfinte,

«Că tu, înger dulce, tu, minune vie,
«Aî venit din ceruri ca să te dai mie!

«C'al tău sin ferbinte bate pentru mine,
«C'a ta frumusețe este al meu bine...

«O, atunci, iubită, sufletu-mă s'aprinde,
«Nobilă mîndrie vine de-l cuprinde,

«Și simt că el numai e menit pe lume
«De a fi altarul scumpului tău nume!»

Astfel la picioare-î poetul cântă,
Ear ea, vîrsînd lacrimi, blînd îl ascultă,

Şi 'n a sa uîmire gîngăşă, adîncă,
Îl rugă, zîmbindu-î, să mai cînte încă:

— «Spune-mî ce minune, care scump odor
«Ar putea în lume să-î insufle dor?

«Care vis de aur s'a oprit din cale
«Ca să fie visul tinereţei tale?

«Vreî pe-aripa dalbă unui sprinten nor
«Cerul şi pămîntul să-î alergî uşor?

«Vreî s'anin pe frunte-ţi mărgăritărele,
«Salbe înşirate pe raze de stele?

«Vreî tu la picioare-ţi lumea s'o închin?
«Vreî să fîi regina cerului senin?

«Spune-mi ce minune doresci ca să nască
«Pentru-a ta plăcere dragostea-mi cerească?»

— «Dragul meu poete! nu doresc odoare,
«Din a ta cunună vreă numai o floare.

«Acea floare scumpă dacă aş aveă,
«Altă 'mpodobire pe frunte n'aş vrea.

«Şi numai amorul care me învie
«Ar întrece 'n mine falnica-mi mîndrie!

«Tu eşti visul gingaş ce din sborul seă
«Varsă încântare sufletului meu.

«Tu-mi îndulcesci vîeaţa, tu-mi şoptesci din stele,
«Tu luminezi calea rugăciunei mele,

«Şi în veci pe tine cu drag te găsesc
«În orî ce imi place, în orî ce iubesc,

«Ș'o credință sfântă dela cer îmi vine
«Că în altă lume m'am iubit cu tine.

«O, mult îmi e scumpă închinarea ta,
«Căci, iubind, amorul tu sciî a-l cântă,

«Și prin armonia dulcei tale lire
«Vom sburà 'mpreună către nemurire.

«O, pleacă-a ta frunte pe inima mea
«De ascultă dorul ce șoptesce 'n ea,

«Ș'apoî cântă lumei țeara mea slăvită,
«Cântă România și pe-a ta iubită!..»

Cine-ar puteà crede că acest amor
A fost o părere, un vis trecător?

Poetul visase, cum visez poezii,
Florî de altă lume pe cărarea vieții.

Ear când la lumină ochii a deschis,
În ceruri sburase cerescul său vis!

— «O, vis a iubirei,» — ȕis'a el cu jale,
Simțind două lacrimi pe genele sale! —

«Scumpă nălucire! te întoarce 'n raiu,
«Mergă de înfloresce pe cerescul plaiu,

«Căci un vis ca tine, așa de fericit
«A 'nflori nu poate pe pământ, aice!

BISERICA RISIPITĂ

LEGENDĂ

I.

Sus, pe muntele Ceahleu,
Stă la pândă Duhul reu
Și aruncă peste munți
Ochiș seș șerpil și crunți,
Cu ochirea-i să zărească,
Vre o pradă sufletească.
Dar de-odată el tresare,
Căci aude 'n depărtare
Glas de clopot chemător
Printre munți resunător
Și cu groază el zăresce
Pe câmpia ce 'nverdesce

O biserică măreață
Strălucind albiu prin ceață
Lâng'a Bistriței verđi maluri
Ca un vas frumos pe valuri.

II.

Satan urlă, Satan steară,
Căci mă vede, vede eară
Șiruri albe de Români,
De femei cu flori în mână,
Și copii și mîndre fete,
Și flăcăi cu negre plete,
Coborînd ca lungă oaste,
Pe-ale dealurilor coaste,
Resbătînd codrii pustiî,
Trecînd peste ape vii,
Șerpuînd prin văi adînci,
Sărînd peste 'nalte stînci,
Și 'ndreptîndu-se în cale
La biserica din vale,
Unde clopotul sună
Și 'n văzduh se legănă.

III.

Satan urlă, Satan ȑice:
«Răpeȑi-me-voiŭ de-aice,

«Și în gheară de-o voiă strînge,
«Limba 'n clopot o voiă frînge,
«Vecînic ea să nu măi sune
«Ceasul crunt de rugăciune!..
Și cum ȃice, în turbare,
De pe munte falnic sare,
Aripî negre întinȃnd
Și cu ele 'ntunecînd
Șapte codri mari, cărunȃi,
Șapte sate, șapte munȃi!
El se 'nalȃ și se lasă
Pe clopotniȃ frumoasă,
Ca un vultur răpitor
Pe o lebădă în sbor.

IV.

Turnul geme 'n temelie
Ca de aspră vijelie.
Clopotul dogit resună
Clătinat ca de furtună,
Și pe earbă vestejită
Cade crucea aurită.
Ear Satan grozav scrișnesce,
Clopotul din turn smuncesce
Și-l aruncă 'n depărtare
Peste Bistriȃ cea mare.

«Unde ești, Dumneșeu sfinte ?
«Unde ești, Doamne părinte ?
«De lași tu pe Duhul reu
«Să calce locașul teș ?»
Astfel munții staș privind,
Către ceruri glășuind !

V.

Eară Bistrița vitează,
Apele-șă înfuriează,
Vrênd cu sgomot să înnece
Pe Satan în sînu-î rece.
Ea adună mări de apă
Și 'ntr'o clipă malul sapă,
Încât turnul de pe mal
Cade 'n aprigul ei val
Cu Satan ce se afundă
Ca un fulger într'o undă !
Apa saltă, clocotesce,
Nici că se mai limpeșce !
Și de-atunci în acel loc
Ea tot ferbe ca de foc,
Și adese orî s'aude
Resuflând gemete crude

VI

Spun păstoriî din Ceahleu
Că în timpul acel greii
Cerurile s'aũ deschis
Ș'un glas tăinic ar fi ȝis:
«Tu ce-ai fost de Iad călcată,
«Mănăstire blăstemată,
«Tu să aiibi atunci ertare,
«De blăstem să ai scăpare,
«Când doi îngerî iubitorî
«Într'o noapte fără norî
«S'or opri din a lor cale
«Pe risipurile tale,
«Și prin dulcea lor iubire
«Ți-or aduce-a mea sfîntîre!..»

.
— Fost-a, nu, așa minune?
Bistrița o poate spune!

VI

CÂNTICUL MARGARETEI

Auđit-ai, frate, de un plaiu frumos
Care 'n veci resună de cântări iubite?
Unde se 'mpreună cerul luminos
Cu albastrul mării cei nemărginite?
Acolo mă-e dorul, acolo me vreū;
Pe-ale tale brațe du-me, dragul meu!

Unde vintul serii, blnd ca un suspin,
Leagănă 'n tăcere dalbe flori de aur?

Unde pe-ale rodii salbe de rubin
Flutură verdeața frunzelor de laur?
Acolo mă-e dorul, acolo me vreți;
Pe-ale tale brațe du-me, dragul meu!

Audit-ai, frate, de acel Bosfor,
Ce din valuri ese și s'aruncă 'n valuri?
Care oglindează ca prin vis ușor
Taînice sarauri și 'nverșite maluri?
Acolo mă-e dorul, acolo me vreți;
Pe-ale tale brațe du-me, dragul meu.

Unde călătorul, vesel îngânat,
Doarme 'n legănarea lungelor caice,
Și în altă lume taînă deșteptat,
Vede împlinirea viselor ferice?
Acolo mă-e dorul, acolo me vreți;
Pe-ale tale brațe du-me, dragul meu.

Audit-ai, frate, de-un plaiu îngeresc,
Unde înflorește scumpa nălucire?
Unde a iubirei dar Dumnezeuesc
Ca cerescul suflet are nemurire?
Acolo mă-e dorul, acolo me vreți;
Pe-ale tale brațe du-me, dragul meu.

Dar ce ȃic? Ah! unde, unde este plaiu
Ma! frumos, ma! vesel, ma! bun de iubire
Decat !eara noastr!, dulcele-acest raiu
Plin de incantare, plin de fericire?

Acolo m!-e dorul, acolo me vre!;
Las!-me aici sa mor, dragul meu!

VII

PĂSERICA MĂREI

De trei zile-acum pe mare,
Navigând fără 'ncetare,
Noi pământul n'am zărit!
Vântul suflă și ne 'mpinge;
Orizonul ne încinge
Ca un cerc nemărginit.

În ce parte se răpede,
Ochîul omului nu vede

Decât umede câmpii.
Marea-î lată și adîncă!
Cine scie, mâne încă
De-om mai fi pîntre cei vii?

Țiua trece, țiua scade
Și pe gânduri omul cade,
Suspinând încetișor.
Noaptea-aduce miî de stele;
Omul trist privind la ele,
Varsă-o lacrimă de dor.

Ear o păserică vine
Prevestind țermurî vecine,
Liman vesel și deschis.
Pe catarg ea saltă, cîntă,
Ne uîmesce, ne încântă
Ș'apoi sboară ca un vis.

Într'un suflet cu simțire
Astfel glasul de iubire
Sună dulce 'ncântător,
Și din noaptea 'ntunecată
Îl trezesce de-î arată
Mult ferice viitor.

Astfel glasul libertății
Va suna 'n ziua dreptății
Pentru beata țeara mea,
Și din umbrele durerii
Steaua mîndră-a învierii
Resări-va pentru ea !

VIII

FLOAREA OCEANULUI

Pe vârful aprig acestor maluri
O floare mică a resărit,
Și între ceruri și între valuri
E clătinată de vînt cumplit.

Naltă e stîncă, marea-î adincă!
Spumegă valul jos clocotind;
Dar florica sus, de pe stîncă,
Zimbesce vesel, la cer privind.

În zadar vîntul vrea să o sboare
Ca s'o arunce cruntului val;
Ea își deschide inima 'n soare
Și 'nveselesce aprigul mal.

Astfel, iubită, în a mea viață,
Scump suveniru-ți e neclintit;
Și 'n veci revarsă al lui dulceață
În al meu suflet mult fericit!

Fie talazuri în astă lume!
El pe deasupra sboară voios
Și se îngână cu al teu nume
Ca floarea mică cu-al ei miros

IX

MUNTELE DE FOC

LEGENDĂ DIN MUNȚII APENINȚI

Pe cei munți pustii, selbatici
Din Lombardo-Veneție
Unde noaptea în orgie
S'adun demonii lunatici.

Hoști de moarte doîspredece
Stați în rond sub vîntul rece
Care șueră și trece!

Focul cerului s'aprinde
Urmărit de groaznic tunet,
Și al munților resunet
Pintre văi adânci se 'ntinde.

Hoții rid cu voie bună.
Șeful lor, purtând cunună,
Cântă astfel în furtună:

«Varsă 'n cupa mea de aur
«Vinul roș ce desfătează
«Și me 'mbată, me turbează
«Ca și sângele pe taur.

«Toarnă, drege tot aice,
«Și când eă *destul* voiă ăice
«Pe-al meă cap trăsnetul pice!

«Beți, voinică, până la moarte!
«În ceas vesel de plăcere
«Să uătam oră ce durere,
«Oră ce chin a releă soarte.

«Beți, copii, toți după mine
«Și 'nchinați cupele pline
«L'a fulgerilor lumine!

«Vîntul bate, cerul tună,
«Munții urlă, Satan rîde,
«Îadul vesel se deschide
«Și cu noi cîntă 'mpreună.

«Pe cînd lumea se 'ngrozesce,
«Omul brav benchetuesce
«Ș'al lui suflet se 'ntăresce!

«Tremure-se tot în lume
«Cât va ferbe sânge 'n mine!
«Facă-și cruce și se 'nchine
«Cel ce-aude de-al meu nume!

«Eă sînt brațul care frînge!
«Eă sînt ochiul ce nu plînge!
«Eă sînt gura ce bea sânge!»

Abia ȕice ŕi de-odată
Cade hoȕul de pe munte,
Fulgerat, lovit în frunte
De a cerului săgeată!...

De-atuncŕ miŕ de focurile,
Limbŕ de pară albăstrele,
Ard pe locurile-acele!

HOȚUL ȘI DOMNIȚA

Frunță verde de alună!
Trece voinicul pe lună
Și codrul voios resună.

Trece hoțul haulind,
Pe cărare coborînd,
Din frunziș mereu pocnind.

Măi voînice, voînicele,
Îeți tăiușul de plăsele,
Pune mâna pe oțele,

Că se primblă pe potici
Treî desagi de irmilici
Și de galbină venetică,

Ear în urmă-le călare,
Vine-o mîndră fată mare
Gătită pe măritare.

Ea-î mireasa unui Crai
Și se duce cu alai
Peste munte, peste plai.

Dar copila-î amărită
C'a să fie despărțită
De Moldova mult iubită.

Și în gândurile sale
Ea se roagă-amar cu jale
Ca să-î casă-un zmeu în cale...

Frunđuțiță de brad mică!
Ese hoțul din potică,
Singur, vesel, fără frică,

Ș'apoî Țice: «Cale bună!
«Unde mergeți împreună,
«Dragii mei, noaptea pe lună?»

«Decât la curtea crăească
«Mai bine 'n lunca hoțească
«Lângă-o inimă frățească.»

Frunță verde stejărel!
Hoțul pleacă sprintenel
Cu Domnița lângă el.

Earba cresce 'n calea lor
Și Domnița, scump odor,
Vesel calcă pe covor.

Dealul Doamnei.

XI

CE GÂNDESCI, O! MARGARITĂ?

Ce gândesci, o! Margarită,
Când de visuri ești răpită
Într'al nopței meș senin,
Când din luna zîmbitoare
Vine-o rază călătoare
De se joacă pe-al tei sin?

Nu crezi tu, o! Margarită,
C'acea rază fericită
Este gingașul meu dor,
Ce-î trimis din depărtare
Să-ți aducă-o sărutare
Dela bîetul călător?

Ș'atunci, dulce Margarită,
Nu te simți dușos uimită
L'ale razei desmerdări?
Și cu-o șoaptă de iubire
Nu trimiți a ta gândire
Să mă caute pe mări?

Mult frumoasă Margarită!
Barca mea e rătăcită
Pe al mării val turbat.
Glas de moarte 'n aer trece,
Și de-al morței fior rece
Sufletul mă-e tulburat!

O, dușoasă Margarită,
Dă-mi o lacrimă iubită
Într'acest minut amar,
Dorul meu în cer s'o sue,
Și, ferice, s'o depue
Pe al Domnului altar!

XII

Î A H T U L

Fericit e călătorul
Ce, purtat voios prin lume,
Își îngână viața, dorul,
Cu-al iubitei dulce nume!
Sbori pe luciul viū al mării
Barcă mică, sprinteoaă;
Mergi în voia întâmplărei
Ca o lebedă ușoară!

Del'a Patriei verđi malurî
Am plecat în țeri străine,
Și pe plaurî și pe valurî
Eă duc dorul ei cu mine.
Sborî pe luciul viă al mării...

Doru-mă plânge! dar îndată
Între cer și marea lină
O minune se arată
Ce durerea mă-o alină.
Sborî pe luciul viă al mării...

Cea minune strălucită
Poartă nume de o floare.
Ea-î frumoasa mea iubită,
A mea dulce iubitoare.
Sborî pe luciul viă al mării...

Ea-î comoara de plăcere,
Ea-î voioasa nălucire,
Ea-î cereasca mîngăere,
Ce încântă-a mea simțire.
Sborî pe luciul viă al mării...

Orî şi unde cî voiî merge
Vecînic ea me înoşesce.
Lacrîma din ochî mî-o şterge,
Sufletul mî-l răcoresce !

Sborî pe lucîul viî al mîreî
Barcî micî, sprinteoarî;
Mergî î voîa întîmplîreî,
Ca o lebedî uşoarî.

XIII

O NOAPTE LA ALHAMBRA

În Alhambra strălucită
Mult vestită,
Unde sufletul uimit
Drăgălaș se desfătează
Și visează
La trecutul fericit;

Pe o noapte 'nseninată
Și 'nstelată,
Eram singur admirând
Peste marmurile dalbe
Raze albe
Din luceferi lunecând

Dulce-a nopților tăclie
Argintie
În Alhambra deșteptă
Miș de umbre nevădute
Și tăcute
Ce pe rind se arătă,

Și trecând printre coloane,
Prin saloane,
Veniați toate-a să 'nchină
La frumoasa lor regină
Ce'n lumină
Taînic, lin se legănă

Astă fantasmă gingașă,
Drăgălașă
Ca un zimbet de copil,
Eră falnica Sultană
Africană,
Fiică a lui Boabdil,

Linda-Raia, pentru care
Mic și mare

Sufletul seǔ ar fi dat,
Pe cǎnd dalba-ǐ tinereǝǎ
 Și frumseǝǎ
Încântaǔ acest palat.

Acum Linda ȩn tăcere,
 Cu durere
Se uità l'a eǐ surorǐ,
Și 'n a Leilor fântână
 A sa mână
Arunca plăpȩnde florǐ.

Eară umbrele ușoare,
 Zimbitoare,
Privind floarea ce cădea,
Pe-a fântȩnei apă lină,
 Cristalină,
Se plecà, se oglindeà.

Dulce erà acea noapte
 Fără șoapte
Pe-al Andaluziei plaiǔ!
Cȩnd de-odată-o armonie
 Serafie
Resunà viǔ ȩn saraiǔ.

O duîoasă bîulbîulină
Din grădină
Începuse a cântă,
Ş'al eî cântic de iubire
Cu uîmire
Linda-Raîa l ascultă.

Toate umbrele 'ncântate,
Adunate
Sub al luneî dulce foc,
De mânî gingaş se luară,
Se 'nşirară
Îute vesel pentru joc,

Şi 'n Alhambra nesonoră
Ele 'n horă
Începură-a se 'nvîrti
Cu-o mişcare graţioasă,
Luminoasă
Care minţile-mî răpî.

Fie-care dintre ele
Blând la stele

Se uita, jucând ușor,
Și steluțele uimite,
 Neclintite,
Vărsa răze 'n ochii lor.

Toate 'n horă vesel prinse
 Și cuprinse
De-ale danțului beții,
Respândeauă luciri ușoare
 Sburătoare
Ce săltau prin galerii;

Și din horă, din sburare,
 Fie-care
Cu-o zimbire salută
Pe-a saraifului regină
 Ce 'n lumină
Danțul repede-l purtă.

Dar o rază aurită,
 Reslățită
Din a zorilor cununii,
Străluci ca o săgeată
 De odată
Pintre-a nopței dulci minuni,

Și ghirlanda de fecioare
Zimbitoare,
Învîrtindu-se voios,
Se 'nălță până la stele,
Și cu ele
Peri ca un vis frumos!

Grenada. — 1853.

XIV

SEGUIDILA

CÂNTIC POPORAL SPANIOL

Dela Siera Nevada
Păn' la munții Pirenei
Nu-î minune ca Grenada,
Nu-î cer dulce ca al ei!

În Grenada strălucită
Nu-î grădină, nu-î saraiū
Ca Alhambra înflorită
Ce se pare-un vis din raiū!

În Alhambra mult frumoasă
Nu-î nimic mai răpitor
Ca al Lindeî amoroasă
Suvenir încântător!...

Ah! mireasa mea iubită,
Vîiață, raiu, ce n'aș da eă
Pentru-o noapte fericită
Să te-adorm pe sinul meu,

Între Siera Nevada
Și 'ntre munții Pirenei,
În Alhambra, la Grenada,
Sub seninul dulce-al ei!

EL R' B A A

CÂNTIC ARAPESC

Sultanul de Maroc
 Are 'n împărăție
 O sută și o mie
 De armăsari cu foc.
 Dar jur pe Dumnezeu!
 Că el cu veselie
 Mî-ar da averea-î mie
 În schimb pe calul meu.
 — *La Allah, illa Allah,*
U Mhamed rasul Allah!

Sultanul de Maroc
Are cămilă uşoare
Ce duc a lui odoare
La Meca, stîntul loc.
Dar jur pe Dumnezeu!
Că el orî ce comoare
Şi partea lui de soare
Mî-ar da pe calul meu.
— *La Allah, illa Allah,*
U Mhamed rasul Allah!

Sultanul de Maroc
Mă are-o favorită
Frumoasă, înflorită
Ca visul de noroc.
Dar jur pe Dumnezeu!
Că inima-î răpită
Chear pe a sa iubită
Mî-ar da pe calul meu.
— *La Allah, illa Allah,*
U Mhamed rasul Allah!

Din Tunis la Maroc
Nu-s یتute rîndunele
Aşa de uşurele
Ca murgul meu de foc.

Î-a dat chîr Dumneđe
Picîoare de gazele
Și ochî frumoși de stele
Să fie-odorul meû!
— *La Allah, illa Allah,*
U Mhamed rasul Allah!

Munții Ŭadras — Maroc. — 1853.

XVI

STELELE

DOÎNĂ

Dela mine păn' la tine
Numaî stele şi lumine!

Dar ce sînt acele stele?
Sînt chear lacrimile mele,

Ce din ochi-mî aŭ sburat
Şi pe cer s'aŭ aninat,

Cum s'adină despre zori
Roua limpede pe florî!...

Vărsat-am multe din ele
Pentru soarta țerii mele!

Multe pentru cei ce sînt
Pribegiți de pe pămînt!

Multe lacrimi de jălire...
Ear de dulce fericire

Ah! vărsat-am numai două
Și-s luceferi amîndouă!

XVII

N. BĂLCESCU MURIND

De pe plaiu 'nstrăinareî,
«Unde zac și simt că mor
«De amarul desperărei
«Și de-al țerei mele dor,
«Ved o pasere voioasă
«Apucând spre Resărit,
«Și o rază luminoasă,
«Și un nour aurit.

— «Pășerică sburătoare,
«Unde mergi cu dorul meu?

— «Am solie 'ncântătoare
«Dela sfintul Dumne-de-
«Să duc glas de armonie
«Țermurilor Românes-că,
«Și să scald în veselie
«Inimile ce jălesc-ă!»

— «Rază vie călătoare,
«Unde mergi cu dorul meu?»
— «Am solie 'nvietoare
«Dela sfintul Dumne-de-
«Să depun o sărutare .
«Pe al țere-i tale sîn,
«Și s'aduc o alinare
«Jalniculu-i te-ă suspin.»

— «Nouraș pătruns de soare,
«Unde mergi cu dorul meu?»
— «Am solie roditoare
«Dela sfintul Dumne-de-că,
«Să me las în Românie,
«Ca să crească mi-i de flor-i
«Pe frumoasa ei câmpie,
«Ce o plâng-i adese or-i!»

— «Du-te, rază strălucită,
«Du-te, mică păserea,
«Și pe țeara mea iubită
«Mîngăeți-o 'n lipsa mea!
«Ear tu, nour de rodire,
«Fă să crească 'n sinul seǔ,
«Cu verđi laurǐ de mǎrire,
«Floarea sufletului meǔ!»

Palermo.

XVIII

ANUL 1855

Dup' atâți rei secolî negri de dureri, de vijelie,
Ce-aû trecut fără 'ncetare peste beata Românie,

Tu, an nou, ce ne vestesci?

Viî s'aducî patriei mele, ca o dreaptă resplătire,

Pace, glorie, putere, libertate, fericire,

Îndurările ceresci?

Din noianul vecinicieî eşti tu sol de mîngăere?

Trebue ca semn de moarte saû ca semn de înviere

Să te blăstem, să te-admir?

Ești amic, său tu faci parte din cumpliții anī de rele
Ce-ai depus în al lor trecăt peste fruntea țerei mele
O coroană de martir?

Orī ce-a fi a ta menire, vei găsi poporul tare,
Înfruntând lovirea soartei cu-o puternică răbdare
Și cu suflet de Român.
Căci Românul e întocmai precum stincile mărețe,
Care 'n valurile mării furtunate și semețe,
Neclintite 'n veci remân.

Pe aceste mindre țermuri sentinelă 'naintată
Neamul nostru, fără sprijin, în veghere necurmată
Stă pe loc la postul seū.
El de douăzeci de secolī a trecut prin miī de lupte,
Dar acum i-a cădūt brațul, i-a cădūt armele rupte...
O, puternic Dumnezeu!

Sint destule atâte chinurī! Adă diua mult dorită,
Di de pace, de tărie și de glorie iubită
Pentru-acest serman popor,
Pentru-o nație creștină care poart'un mare nume
Și în sufletu-i presimte că-i chemat în astă lume
La un falnic viitor.

Fă ca anul care vine să aducă-un mîndru soare,
Să deschidă-o cale nouă de mari fapte roditoare

Pentru neamul Românesc,

Căci el are din vechime o menire strălucită!

El a fost și vrea să fie sentinelă neclintită

Pe pămîntul strămoșesc!

XIX

CÂNTICE ȘI SĂRUTĂRI

POETUL

— Ah! câte glasuri de armonie
În al meu suflet cântă duios,
Toate, uimite, se 'nchină ție
Când te-arăți mie,
Înger frumos!

Albă Româncă! tu pentru mine
Ești adierea lunii lui maiu.
Darul iubirei, cerescul bine,
Nasce și-mi vine
Din al teă grai.

Privesce 'n lume mărețul soare
Cum respândesce veselī fiorī.
El dă o rază învietoare
De orī ce floare
Ivită 'n zorī.

Privesce-a nopței mîndră comoară
Cum las' a ninge stele din ea.
De orī ce suflet care 'n cer sboară,
Lin se coboară
Câte o stea.

O, dulce înger de desmerdare!
De-ai vrea, unită de dorul meu,
Să-mī dai, ferice, o sărutare
De-orī ce cântare
Aș cântă eū,

N'ar fi în cerurī dalbe lumine,
Nici florī pe lume s'ar legănă
Pe câte versurī de amor pline
Eū pentru tine
Aș suspinā!

ROMÂNCA

— Când primăvara cu lăcrimioare
În locul ernii vine zimbînd,
Inima, dulce privighetoare,
 Scăldată 'n soare,
 Cântă iubînd.

Dar când se luptă țeara 'n durere
Tot omul tîner și simțitor
Trebue să-î dee cu-a sa putere
 O mîngăere
 Ș'un ajutor.

Când țeara geme sub apăsare,
Mai bine-mî place s'aud sunând
Un răcnet aspru de resbunare
 Decât oftare
 De amor blând.

Versul iubirei duîos străbate,
Focul poetic e răpitor,
Dar nu-s cuvinte mai înfocate
 Ca *libertate*
 Și *viitor*.

June poete, ascunde-ți dorul,
Căci nu e timpul de dulci plăceri,
Decât pe liră să cânți amorul,
Apără-onorul
Sermanei țeri!

Cântă-un vers falnic de re'nviere,
Care s'aprindă sufletul meu.
Ridică neamul dela cădere,
Ș'orî ce-mî vei cere
Va fi al tei!

BANUL MĂRĂCINA

I.

Sus la munte ninge, plouă,
La Craiova pică rouă
Din ai nopței ochi ceresci
Și din ochii omenesci.
Dar ce plâng Români oare?
Sufletul de ce îi doare?
Plâng un mîndru frățior
Deslipit de sinul lor.

Banul tîner Măracină,
Căruî Oltul se închină,

De pe malu-î a plecat
Pe-un fugar ne'ncălecat.
A plecat în lungă cale
Cu ceata slugilor sale
Și cu cincî-șecî de voînici
Adunați toți de pe-aici.

Eî pășesc peste hotare,
Trec prin satele Maghiare
Prin orașele Nemțesci,
Prin țeri lungi împărătesci,
Și, în dragostea moșiei,
Duc Vulturul României
Care 'n aur lucitor
E cusut pe steagul lor.

Tot pe-a Dunărei verđi maluri
Unde umbra-î joacă 'n valuri,
Merge mindrul Craïovan
Câte șile-s într'un an,
Și feciorii mi-l urmează,
Și fugarii lor nechează,
Și străinii ce 'ntâlnesc
Staă în cale de-î privesc.

Pasă ceată călătoare
Când pe noapte, când pe soare.
Lung e drumul, lung și greu!
Unde merg așa mereu?
Ei se duc la vitejie,
Căci au tainica solie
De-a sădi în viitor
Libertatea țerei lor!

II.

Colo 'n țermuri depărtate
În a Franciei cetate
Vechiul Luvru e deschis
Poporimeî din Paris,
Care-aleargă să privească
Armia Cavalerească,
Ce din zorî s'a adunat
Lâng'al Regului palat.

Sala tronului e plină
De o magică lumină
Ce se varsă din senin
Pe frumoase florî de crin,
Și pe dame strălucite
Tot în aur învăluite,

Și pe nobilî mult vestiți
Tot cu fer acoperiți.

Filip Regele s'arată
Cu-a sa frunte 'ncoronată
Și le ȋice: «Nobilî frați,
«Scoateți spada și jurați,
«Din a noastră dulce țeară
«Dușmanul străin să peară!
Mîi de glasurî strig: «Jurăm
«Francia s'o liberăm!»

Eată că în sala mare
Un străin de-odată pare,
Tinăr, mîndru, nalt, frumos,
La ochire luminos.
El spre tron măreț pășesce,
Lângă Rege se opresce,
Și din gură ȋice-așa:
«Să trăescî, Măria ta!»

Toți s'apropie în grabă.
— «Ce voescî?» Regele 'ntreabă.

— «Sint Român dela Carpați,
«Ș'aduc cincî-decî de bărbați
«Ce sint gata ca și mine
«De-a muri toți pentru tine,
«Apărînd cu brațul lor
«Francia ș'al ei onor!

«Țeara mea cu blînde șoapte
«Mi-a ȝis tîinic într'o noapte:
«Mergî, copile, înarmat
«La apusul depărtat,
«Mergî de varsă al teŭ sânge
«Pentru Francia ce plînge,
«Căcî și ea pe viitor
«Mî-a venî în ajutor.»

Uîmit Regele-atuncî ȝice:
— «Bun sosît la noi, voînice!
«Spune noue cine ești?
«În Carpați cum te numescî?»
— «Eŭ sint Banul Mărăcină
«Căruî Oltul se închină.»
— «Ține spada mea în dar,
«*Brav Marcheze de Ronsar!*»

Paris. — 1855.

LA SEVASTOPOL

În sgomotul de tunuri ce tună ne'ncetat
La Crîm, pe triste țermuri, mă primblu întristat,
Și 'n cale-mă, pretutindenă, calc țernă de morminte
Sub care zac perdute grămești de oseminte.

Pe cerul alb de toamnă sbor bombele vuind
Și cad pîntre risipuri ca fulgerul trăsînd.
Pămîntul împrejură-mă, săpat în lungi tranșele,
Lă plin de arme rupte, de glonți și de ghîulele.

Un șir de mari corăbii stați înecate 'n port.
Orașul Sevastopol ars, dărâmat și mort
Întinde pe o culme ruina sa măreață,
Fantasmă învălită c'un giulgîu de albă ceață!

O, ce spectacol mare de mari deșertăciuni
Cu fală-acoperite de-a gloriei cununii!
Cât sânge, câte chinuri și câtă grozăvie
Pentr' un monarc despotic și oarba sa trufie!

Trecut-ați pe aice cutremur stărmător?
Potop trimis din ceruri cu foc pedepsitor?
Nici aprigul cutremur, nici flacăra cerească,
Dar ați trecuturgia și ura omenească!

Și ați lăsat în urmă grămadă la un loc
O lungă risipire cenușerită 'n foc.
Și multe, fără număr, de tainice mormînturi
Pe care sfînta cruce se clatină de vînturi!..

Cînd va sosi, o! Doamne, un timp mai mîngăios
În care să pătrundă cuvîntul lui Cristos?
Să peară dușmănia din trista omenire,
Să nu mai fie omul unealtă de peire?

Când resări-va 'n ceruri frumoasa, blânda ȕi,
Ce din orbire cruntă pe Regi îi va trezi?
Ş'a respândi în lume simţiri mântuitoare,
Dreptatea, libertatea, frăţia 'ntre popoare?..

Perdut în gânduri astfel pe câmp me rătăcesc
Şi 'ntr'o adîncă ripă cu jale me opresc
Lâng'un mormînt, la umbră sfărmat de-o bombă groasă
Ce din văzduh căduse pe marmura lucioasă.

Se sparse bomba 'n două, ş'acumia negru-î sin,
Ca trista cupă-a morţei, de rouă erà plin;
Ear din mormîntul rece prin marmura sdrobită
Crescuse şi 'nflorise o mică margărită.

O, taîună-a Providenţei!.. Unealtă de omor
Se schimbă pentru paseri în vas recoritor!
Din moarte nasce viaţă, din întuneric soare,
Din ţerna mormintală resare dulce floare!

O, Doamne! fie, fie ca sângele vërsat
Pe sub aceste ziduri într'un răşboiū turbat
Să dec-o roadă bună, un drept de re'nviere
Pentru-a mea ţeară scumpă ce zace în durere!

XXII

DRAGOȘ

I.

Dragoș mîndru ca un soare
A plecat la vînătoare.
Ghîoaga și săgeata lui
Fac pustiul codrului!
Cerbul moare, urși per
Și vulturi cad din cer...
Eată că 'ntr'o dumbrăvioară
El zăresce-o căprioară,
Feară blîndă dela munte
Cu steluță albă 'n frunte

Și cornițe subțirele
Și copite sprintinele.
Căprioara, cum îl simte,
Lasă locurile strimte,
Fuge, saltă, sboară, pere
Ca un vis, ca o părere;
Eară Dragoș înfocat
O gonesce ne'ncetat.
Ți de vară cât de lungă
Vinătorul o alungă,
Ș'amîndoi se perd de vii
În codri merei pusti!

II.

Eată, mări, că de-odată
O poeană se arată
Înverșlită, înflorită
Și de lume tăinuită.
Ear pe earbă 'n poeniță
Cânt'o albă copiliță
Cu ochi dulci, desmerdători
Și cu sînul plin de flori.
Căprioara, cât o vede,
Sboară vesel, se răpede,

Și îi cade la picioare
Pe-un covor de lăcrimioare.
Cât viteazul o zăresce,
Pe loc stă și se uimesce!
Uită blânda căprioară
Și săgeata ce omoară!
Uită draga vinătore,
Uită lumea de sub soare!

III.

— «Copiliță!» dice el
Rezemat de-un stejărel.
«Ești tu Zina ăstui plaiu,
«Saă o floare dela raiu?»
— «Dragoș, Dragoș frățioare,
«Nu sînt Zină, nu sînt floare,
«Dar am suflet fecioresc
«Și Moldova me numesc.
«Mult e mult de când te-aștept
«Să-mi alin dorul din pept,
«Că de Domnul sînt menită
«Ca să fiu a ta ursită!»
— «O, Moldovo 'ncântătoare,
«Gingașă fermecătoare!

«Eată arcu-mî vitejesc
«Lângă tine-l răsădesc
«Ca să dee păn' în zori
«Crengi cu frunze şi cu florî,
«Şi cu-acele crengi frumoase
«Să 'mpletim cununî voioase,
«Una ţie, una mie
«Pentru-a noastră cununie!»

IV.

Adoua şi ei plecară
Şi prin codri apucară,
Amîndoi îmbrăţişaţi,
Cu florî mîndre 'ncununaţi.
Dealuri multe ei suiră,
Multe dealuri coborîră,
Păn' în valea cea 'nverdită
De-un riî luciî recorită.
Copiliţa 'nveseliă
Şi din gură-aşa grăiă:
— «Dragoş, Dragoş frăţioare,
«Lasă ochii tei să sboare
«Peste dealuri şi câmpii
«Păscute de ergheliî,

«Peste văi, peste grădină
«Unde sbor miî de albină,
«Peste ape curgătoare,
«Și dumbrăvî resunătoare.
«Cât pămînt tu veî vedea,
«E cuprins de zestrea mea!
«Ș'acea dalbă de moșie
«Toată 'n vecî a ta să fie,
«Ca să fie 'n vecî scăpată
«De o feară 'nfrișată,
«De un zimbru fioros
«Care-o calcă 'n sus și 'n jos.»

V.

Bine vorba nu sfîrșă,
Din riî eată că eșă
Zimbrul aprig ca un zmeî,
Cu lungî coame ca de leî,
Și cu coarne oțelite
Și cu aripî la copite.
Feara cruntă și turbată
Pleacă fruntea lui cea lată
Și sîrind, mugind, da zor
Peste mîndrul vînător.

Eară Dragoș s'ațineà,
Și cel Zimbru cum venîa,
Ghîoaga 'n frunte-î aruncà,
Fruntea 'n doue-î despica!
Apoi capul îî tăia,
Într'o lance îl puneà
Și plecà în veselie
Pe frumoasa lui moșie,
De păgânî să o ferească
Și ca Domn să o domnească!

XXIII

I M A I Ū

Acea ȝi mult frumoasă, cea ȝi de neuĭtare,
Când pentru 'ntăia oară amorul înfocat
Ne-a strins la sĭnu-ĭ dulce cu-o dulce 'mbrăĭșare
Și a depus pe frunte-ȝi întăiul sărutat!

Acea ȝi mult ĭubită când tu, prin o minune,
Mĭ-aĭ dat reĭnviere l'al dragosteĭ altar,
Din suvenirul nostru ĭn vecĭ nu va apune,
Căci ea a fost hotarul trecutuluĭ amar!

Ea se împodobise cu-al primăverii soare
Și se 'ngână voioasă cu frumuseța ta,
Dar tu-mă păreai mai dulce și mai încântătoare
Decât chear primăvara care ne încântă.

O, cât erai atunci de albă și frumoasă,
Când dorul tei în ceruri sburând cu-al meu suspin,
A isvorit în ochi-ți o rouă luminoasă
Și te-a plecat pe sînu-mă ca floarea unui crin!

O singură minută a mea ș'a ta ființă
S'a întrunit în raful ferbinteî sărutări,
Dar din acea minută cereasca Provedință
Ar face-o vecinicie de scumpe desfătări!

Atât eră de mare a noastră fericire,
Că dacă moartea crudă, vedînd cât ne iubim,
Voia atunci să curme a noastră viețuire,
Am fi murit ferice, fără a ști că murim!

XXIV

A D I O

A
dio! ah, nicî odată
N'am cređut că pe pămînt
A mea inimă 'ntristată
Va rostî acest cuvînt;
Dar tu însaŝi, tu pe care
Te-aveam taînic Dumneđeŭ,
Aî voit fără 'ndurare
Să jertfesc amorul meŭ!

Martur am în vecinicie
Dumneșul teș slăvit,
Cu ce sfântă poezie,
Cât de mult eș te-am iubit !
Câte lacrimă de durere
Pentru tine am vërsat !
Și, lipsit de mîngăere,
Câte lacrimă ți-am ertat !

Ană întregă am fost departe
De a țerei dulce sîn,
Număi ca să aș tu parte
De un traiă plăcut și lin.
Ană întregă, ascuns în mine,
Plâns-a gingașul meș dor,
Făr' a cere dela tine
Nici o jertfă de amor.

N'am dorit eș alta 'n lume
Decât până ce-oiă muri,
Să me 'nchin la al teș nume,
Să me lașă a te iubi.
Ah ! din rașul nălucireș
Pentru ce m'aș deșteptat ?
Din locașul fericireș
Pentru ce m'aș depărtat ?

Adio ! remăi ferice !
Șterge din inima ta
Pe acel ce-adio-ți ȋdice,
De și 'n veci nu te-a uita !
Te-am iubit cu dor ferbinte,
Ș'astfel te iubesc, că vreă
Să ved stins din a ta minte
Întreg suvenirul meă !

CÂNTICE DE LUME

I.

Inima mî-e amărită,
Zarea vieții înnegrită!
De-oiu trăi, n'am ce dori,
N'am ce jăli de-oiu muri!

Inimă, fii răbdătoare
Ca pămîntul sub picîoare,
Păn' ce-î zace cu-al teu dor
În mormînt nesimțitor.

Ce-ți slujesce de a plânge,
De-a vîrsă lacrimi de sânge
Într'a lumei val cernit?...
Valul trece neoprit!

Taci, cumplita mea durere,
Și tot crește în tăcere,
Păn' ce tu la Dumnezeu
Duce-vei sufletul meu!

II.

Avut-am odată 'n lume
Dor de fală și de nume,
Dar acum vedea-l'aș mort
Chear și numele ce port!

Avut-am odinioară
Mamă dulce, dulce țeară;
Dar acum sînt rătăcit
În pustiū nemărginit!

Avut-am în fericire
Un vis dulce de iubire...

Unde-î, Doame, visul meu?
Unde-î raful, unde-s eu?

Amar mie! amar mie!
Din cereasca 'mpărăție,
Ce lung fulger m'a pătruns!
Ce-am fost eu și ce-am agiuns!

III.

Ah! durere, în ce parte
De tine să fug departe?
Urmă 'n lume să nu las,
Nică s'aud a lumei glas!

Cum să scap de rău, de bine?
Încotrò să fug de mine,
Pre pământ să nu măi sciū
De sînt mort sau de sînt viu?

Dați-mă, dați-mă aripioare
Să sbor iute pe sub soare.
Dați-mă aripă de pe dor,
Pe sub noapte ear să sbor.

Duce-m'aș și m'aș tot duce,
Dor să nu mă mai apuce!
Cine 'n cale m'a vedea,
Să plângă de jalea mea!

XXVI

VISUL LUÎ PETRU RAREȘ

LEGENDĂ

I.

Jos în vale pe Bîrlad,
Lâng'a Docolinei vad,
Namerit-aŭ, poposit-aŭ
Și de noapte tăbărit-aŭ
Dece care mocănesci
Cu boi albi Fălcienesci.

De tot carul șese boi
Înjugați doi câte doi;

Boi cu coarne ascuțite
Și copite potcovite,
Boi de frunte și mânați
De flăcăi toți înarmați.

Ear în care ce avut,
Ce merinde-s de vîndut?
Pesci de apă curgătoare
Și de apă stătătoare,
Cu nevodul pescuiți
Și cu undița undiți.

Dar merindele-s a cui?
A lui Petrea Majăluî,
Care-î om de omenie
Ș'ar fi bun chear de Domnie,
Dac'ar pune Dumnezeu
Tot omul la locul seû!

Eată-l colo jos lungit,
Într'o burcă învălit,
Lângă focul de nuele,
Unde ard, jupiți de pele,
Patru mîei dela Ispas
Pentru prânzul de popas.

Focul pîlpîe mereu,
Roș ca limba unuî zmeu;
Și pe culmea luminată
Și prin tabăr'așezată
Se vîd boiî la un loc,
Țintind ochiî lor spre foc.

Ard nuelele trăsnind,
Cresce para scînteind.
Împregîuru-î, ca o roată,
Șede argățimea toată.
Numai Petrea nu-î în rînd;
El de-oparte stă pe gînd.

Unul ȝice: «Măî voînicî!
«Auȝit-aȝî voî pe-aicî
«De bîet Domnul Ștefăniȝă,
«Ce-a fost om de mare viȝă,
«C'a murit cu ȝile 'n sîn
«În cetate la Hotin?»

Toȝî fac cruce 'ncremenind!
Un bătrîn ȝice, zimbind:
«A murit? Domnul să-l erte!
«De-acum să vedeȝî voî certe,

«Lupte, vrajbe 'ntre boeri
«Pentru scaun și averi!»

Atunci Petre ȋea cuvînt:
— «Așă-ȋ rîndul pre pămînt!
«Cine-ȋ slab, vrea a fi tare,
«Cine-ȋ mic, vrea a fi mare,
«Căci Domnia-ȋ dulce pom
«Care farmecă pe om!»

— «Fie bine, fie reu,
«Da-ne-ar sfîntul Dumneșeu
«Un alt Stefan la Domnie,
«Să eșim la vitejie!»
Ast-fel toȋi rĂspund cu dor,
Și adorm ȋn somn ușor.

II.

Focul taberii s'a stins,
Neagra umbră s'a ȋntins.
Totul tace 'n neclintire,
ȋn adincă amoȋire;
Număi stelele sclipesc
Și pe cer călătoresc.

Miezul nopții s'a ivit
Și prin lume-a respândit
Ceata visurilor dalbe,
Visuri negre, visuri albe,
Ce îngână până 'n zori
Pe sermanii muritorii.

Ear un vis prevestitor,
Abătându-se din sbor,
Se opresce lângă Majă
De-l încântă cu-a lui vrajă,
Arătându-î vii prin somn
Străluciri, măririi de Domn.

Când năluca mamei lui
Pe malul Ialpăului
Se arată lin și-î ȝice :
«O, de sînul meu ferice,
«C'a purtat și a născut
«Domn viteaz și priceput!»

Când un vultur aurit
Sus, pe cerul înnegrit,
Lucind falnic ca un soare,
ȝicea: «Petre frăȝioare,

«Cât de nalt e sborul meu,
«Mult măi nalt va fi al teă!»

Când un lanț întins de munți
Cu-ăi lor codri deși, cărunți,
Se 'nchinaă voios în cale;
Și din munte și din vale
Svon de glasuri cuvîntă:
«Să trăesci, Măria ta!»

Petre Majă-ademenit,
Din somn dulce s'a trezit.
O, minune! ce să vază
În a ăilei albă rază?
Vede-acum cu ochi deschiși
Ce-a vădut cu ochii 'nchiși.

Pe cel câmp lung, înverdit
Vine visul implinit!
Pe colnice, pe-a lor coaste
Se coboară-o mîndră oaste
Cu trei steaguri de oșteni
Și trei cete de curteni.

Mîndri-s braviî călăreți
Pe-armăsarii șoimuleți !
Strălucind la foc de soare,
Ca 'ntr'o ȝi de serbătoare,
Eî în tabără s'opresc
Și luî Petru-așà grăesc :

« Petre Majă 'ntru mulți anî !
« Noî Curtenî și Capitanî,
« Fost-am fost trimiși' cu bine
« Din Suceava cătră tine,
« Ca să-ți ȝicem ȝie-așà :
« Să trăescî, Măria ta !

« De când Vodă la Hotin
« A murit cu ȝile 'n sîn,
« Țeara este 'n văduvie.
« Ea se 'nchină, se dă ȝie,
« Ca să-î fîi tu mire blând,
« Domn viteaz, dup'a eî gînd.

« Eată decî că ne 'nchinăm
« Și 'n glas mare îți urăm :
« Să trăească-a ta mărire
« Anî mulți, plini de strălucire

«Pentru-a țeriî bun noroc,
«Pentru-a dușmanilor foc!»

Petre ȃdice: «Bunî sosiȃî!
«Pace voue, solî îubiȃî!
«Eară voî ce-aȃî slujit mie,
«Feȃîî meî de argăȃie,
«Luaȃî tot ce este-al meû...
«Aȃa-î dreptul, aȃa vreû!

Apoî mindru 'nveȃmintat,
Pe-un cal șarg încălecat,
Pleacă vesel la Domnie...
Fericită calea-î fie,
Căcî pe dînsul Dumneȃeû
L'a pus drept la locul seû!

XXVII

E M M I

Când glasul Providenții te-a rechemat în ceruri,
Ca să măresc podoaba cerescilor misteruri,

O, fiică a Moldovei! o, suflet îngeresc!
O, floare trecătoare pe plașul pământesc!

În oara de pe urmă a vîetei tale,
În mijlocul acelor ce te plîngeau cu jale,

Tu, blândă radioasă, cu zîmbetul senin,
Primblând asupra lunei un ochi frumos și lin,

Ai zis: «Eă plec, adio, pe calea veciniei,
«Dar vreaă a fi cîntată în limba armoniei.»

Ș'atunci, pe pragul morței, la mine ai gîndit,
La mine, ce duc jalea acelor ce-ai murit!..

O, dar, voiă spune lumi cît fost-ai de frumoasă,
Îubită, iubitoare și dulce și dușoasă!

Ce inimă 'ngerească bătea în sînul teă!
Cum alinaă c'un zîmbet amarul cel măă greă!

Cum dulcea ta privire eră incântătoare
Ca 'n viforile erniă o ăi de dulce soare.

Și lumea va 'nțelege că tu, spre cerul sfînt,
De mult eraă menită să sboră de pe pămînt!

O, soartă, lege crudă! o, taînă 'ngrozitoare!
De ce lumina pere? de ce copilul moare?

De ce în omenire așa multe jăliri,
Ș'asa de trecătoare, de scurte fericiri?

De ce să cadă crinul în zarea dimineții?
De ce să moară Emmi în floarea tinereții?

Lipsiă Dumneșu oare de îngerî lucitori?
Lipsiă cerul de raze, de stele și de flori?

Nu! însă tu, alb înger, aveai nalta menire
S'arăți că trista moarte e pas la nemurire,

Că 'n oara de pe urmă un suflet înșeit
Privesce fără spaimă l'al vieții asfințit,

Și că o frunte albă păstrează, ca în viață,
Frumseța-î răpitoare chiar sub a morții gheață...

O, fiică a Moldovei! trecut-ai ca un vis,
Și rațul nemurirei în sinu-î te-a închis.

Dar câte flori frumoase resar pe-a noastră cale,
Ne amintesc de tine și ne cuprind de jale!

Și câte păserele cu dulce glasul lor
Șoptesc de blânda Emmi și ne pătrund de dor!

Iași.

XXVIII

MOLDOVA ÎN 1857

Scumpă Moldovă, țeară de jale!
Ah! în ce stare tu ai ajuns!
Lasă-m'a plânge ranele tale,
Căci pân' în suflet me simt pătruns!

Tu, ce ești bună, dulce, iubită,
Tu, ce ești fiica lui Dumnezeu,
Cum te lovesce soarta cumplită!
Cum te înneacă amarul greu!

Lupii și corbi, și vulpi străine
Fac a lor hrană din corpul tău,
Și tu, Moldovă, plătesci cu bine
La toți aceia care ți fac rău!

O! cât de crunte ș'otrăvitoare
Sînt pentru tine a lor mușcări,
Când ei cu buze sfășiitoare
Respund l'a tale dulci sărutări!

Dar mult mai aprig trebue să fie
Chinul ce suferi, amarul chin,
Când vezi chiar fi-ți cu dușmănie
Rupendu-ți sinul de amor plin!

Mamă duioasă, tristă, 'n cădere,
Cu agonie mănile-ți frângi,
Și nu-ți remâne nici o putere,
Nici glas, la lume ca să te plângi!

Când ridici fruntea, jos în țerină
O 'mpinge-o calcă dușman picior!
Când ridici glasul, o cruntă mână
Îi curmă 'ndată gemetu 'n sbor!

Dar cât va bate inima 'n mine
Eă în veghere la lupt'oiă sta
Şi, cu tărie, eă pentru tine
În faţa lunei voiă protestă!

Pentru coroana-ţi de Suverană,
Pentru-al teă nume şi al teă drept
Eă înfruntă-voiă hidra duşmană,
Ş'un scut ţi-oiă face din al meă pept!

Voiă ăice ăie: «Mamă întristată!
«Prinde la suflet inviotor,
«Căci tu scăpă-vei de munci odată
«Şi-ă aveă parte de viitor!

«Las' să te prade hoăii în tăină,
«Să urle lupii în urma ta.
«Lasă-ă să rupă mîndra ta haină . . .
«Haină mai mîndră tu vei purtă!

«În zadar reiă vreă în orbire
«Cereasca lege a 'mpotrivi.
«Cerul voesce a ta mărire
«Şi tu, Moldovă, mare vei fi!

«În zadar cearcă ei să ridice
«Un zid pe Milcov, despărțitor.
«Cădeà-va zidul și tu, ferice,
«Veî fi unită cu a ta sor.

«Căci tot se află în Românie
«Inimî aprinse de-un sacru dor,
«Ce vreū Românul ca să re'nvie
«Mare, puternic, ca dorul lor!

«E scrisă 'n ceruri sfinta *Unire!*
«E scrisă 'n inimî cu foc ceresc!
«O! Românie! l'a ta mărire
«Lucrează brațul Dumnezeesc!»

Voiū ȝice, ȝice până la moarte
Celor ce-s dușmanî neîmpăcați:
«O! voi, unelte de rele soarte
«Pentru Româniî ce ve sint frați!

«Voi care însuți cu-a voastre mâne,
«Mormintul țerii l'ați pregătit,
«Ș'ați mușcat mâna ce ve dă pâne,
«Ș'i-ați rănit sinul ce v'a iubit!

«Voï, care ȣeriï plătiȣi cu ură,
«Când ea ve cheamă dragiï seï fiï,
«Uitând Dreptate, Lege, Natură,
«Uitând că însuȣi aveȣi copii,

«Blăstemul ȣeriï tunând să cadă
«Pe capul vostru nelegiuit!
«Blăstem și ură!.. Lumea să vadă,
«Cât rău în lume aȣi făptuit!

«Fie-vă viaȣa neagră, amară!
«Copiï să n'aveȣi de sărutat!
«Să n'aveȣi nume, să n'aveȣi țară,
«Aici să n'aveȣi loc de 'ngropat!

«Și când pe calea de vecinicie
«Veȣi plecà sarbedi, tremurători,
«Pe fruntea voastră moartea să scrie!
«*Dușmanî aî țeriï! Cruȣi vîndători!*»

NOAPTEA SFÎNTULUI ANDRIÎ

Sgomot trist în câmp resună !
Vin strigoii, se adună,
Părăsind a lor secrîi.
Voî, creștinelor popoare,
Faceți cruci mântuitoare
Căci e noaptea 'ngrozitoare,
Noaptea Sfîntului Andrii !

Vintul suflă cu turbare !
A picat stejarul mare,
Cerul s'a întunecat !

Luna saltă 'ngălbinită,
Pintre nourî rătăcită
Ca o luntre părăsită
Pe un ocean turbat.

Bufnele posomorite
În a lor cuiburi trezite,
Țipă cu glas amorțit.
Lupiî urlă împreună
Cu ochi roși țințiți la lună,
Câmpul geme, codrul sună,
Satan pe deal s'a ivit!

Eată-l! eată Satan vine,
Resbătînd prin verđi lumine,
Pe-un fulger scînteitor.
Umbre, stafii despletite,
Cucuveîci, ăle sburlite,
Și Rusaliile pocite
Îl urmează ca un nor!

Sus, pe turnul fără cruce,
Duhul-reu sbîerînd se duce
Și tot turnul s'a clintit!

Mîedul nopți 'n aer trece
Și, lovind arama rece,
Oare negre doăspredece
Bate în clopotul dogit.

Strigoimea se 'ndescesce,
Horă mare învîrtesce
Lângă turnul creștinesc.
Ear pe lângă alba lună,
Nourî vineți se adună,
Se 'mpletesc într'o cunună
Și 'mpregîuru-î se 'nvîrtesc.

Voî cu suflete curate,
Cu credinți neștrămutate,
Oamenî bunî, femeî, copii!
Voî, creștinelor popoare,
Faceți cruci mîntuitoare
Căci e noaptea 'ngrozitoare,
Noaptea sfîntului Andrii!

Acum eată pe mormînturî
Clătinați, bătuți de vînturî,
Toți strigoii s'aû lăsat.

Așezați într'un rond mare,
Adînciți în întristare,
Pe secriu-și fie-care
Oasele și-a rezemat.

Unul ȋdice : «Eă în viață
«Cu o mână îndrăzneță
«Multe drepturi am răpit!
«Răpit-am pânea de hrană
«Unei gingașe orfană
«Ce, perdută și sermană,
«In miserie-a perit!»

Altul ȋdice : «Eă în lume
«Am avut putere, nume,
«Căci am fost stăpânitor!
«Dar în oarba-mă lăcomie,
«Pentru-o seacă avuție,
«Am împins în grea urgie
«Pe sermanul meu popor!»

Altul ȋdice : «Eă în țeară
«Fost-am o cumplită feară
«Plină de amar venin!

«Impotriva țerii mele
«Făptuit-am multe rele,
«Ș'am legat-o'n lanțuri grele
«Ș'am vîndut-o la străin!»

— «Foc și ură 'n vecinicie
«Pe voi cadă, pe voi fie!» —
Strigă-atunci un glas ceresc.
Și pe loc cad în morminte
Pecătoasele-oseminte.
Ear pe zidurile sfinte
Trece-un foc Dumnezeuesc!

XXX

DORUL DE MARE

Pe senin călătoresce
Un nor tăinic plutitor.
Al meu suflet ce jălesce
După el se 'nalță 'n sbor :

Norul trece și dispare
In afundul cerului.
Ah! de merge el spre mare,
Duce-m'ași pe-aripa lui!

Duce-m'aș la cele maluri
Ce oglindă fruntea lor
In poeticele valuri
A frumosului Bosfor.

Și de-acolo 'n depărtare,
Pe un vînt primăvărel,
Să ating cu-o sărutare
Mările din Archipel.

Duce-m'aș încă 'nainte
Pe cel plaiu încântător,
Unde soarele-î ferbinte
Ca ferbintele amor.

La Veneția mult iubită,
Raiu ferice, neuitat,
Unde gondola cernită
Te adoarme legănat.

La Palermo 'ncoronată
Sub cer dulce, fără nori,
Cu ghirlanda parfumată
De-a naramzei albe flori.

La Neapoli ce scaldă,
Respândind învăpăeri,
Sinul ei în marea caldă
Ș'a ei suflet în plăceri.

Duce-m'aș fără 'ncetare
Ca vulturul să pătrund
Peste-a ochilor hotare
Orizonul țără fund.

Să ved stingerea de soare
In adîncul Ocean,
Ș'a lui coamă ardețore
Resărind ca un vulcan.

Să ved stelele voioase
Inflorind cerul senin,
Și cu raze argintoase
Desmerdând a mării sin.

Să ved luna resărită
In a nopții aer cald
Ca o floare aurită
Intr'o cupă de smarald,

Și s'aud blândește șoapte
Ce sbor tăinic în eter,
Isvorite 'n mîez de noapte
De pe valuri și din cer.

XXXI

SURORII MELE

In ce loc, unde se duc
Florile ce se usuc?

Unde sbor, în care raiū,
Flutureiî de pe plaiū?

In ce lume, unde merg
Lacrimile ce se şterg,

Visurile îngerești,
Darurile sufletești ?

În acel loc fericit,
Plin de tot ce-î măi iubit,

Dusu-te-ai, o ! blândă stea,
Dulce sorioara mea !

Ș'ai luat în sborul teă
Dorul sufletuluă meă !

STEOA ȚERII

Cunosceam odată
 Un om rătăcit,
 Cu mintea furată
 De-un gând strălucit.

El se 'namorase de-o stea zimbitoare
 Și-î închină astfel vorbe rugătoare:

— «Dalbă stelișoară
 «A lui Dumnezeu!
 «Dulce sorioară
 «Sufletului meu!
 «Credî că vecinicia fără de simțire
 «Plătesce-un ferbinte minut de iubire?»

«Creștii tu că departe
 «De acest pământ
 «Aii aveii tu parte
 «De-un amor mii sfint
 «Mii mare, mii gingaș, mii vrednic de tine
 «Decât adorarea ce-ii născut în mine ?

«O ! floare cerească !
 «Dacă s'ar puteii
 «Ochi-ții să privească
 «In inima mea,

«Ar aflii atâte simțirii iubitoare
 «Ce cresc l'al teii nume ca florile 'n soare,

«Cât vre-o lume altii
 «Niciii aii mii dori,
 «Ci din bolta naltii
 «Mi te-ai cobori,
 «Ca s'auzii concertul de armoniії line
 «Ce-mii resunii 'n suflet și șoptesc de tine !»

Apoii sta 'n uimire
 La ceruri privind;
 Plăngeii cu mahnire,
 Suspinii zimbînd,

Și când, despre ȝiuă, fugea blânda noapte,
Îi părea c'aude în cer aste șoapte:

— «Eă a țeriî mele

«Sînt lucinda stea!

«De poȝî, între ele

«Vină de me ȝea.

«Fă-te geniă falnic, fă-te șoim de munte,

«Ca s'ajungă la mine și l'a țeriî frunte!»

XXXIII

HORA UNIRII

1857

Făi să dăm mână cu mână
Ceî cu inimă română,
Să 'nvirtim hora frăției
Pe pământul României!

Earba rea din holde peară!
Peară dușmănia 'n țeară!
Intre noi să nu mai fie
Decât florî și omenie!

Măi Muntene, măi vecine,
Vină să te prindă cu mine
Și la viață cu unire,
Și la moarte cu 'nfrățire!

Unde-î unul, nu-î putere
La nevoi și la durere.
Unde-s doi puterea cresce
Și dușmanul nu sporesce!

Amîndoi sîntem de-o mamă,
De-o făptură și de-o samă,
Ca doi brazi într'o tulpină,
Ca doi ochi într'o lumină.

Amîndoi avem un nume,
Amîndoi o soartă 'n lume.
Eu ți-s frate, tu-mă ești frate,
In noi doi un suflet bate!

Vin' la Milcov cu grăbire
Să-l secăm dintr'o sorbire,
Ca să treacă drumul mare
Peste-a noastre vechi hotare,

Și să vadă sfintul soare
Intr'o ȝi de serbătoare,
Hora noastră cea frățească
Pe câmpia Românească!

XXXIV

PRESIMȚIRE

— Spune-mi, inimă ferică,
Pentru ce tresări cu fală?
Pentru ce resună aice
De-o cântare triumfală?

Trista lume-acum îți pare
Luminoasă și 'nflorită.
Presimți tu vre-o soartă mare
Pentru țeara mea iubită?

— Dar ! o scumpă prevestire
Vine 'n taină de-mî șoptesce
C'a Românilor mărire
Ađi în lume se urzesce

A Italiei libertate
Va 'nsuflă o nouă viață
Legioanelor uitate
De la Dunărea măreață,

Și 'n curînd ginta latină
Resări-va ca un soare,
Coperind cu-a sa lumină
Cele-lalte mari popoare !

XXXV

PE ALBUMUL

D-re! IDA VEGEZZI RUSCALA

A des în codri noaptea, la stele,
Mic! păserele du!os suspină.
Dumne!eu scie ce cântă ele,
Căci, în unire, lui se închină.

Una pe alta nu se zăresce,
Dar al lor cântic în cer resună.
Noaptea adincă le despăr!esce,
Dar a lor doruri le împreună.

Ast-fel sînt inimî ce, fără scire,
Sînt între ele taînic legate
Şi prin a ţerii sfîntă iubire
Şi prin iubirea de libertate!

Turin — 1859.

XXXVI

PILOTUL

CONTELUI CAVUR

Pe o noapte 'ntunecăoasă,
Pe o mare furtunoasă,
Trece-un vas necunoscut.
Care geniū îl conduce
Pintr'a mărilor năluce
Cătră malul nevădut ?

Valul vine cu urgie
Din întinderea pustie
Ca un duşman tănuit.
El s'aruncă să înece
Vasul gingaş care trece
C'un lung gemet obosit !

Nu e stea, nu e nici lună!
Vîntul suflă, cerul tună,
Apa saltă clocotind,
Și în neagra depărtare
De lumină nici o zare
Nu se vede strălucind!

Călătorii, visând moarte,
Sub asprimea relei soarte
Aū plecat frunțile lor,
În lăuntru toți grămadă
Ei s'așteaptă a fi pradă
Unui val omoritor,

Căci sub crâncena rafală
Munți de spumă dau năvală
Peste podul resturnat,
Și 'n a mării crunte larguri
Arunc pânze și catarguri,
Tot ce vîntul a dărmat!

Un om singur se zăresce
Și la moarte nu gîndesce
În acel minut cumplit.

Lupta vasului e mare,
Ear pilotu 'n depărtare
Stă la cârmă neclintit,

Și 'n furtuna 'ngrozitoare
Mâna lui mântuitoare
Poartă cârma până 'n zori,
Când limanul vesel pare
Imbătând de fermecare
Pe sermanii călători.

Eată vasul în ferire!
Călătorii cu grăbire
Sar pe malul înverdit.
Viața lor este scăpată;
Ei se duc! . . dar cine cată
La pilotul ostenit?

XXXVII

LA PALESTRO

*

Pe deal, la Palestro, vitejii Zuavi,
Bersalierii sprinteni, Vinatorii bravi,

In oastea germană s'aruncă 'mpreună
Și cu al lor sânge sting focul ce tună.

Dar cine-î măi aprig, măi brav luptător?
E Regele însuși, eroul Victor!

Cu calul său falnic, cu lunga sa pală
De trei ori în duşmanii dă singur năvală!

Calu-îi ud de sânge până la genunchi,
Pala-îi roş văpsită până la mănunchi!

Devala 'n capela Madonei slăvite
O mamă duioasă cu haîne cernite

Se 'nchină şi 'nvaţă copilul ei blând
În sgomotul luptei să şică rugând:

«O! *Santa Madona!* tu l'al cărei nume
«Dulcea mângăere se coboară în lume!

«Aduc la picioare-ţi cu-adîncă uîmire
«Inima-mi curată, plină de iubire,

«Ca o floare vie, ca o floare nouă
«Care îţi închină şi parfum şi rouă.

«Ascultă-o, Madonă, ruga mea duîoasă
«Pentru a mea țeară atât de frumioasă !

«Pentru omenirea ce plânge 'n durere
«Și pentru-a Veneții liberă 'nviere.

«Dă patriei mele glorie, mărire,
«Pe dușmanii noștri scoate-î din orbire,

«Și mie-mî dă brațe ca să pot combate
«Cu cei mari d'avalma pentru libertate !»

※

Pe câmpul de moarte, pe câmp de onor
Regele înalță steag învingător.

Zuavi 'mpregîuru-î cu glas triumfal
Pe rege-l proclamă a lor *Caporal* !

Și copilul strigă cu suflet de om !
«Să trăescî o ! Victor, *Rege-galantom* !

XXXIII

LA MAGENTA

E noapte! Magenta în umbră dispare
Cu ranele sale, cu sgomotu-î mare

De tunuri, de oaste, de cai sburdători,
Ce 'n tropot pe strade trec nechezători.

Pe-o piață întinsă, sub velul de noapte,
Miș gemete surde, miș jalnice șoapte

Se 'nalță din pepturi de oameni răniți
Ce zac pe 'ntunerec, perduți, grămădiți.

Unii, tineri încă, mor cu jale-amară,
Chemându-și părinții, plângând după țeară.

Alții, în tăcere, cuprinși de fioră,
Așteaptă căldura luminei din zoră.

Și însă! . . de-asupra durerilor grele
Străluce-o frumoasă ninsoare de stele,

Ș'o pasere dulce se 'ngână duios
Cu al agoniei suspin dureros!

Viață pentru viață! când ești în junie,
Demn e la resboaie s'arăți vitejie!

Moarte pentru moarte! plăcut e să mori
In dalba cântare de privighetori,

Și pe câmpul luptei să ai de făclie
O lampă cerească, o stea argintie!

GONDOLA TRECE

Gondola trece și 'n urmă-î lasă
Un vers de jale ce me apasă:

«Cine 'n gondolă pe-o noapte lină,
«Atunci când luna, eșind din valuri,
«Revarsă taînlic a sa lumină
«Peste palaturî, pîntre canalurî;

«Cine 'n gondolă culcat se duce,
«Atunci când suflă vîntul de noapte
«Și de la Lido pe-aripî aduce
«Suspînurî blînde, duîoase șoapte;

«Cine 'n gondolă plutind în pace
«Pe-ale laguneî lucioase spume,
«N'a simțit viața-î că se prefacă
«Și că re'nvie în altă lume?»

«Dar, o ! durere ! cea gondolină
«Pe val de lacrimi astădî plutesce !
«Lacrimi vërsate de o regină
«Care sub lanțurî se chinuesce !»

Glasul se stinge, gondola trece
Și lasă 'n peptu-mî un fior rece !

XL

CORONA VIEȚEI

DEDICATĂ DAMELOR ITALIENE

I.

SERENADĂ

La poetica Florența viața curge 'n înflorire
Și 'n plăcere, și 'n amoruri, și 'n cântări de fericire.

Noptile-s fărmeccătoare, căci în rediuri și grădină
Pintre razele de stele sboară roșuri de lumină.

Mii de șoapte amoroase, de-armonii și de misteruri
Cu-ale florilor parfume se înalță cătră ceruri,

Cât pe maluri, lângă Arno, rătăcitul călător
Se socoate sub prestigiul unui vis amăgitor.

Intr'o noapte de acele care sînt cumpănitoare
Cu a țilei albăstrime, cu a soarelui splendoare,

Sub balconul din grădina unui vechi și nalt palat
Șoptia astfel un glas tîner de-o ghitară 'mpreunat:

«Barca se 'ncrede în sinul mării,
«Luna 'ntr'al nopței car sburător,
«Inima 'n glasul blând a sperărei,
«Geniul falnic în viitor.

«Pe calea vieții de rătăcire
«Omul se 'ncrede în Dumnezei,
«Ear al meu suflet cu fericire
«Se 'ncrede 'n tine, ingerul meu!

«Toată fința cea simțitoare
«Cată un reazem mîngăitor:
«Floarea, un zimbet de dulce soare,
«Sufletul gingaș, un frățior.

«Ah mult frumoasă, albă ființă,
«Vesel luceafăr Dumneșeesc!
«Pune-ți în mine a ta credință
«Că tu sciï numai cât te iubesc!

«Vin' să culegem sub alba lună
«Floarea iubirei născută 'n raiu,
«Precum albina voios adună
«Mișerea plăcută pe florî din maiu !

«Dilele noastre sbor cu grăbire,
«Urmând a soartei taînice legî,
«Ear o ți scumpă, ți de iubire
«*Este corona vieții întregi!*»

Precum seara 'ntr'o pădure două june păsărele
Cântă una după alta și se 'ngână între ele,

În curînd o umbră lină pe balcon se arătă,
Și un glas de armonie răspundînd, astfel cântă :

«Toată ființa cea simțitoare
«Cată un reazem mîngăitor :

«Italia tristă și plângătoare
«Cată un geniū liberator.

«O ! tu ce 'n umbră privești la mine
«Ca la luceafăr Dumneșcesc !
«De vreî, ferice, să cred în tine,
«De vreî cu fală să te iubesc,—

«Mergî de te 'narmă, mergî de combate,
«Lângă Francezul învingător,
«Pentru mărire și libertate
«Sub steagul falnic al lui Victor.

«Dilele noastre sbor cu grăbire
«Urmând a soartei taînice legî;
«Gloria țerii ș'a sa mărire
«*Eată corona vieșii întregi !*»

II.

SOLFERINO

Măreț e bradul munților
Ce 'n codri înverdesce,
Și pe noianul mărilor
Ca uriaș plutesce!

Mult falnic este vulturul
Cu aripă isbitoare
Ce vîntul, noriî spintecă
Și sboară cătră soare!

L'a lor mișcare răpede
Tot omul, în uîmire,
Simțesce 'n a lui inimă
O taînică pornire.

Dar ca s'aprindă sufletul
Nimic nu e pe lume
Ca numele de *Patrie*
Ș'a *Libertăței* nume!

Nimic nu 'nsuflă omului
O măi sublimă fală
Ca mersul mîndru-a cetelor
La lupta triumfală!

Nimic sub bolta cerului
Măi nobil la privire
Ca floarea tinerimilor
Pornită la oștire!

Pe fruntea ta energică
Un tăinic foc străluce,
Ș'a eî pășire-î sprintenă
Ca gândul care-o duce.

Astfel la glasul gloriei,
Un Bersalier de munte
Mergeà pentru Italia
Să moară chear în frunte,

Și 'n mijlocul resboaelor
Strigă, luptând ca feară:
*«Corona vieții, fraților,
«E moartea pentru țeară!»*

Ce vuet bubuesce? . . . Ascultă! tunul tună
În munți la Solferino, și văile resună!

Armatele dușmane s'aă întâlnit în zori
Precum într'o furtună doi mari și negri nori.

Lovire fulgerândă, grea, lungă și cumplită!
Pe miî de țeviî ese uciderea 'nmiită,

Și 'n rangurile rupte sbor glonții vijiind,
Și 'n ele baioneta străpunge zinghenind.

Cad trupuri peste trupuri grămadă, sângerate,
Și tot remân în urmă, ca spicuri săcerate,

Dar alte șiruri nouă țieă rang în locul lor,
Și, tot scădënd, se 'ncruntă în aprigul omor!

Precum un lanț de valuri pe marea albăstrie,
Cavalerimea 'n liniî se 'ntinde pe câmpie

Și 'n pedestrimea deasă ce 'mproașcă foc fîoros,
S'aruncă 'n sbor de moarte cu tropot sgomotos,

Eată Francezii sprinteni și veseli în resboae!
Victoria de dinșii în veci nu se îndoae.

Eată colo, pe munte, voinicii Bersalieri
Ce merg tot înainte ca vechii cavaleri!

Ei se 'ncleștează 'n luptă cu-a Nemților armată,
Strigând în foc: trăească Italia liberată!

Mulți varsă a lor sânge pe-al patriei altar,
Dar jertfa lor sublimă nu este în zadar!

Dușmanul se retrage învins! . . și 'nvingătoare
Lucesc în Solferino stindarde tricolore!

III.

BERSALIERUL MURIND

Pe patul durerei un tânăr rănit
Își perde-al lui sânge.
Aproape de dînsul un înger mîhnit
Veghează și plînge.

Oșteanul e palid! El pare murind
L'a lampeî lumină,
Dar ochiu-î s'aprinde la înger privind
Și peptu-î suspină.

El mâna-î întinde c'un zimbet duîos,
Cu-o slabă mișcare,
Și glasu-î de moarte, adînc, mîngăîos,
Îi ȕice 'n oftare:

O! finȕă drăgălașă! ai avut cuvînt a-mî ȕice
Că pe lume nu-î nimică maî sublim și maî ferice

Decât sfînta legătură, decât sfînta înfrăȕire
Ce unesce-amorul gîngaș cu a patrieî îubire!

Lasă lacrimile tale ca un limpede isvor
Să re'nvie-a mea putere în momentul când ești mor,

Ca să pot a-ți spune încă în accente omenesci
Cât de mult tu ești iubită, cât de mult sciî să iubesci !

O simțire-atât de 'naltă precum e a ta simțire
Între îngerî și 'ntre oameni șterge orî ce osebite.

Ea-mî insuflă 'n oara morței dor aprins de nouă viață,
Să te vîd încoronată de Italia măreață !

O ! Lucie, o ! Madonă coborîță pre pămînt !
Nobile finți ca tine rare-aũ fost și rare sînt,

Dar un suflet patriotic ca să scie-a se jertfi
Precum scie al teũ suflet, nicî nu este, nicî va fi !

Îți aduci aminte, spune, de Florența, de o noapte,
De o dulce serenadă, de-ale noastre blînde șoapte ?

Ah! îmi pare c'aud încă prețioasele-ți cuvinte
Jăbind patria 'n sclăvie! Spune-mă, îți aduci aminte?

Nu, nu plânge. O! nu ȕice că 'n mormînt tu m'aî împins,
Căci în inima mea jună focul sfînt tu l'aî aprins.

Tu m'aî pus pe mindra cale de-a me face cu onor
Demn de patria-mă iubită, demn de scumpul teă amor!

Stăi, ascultă! țeara 'ntreagă cânt' un vers de libertate!
Ah! o vie fericire me cuprinde, me străbate.

Vin' să 'ngenunchem, să ȕicem într'o vecinică unire
De credință, de sperare, de amor și de gîndire:

«O! cerească Provedință! sfarmă cruda tiranie
«Ce Veneției regine pune lanțuri de robie,

«Și din Alpă cu frunte naltă până 'n mare-Adriatică
«Dă putere țerii mele care astăȕi se ridică!

Pe patul durerei oșteanul cădând
Muri cu-o zimbire.
Trista lui iubită remase gemând,
Fără de simțire.
Adoădî o cruce plecată de vînt
Albă în câmpie.
Sub ea doue trupuri zăcea în mormint
Pentru vecinicie! . .
Italia-î mamă! de aî seî copii
Își aduce-aminte;
Ea a 'ntins covoare țesute 'n florî vii
Pe-a lor oseminate!

XLI

LA POETII ROMÂNÎ

PE ALBUMUL PRINCESEI A. GHICA

Precum în vară dulci păserele
 Sosesc voios,
Și pe un arbor cuprins de ele
 Cântă frumos ;

Veniți aice cu-a voastre lire
 Voî ce aveți
Pe frunte raze de nemurire,
 O ! junî poeți !

Voï, care 'n focul ce ve străbate
Visați cu dor
Glorii, plăcere și libertate
Și dulce-amor !

Veniți s'aduceți o închinare
De nobilă fi
Celor ce țeriă au dat salvare
In vijeli.

Cântați trecutul ce se mîndresce
De-ai seî eroi,
Ș'a căruî rază se respîndesce
Lin peste noi.

Cântați Unirea, fala străbună,
Cu glas sonor,
Căci poesia adânc resună
Intre popor !

Cântați, căci lumea trece, dispare,
Visele per,
Îns' a junieî dalbă cântare
Sboară la cer,

Ș'acolo merge de se unesce
Cu sfintul cor
Ce în lumină cântă, slăvesce
Pe Creator . . .

Când mâna morții rece s'apasă
Pe-al vîetei fir,
Dulce-î cântarea ce 'n inimă lasă
Un suvenir !

XLII

LACUL DE COMO

S O N E T

PE ALBUMUL PRINCESEI C. CONACHI-VOGORIDI

I n lacul de Como e unda senină
Ca cerul albastru ivit pîntre nori.
În gîuru-î se 'ntinde un raiu de grădină
Ce varsă pe maluri bucheturî de flori.

Frumoasele *villa*, zimbind în lumină,
Se 'nșiră sub dealuri ca scumpe comori,
Și 'n umbra de arbori ce 'n apă se 'nclină
Trec barce ușoare cu junî călători.

Pe mal o copilă se primblă 'n recoare.
Un flutur de aur s'alintă la soare
Și cată-a se pune pe albul ei sin.

O ! lac ! o ! minune ! Ferice, ferice
De cine-și închide aripele-aice,
Ca fluturul vesel pe floarea de crin !

XLIII

ROMANȚĂ

PE ALBUMUL D-NEI M. D.

Draga mea, a noastră viață
E ca pomul cu verdeață
Ce dă umbră, ce dă floră
Tinerilor călători.

Draga mea, amoru 'n viață
E ca dulcea cântăreață
Ce se 'ngână cu-al ei dor
Sus, în pomul roditor.

Draga mea, amor și viață
Sint a iernei rece gheață.
Omul merge la mormînt,
Pomul cade pe pămînt.

Dar cât le remîne viață
Tot suspină cu dulceață
Suvenirul scump în om,
Păserica dulce 'n pom.

XLIV

CRINUL

DE ALBUMUL D-REI CÂMPINEANU

Pe când steaua se oglindă
In isvorul tăănit,
Crinul merge de colindă
Câmpul verde și 'nflorit,

Și în cupa lui adună
Lacrimi albe de pe flori
Ce cu razele din lună
Se sărută, dulci surori.

Ear când soarele s'aprinde
Pe al ceruluî altar,
Crinul vesel îi întinde
Cupa-î de mărgăritar.

Astfel tu, copilă dalbă,
Când în lume te ivescî,
Culegî roûa dulce, albă,
De pe criniî sufletescî;

Şi când cerul în lumină
Te deşteaptă despre zori,
A ta inimă-î închină
Virginalele-î comorî!

XLV

CHRISTOS A INVIAT

Christos mântuitorul din morți a înviat
 Și fruntea-î ca un soare,
 Lucind peste popoare,
Fiorî de nemurire în lume-a 'mprăștiat.

Christos, Țeul credinței, eșit-a din mormînt!
 Ș'a sa reînviere
 Ne-arată că nu pere
Dreptatea și credința și adevărul sfînt!

Christos e viu! Ca dînsul, o! voi ce suferiți
În lanțuri de robie,
Curînd la viață vie
Din umbra tristă-a morții veți fi cu toți eșiți!

Polonie strivită sub aprigul picior
A tiraniei crude,
Curagiū! în cer s'aude
Un imn de re'nviere, un glas prevestitor.

Curagiū! Deschidînd astăzi a vecinicieî porți,
Mîntuitorul vine,
Polonie, spre tine,
Să te ridice falnic cu dînsul dintre morți!

XLVI

ÎNȘIRĂ-TE-MĂRGĂRITE

LEGENDĂ

DEDICATĂ D-NEI ZOE CANTACUZIN.

Trei copile de 'mpărat
Staă într'un măreț palat
Înșirând la scumpe salbe
De mărgăritare albe.
Ear o pasere măiastră
Vine vesel la fereastră
Și, bătând din aripioare,
Dice, blând cuvintătoare :

— «Bine, bine v'am găsit
D'albe flori din resărit !
— «Bine-ai venit de la raiu
«Păsărea cu dulce graiū !
— «Eū sosesc cu primăvara
«Ca să mă întorc cu vara ;
«Ș'acum vin pe-al vostru plaiū
«Aducēnd luna lui Maiū,
«Luna cea de lăcrimioare
«Și de doruri iūbitoare,
«Și o dalbă de poveste
«Cum n'a fost și nu mai este !
— «Păsărică, spune, spune
«Cea poveste de minune,
«Că ți-om face noi trei salbe
«De mărgăritare albe.»

I.

«Înșiră-te-mărgărite
«Pe lungi fire aurite
«Ca o horă luminoasă,
«Ca povestea mea duioasă :

Fost-a fost în lume-odată
Mândruliță, dulce fată,
Și la chip fermecătoare
De puteai cătă la soare,

Ear la ochișorii seî
 Și la față-î nu putéi!
 Florile îi ȑiceau floare,
 Stelele, stea lucitoare,
 Încât vecinic florî și stele
 Se certaû noaptea 'ntre ele!

Eată 'n fapt de dimineață
 Că pe câmpul de verdeață
 Copilița, cu-alte două,
 Se primblă, torcând prin rouă.
 Una ȑice: «Am visat
 «De-un fecîor de împărat!
 «Dac'ar fi acum să vie
 «Să m'aleagă de soție,
 «I-aș aduce eû în dar
 «Un șoîman de armăsar
 «Care sboară, care sare
 «Peste munți și peste mare
 «Și încungîură pămîntul
 «Maî ușor chîiar decăt vîntul!»
 Alta ȑice: «Sorioane!
 «Eû î-aș țese 'n foc de soare
 «O cămeșă 'n ȑece ițe
 «Cu descântecî prin altițe,
 «Ca să-î fie de noroc
 «Și să-l apere de foc

«Și de patimă sufletesci
«Și de boalele trupesci!»
Ear frumoasa copiliță
Țice astfel din guriță:
— «Eă ă-aș face doi feciori,
«Doi de gemen frățiori
«Cu cosițele-aurite
«Și cu fețele 'nflorite,
«De n'ar fi alții ca ei
«Drăgăloși și frumusei,
«Căci ar fi strălucitori
«Ca doi ochi veselitori!»

— «De mi-ă face-așa copii,
«Tu, mireasa mea să fii!
(Țice-atunce mândrul Craiă
Ce vînă pe verde plaiă.)
«Tu să fii a mea mireasă,
«A mea dulce 'mpărăteasă!
«Tu, minune 'ncântătoare
«Care ești ruptă din soare!»
Copilița 'n fericire
Stă pătrunsă de uimire.
Ochiă galiș i se 'nchid,
Degetele-ă se deschid,
Fusu-ă pică, firu-șă perde,
Și ea cade 'n earba verde.

Eară craiul tinerel
 O ăa 'n brațe ușurel,
 Și cu gingașul odor
 Saltă pe-al seă cal ușor.
 Calul falnic se 'ncordează,
 Sare, sboară și nechează;
 El nechezul n'a sfârșit,
 La palat c'a și sosit!

Șapte zile-abea treceă,
 Mare nuntă se făcea
 Cu nuntași nenumărați,
 Cum se cade la 'mpărați,
 De-aă mers vestea 'n depărtări,
 Peste nouă țeri și mări!
 Fost-aă față Crai vestiți
 Cu coroane 'mpodobiti
 Și vestite 'mpăratese
 Tot frumoase și alese.
 Fost-aă încă la serbare
 Oaspeți mari de spăimântare,
 Urieși cu negre semne,
 Sfarmă-peatră, Strîmbă-lemne,
 Zmei cu ochii sângeroși
 Și vitejii Feți-frumoși!

Dar din toți nuntași cine
Respândeă mai vii lumine ?
Dulce-a Craiului mireasă,
Tinăra împărăteasă,
Care ochii fărmeacă
De zimbăa saă de jucă.
Blândul zimbet al copilei
Lumină ca faptul ȝilei,
Ș'al ei joc păreă un sbor
De alb flutur sprinteior.
Fost-am încă și eă față
La cea nuntă mult măreață,
Și de-atuncă tot mă gândesc
C'am visat un vis ceresc !

II.

« Inșiră-te-mărgărite
« Pe lungă fire aurite,
« Precum șirul din poveste,
« Că 'nainte mult mai este :

Trecă luna, trecă două,
Trecă cincă, trecă nouă
Doamna născă doă fecioră
Doă de gemen frățioră,

Cu cosițe poleite
Și cu fețe înflorite
De păreau strălucitori
Ca doi ochi veselitori! . .

Alei! mândre sorioare!
Puteți voi a-mi spune oare
Ce-î mai bun în astă viață
Ca iubirea cu dulceață?
Ce-î mai sfînt și mai alin
Ca mama cu prunc la sin?
Ce-î mai drag și mai plăcut
Ca pruncuțul nou născut? . .

Mama Doamnă fericită,
Cu doi prunci împodobită,
Îi ținea duios la sin
Ca doi fluturi pe un crin,
Și din pletele-î cu soare
Le făcea învelitoare
Și pe brațe-î, ca să-î culce,
Le făcea un leagăn dulce.
Ea-î privia și zi și noapte,
Le grăia cu blânde șoapte,
Și, privindu î, se uimea! . .
Ea-î trezia și-î adormia,

I-adormiă tot în cântări
Și-î treziă în sărutări.

Când eră pe adormire,
Le cântă cu 'nduioșire: —
«Nani, nani, copilașî,
«Dragii mamei feciorașî!
«Mama că v'a legănă,
«Cu vers dulce v'a 'ngănă,
«Ș'a rugă pe Dumnezeu
«Să ve primble 'n raful seû,
«Să videți, unicii mei,
«Ceruri plinî de curcubeî,
«Ploî de raze și de stele
«Pe câmpii de viorele.
«Ș'oiû ruga Domnul ceresc
«Să ajungeti cum doresc,
«Viteji mari și Feți-frumoși,
«Doi luceferi mîngăioși.
«Lumea să ve îndrăgească,
«Dușmanii să se 'ngrozească,
«S'aveți parte și renume,
«Să vă meargă vestea 'n lume!»

Când eră ear pe trezie,
Le cântă în veselie:

«Sculați, sculați, fețiț mei,
 «Floricele dalbe!
 «C'aū venit doi îngereī
 «În veșminte albe,
 «Îngereī colindători,
 «Floricele dalbe,
 «Noaptea pe la cântători
 «Când zorile-s albe,
 «Și v'aduc pe ar pïoare
 «Floricele dalbe,
 «Rouă sfîntă 'nvietoare,
 «Și cunune albe!»

Aleī! mândre sorioare!
 Nicī că se află sub soare
 Fericire măī deplină,
 Vîiață dulce măī senină!
 Dar ades în lume trece
 Vint de moarte, fior rece,
 Și pe loc se vestejesce
 Tot ce 'n lume ne zimbeșce!
 Seninul se schimbă 'n norī
 Vîiața 'n noapte fără zori,
 Veselia 'n aspre chinurī
 Și cântările 'n suspinurī!

Eată că 'ntr'o ȃi din maiu
Mers-aũ vestea pân' la raiu
De-acei gingași frățiorî,
A pãmîntului comorî,
Și toți îngerii în sbor
Aũ venit, ascunși de-un nor,
Ca să vadă dacă sînt
Frați de-ai lor pe-acest pãmînt ?
«Dulce-s, Doamne, la privire !
«Ca un vis de fericire !»
Abea ȃis-aũ, și pe loc,
Ca un fulger viu de foc,
Crunt deochîl aũ ajuns
Pe copii și i-aũ strãpuns !
Copilașii plâng în chin,
Scot gurița de la sin,
Cată 'n ochii mamei lor,
Pleacă fruntea, cad și mor !
 Vaî de codrul care-și perde
Freamătul și frunȃa verde !
Vaî de inima pustie
Ce-aũ remas fãr' de soție !
Dar amar, amar pe lume
De copii fãră mume,
Și de mamele cu dor
Care-și perd copiii lor !

III.

«Înșiră-te-mărgărite
«Pe lungi fire aurite
«Precum șirul din poveste
«Că 'nainte mult mai este :

Pe copiii 'mbrățișați,
Într'un leagăn alb culcați,
Trista mamă î-a 'ngropat
Lângă ea, lângă palat,
La fereastra din grădină,
Sub o tufă de sulcină.
Ear din leagănul de flori
Resărit-aă până 'n zori
Doi brađi gemeni de o samă,
Gingași ca un dor de mamă,
Ș'aă crescut, crescut-aă eară
De la zori și până 'n seară
Păn'aă dat să se lovească
De fereastra 'mpărătească...

— «Frățioare, frățioare,
«În lăuntru ce veđi oare?
— «Văd pe mama!.. Auđi, frate,
«Gemetele-î necurmate?

— «Maîculița mea iubită,
«Cât de-amar e rătăcită!

— «Ochi-î sînt doue isvoare
«Tot de lacrimi ardețoare!

— «Ah! privesce cum ne cată
«Prin cea casă întristată!

— «Cum ne cheamă, cum ne plînge!
«Mânile cum și le frînge!

— «Mamă, mamă, draga noastră,
«Eată-ne ici la fereastră.

«Vin' cu dulce sărutat

«Și cu dulce dismerdat

«Că de mult, amar de noi,

«Ne lipsesci la amîndoi!»

Astfel brađiî suspinau
Ș'a lor crengi le clătinau
Pe fereastră 'n sala mare...
Mama Doamnă viu tresare,
Vine-aleargă, stă, nu crede,
Vede brađiî și nu-î vede.

Șterge iute ochiî seî :

— «Dragiî mei, drăguțiî mei!

«Voî sinteți, inima-mî ȑice,

«C'ați venit voî car aice

«Lâng'a mamei dulce sin

«Sfășiat de vecinic chin!

« Scumpii mamei frumusei,
 « Copilași, iubiții mei!
 « Frig v'ați fost în cel pământ,
 « Pedepsi l-ar Domnul sfânt!
 « Ș'acum nu mai cată nime
 « De a voastră frăgețime,
 « Nicî vă leagănă 'n cântări,
 « Nicî v'adoarme 'n sărutări!»
 — « Tacî, măicuță cu durere,
 « Că-ți aducem mîngăere.
 « Nu jăli a noastră soartă
 « Cerul blînd de grijă poartă,
 « Și la morți, și la cei vii,
 « Și la flori, și la copii.
 « Seara primăverii caldă
 « Cu dulci lacrimi ne scaldă,
 « Vîntul ne adoarme-ușor
 « Cu suspin recoritor,
 « Și steluța serii, mută,
 « Cu-a ei raze ne sărută.»
 — « Ce vorbiți de primăvară
 « Și de stele și de seară?
 « Nu vedeți cumplitii nori
 « Cum sosesc fulgerători?
 « N'auziți cum cerul tună
 « Și pămîntul cum resună?
 « Vîntul suflă și vă 'ndoe,

«Pe voi cade rece ploae...
«Dragii mei, gingașii mei!
«Cum să-î apăr eu pe ei?...»

Beata mamă n'a sîrșit,
Cerule brații aû trăsînit
Și sub ochii seî pe loc
Î-aû aprins în mare foc!
La pămînt brații cădeaû,
Cu lung gemet ei ardeaû
Și spre Doamna ce-î vedeà
Crengile și le 'ntindeà.
Bîata mamă despletită,
Spăîmîntată, rătăcită,
Pe fereastră se plecà,
Vrînd în foc a s'aruncà;
Dar de-odată ochii seî
Aû zărit doue scînteî
Pintre flacări strălucînd,
În văzduh ușor sārînd,
Cătră stele tot suînd,
Ș'amîndoue pintre ele,
Prefăcându-se în stele.

Fața ei l'acea privire,
Străluci de fericire,
Cum s'aprînde alba lună
Dup'o aprigă furtună!

Și cu grabă 'n veselie
Ese noaptea pe câmpie.
Ea se duse ațurind,
Tot pe sus la cer privind,
Cum se duce neoprit
Dorul cel nemărginit!

IV.

«Înșiră-te-mărgărite
«Pe lungi fire aurite
«Ca dușoasa mea poveste,
«Că 'nainte mult nu este:

Pe cea vale de mohor,
Lâng'un limpede isvor
Mama Doamnă stă culcată
Și cu dragoste tot cată
Când la cerul înstelat,
Unde doru-î aș sburat,
Când pe fața apei line
Unde-a cerului lumine
Se prevăd, se oglindează
Și în taină scânteiază.
Biata mamă 'ncet suspină
Și cu-o floare de sulcină
Ea desmeardă 'ncetișor
Fața micului isvor.

Apoi stă, și tot privesce,
Apa când se limpezește,
Care stele mai întei
Aă să easă 'n fața ei?

Umbra nopții de pe vale
Se pătrunde de-a ei jale
Și ascultă în tăcere
Șopta-î plină de durere.
Mama stelele descântă
Și, plângând, tot astfel cântă :

« Câte stele sînt pe cer
« Până 'n ȋiuă toate per,
« Numaî doue-s stătătoare
« Pân' la resărit de soare,
« Și îngână dorul meu...
« Coborî-le-ar Dumnezeu !

« Stelișoare, blânde stele,
« Ochișori inimei mele !
« Pre pămînt voi v'ați închis
« Și în ceruri v'ați deschis
« Să priviți la dorul meu...
« Coborî-v'ar Dumnezeu !

« Bine v'a fi voue, bine,
 « În cel raiu cu vii lumine,
 « Dar nici raiul nu e lin
 « Ca al mamei dulce sin !
 « Ah ! copii, la sinul meu
 « Cobori-v'ar Dumnezeu ! »

O ! minune ! sus în cer
 Doue stele eată per !
 Și cu sborul de săgeată
 Prin văzduh eată-le, eată
 Că vin iute spre câmpie,
 Lăsând urmă argintie,
 Pân' ce cad lângă isvor
 Într'un lung mănos ogor,
 Și se fac din doue stele
 Doue mărgăritărele . . .

Cine 'n lume, cine poate
 Mările să le înnoate,
 Codrii vechi să mi-î pătrunde
 Ca să numere-a lor frunze ?
 Cine poate-avea aflare
 Câte valuri sînt pe mare,
 Câte raze sînt în soare,
 Cât parfum e într'o floare ?

Numai dorul mamei poate
Să pătrundă 'n lume toate,
Ca să afle mîngăere
La cumplita sa durere !

Astfel Doamna, ca 'ntr'un rîu,
Intră 'n lanul cel de griu,
Și tot cată ne 'ncetat
Stelele care-aū picat.
Spic de spic ea îl culege,
Grâu 'n palme îl alege
Și-l sărută și-l desmeardă,
Copilașii să nu-și peardă !
Ți de vară până 'n seară
Ea din lan nu ese-afară,
Spicuesce, spicuesce,
De odihnă nici gîndesce !
Ea când lanul s'aū sfirșit,
Eată, Doamne ! c'aū găsit
Într'un spic frumos și mare
Doue mici mărgăritare !

Și de-atuncî mama duioasă
În răpirea-î drăgăstoasă
Tot înșiră, visătoare,
Prețioasele odoare,
Și la sinu-î tot le strînge,
Apoi ride, apoi plînge,

I.e. deșiră când și când
Și le 'nșiră ear cântând :

«Înșiră-te mărgărite
«Pe lungi fire aurite,
«Precum lacrimile mele
«Pe lungi raze de la stele!

«Înșiră-te mărgărite
«Pe lungi fire aurite,
«Ca și aniî mei de jale
«Pe-a durereî tristă cale!

«Înșiră-te mărgărite
«Pe lungi fire aurite,
«Pân' ce dorul bîeteî mume
«Va 'ncetă de-a plânge 'n lume!»

N O T E

NOTE

MĂRGĂRITĂRELE

Românii de peste Milcov numesc mărgăritărele albele fiice ale primăverii, care în Moldova poartă numele de lăcrimioare.

I. Deșteptarea României. (Pag. 257).

Această posie nu a fost publicată în ediția I-a a Doînelor, fiind-că volumul tipărit în Paris aveà a trece prin Austria pentru ca să intre în România.

III. Moțul și Secuiul. (Pag. 274).

Maghării numesc pre Români de la munte Moți, de pre moțul lor de păr.

Sciut este că în crâncena luptă dintre Români și Maghări la 1848, acești din urmă au găsit peirea lor în munții sălbatici

aî Ardealului. Un fapt interesant şi care mă-a dat ideea acestei compunerii este că, precum eroiî lui Omir, atât Româniî cât şi duşmaniî lor îşi adresaî desfide şi ameninţări înainte de a se încăera la luptă.

IX. Muntele de foc. (Pag. 298).

În munţiî Apeniniî, între Glogo şi Filigare, aproape de satul Petra Mala, există un fenomen vulcanic foarte curios de observat. Pe suprafaţa vârfului unui deal numit **Munte de foc**, es din pămînt nenumărate limbî de foc care ard neconţinut, respândind noaptea luminî fantastice pe stâncile şi pădurile de pe împregiur. (Veđi în *Salba literară* articolul intitulat : *Monte di fo*).

XII. Îahtul. (Pag. 307).

Un soiî de vase plutitoare, micî, sprintene, elegante, şi care serv pentru primblări pe mare.

XIII. O noapte la Alhambra. (Pag. 310).

Alhambra : Palat de marmură zidit în stilul Maur cel măi minunat. El era saraiul Sultanilor Maurî cariă domnit la Grenada.

Fiică a lui Boabdil. (Pag. 311).

Cel de pe urină Sultan Maur din Grenada.

Şi 'n a Leilor fântână. (Pag. 312).

Basin de marmură albă aşezat pe 12 lei sculptaţi, şi care se află în mijlocul unui saloa mare descoperit şi încongiurat de galeriî cu coloane.

O duioasă biulbiulină. (Pag. 313).

Arabiî numesc privighitoarea *Biulbiul*.

XIV. Seguidilă. (Pag. 316).

Unele cântice populare din Spania se numescă seguidile.

De la Siera Nevada.

Lanțul de munți ce se ridică aproape de Grenada.

XV. El R'baa. (Pag. 318).

El R'baa înseamnă în limba arabă cal cincar, în toată frumusețea și puterea sa,

La Allah, illa Allah.

Adică nu este alt Dumnezeu decât Allah, și Mohamed este profetul seü.

XVII. N. Bălcescu, murind. (Pag. 323).

Mult jălitul N. Bălcescu, autorul a mai multor scrieri istorice de mare însemnătate, frate iubit a tuturor celor ce l-au cunoscut, s'a săvârșit din viață la Palerma în 28 Noemvrie 1852.

XX. Banul Mărăcină. (Pag. 333).

În timpul Regelui Franciei *Philippe de Valois*, strămoșul poetului frances Ronsar s'a dus din România la Paris ca s'agăute Regelui în lupta sa cu Englezii. Remânind apoi în Francia și rudindu-se cu cele mai nobile familii, el și-a schimbat numele de Mărăcină în *Ronsar*, de la cuvântul frances *ronce*, care înseamnă mărăcină.

XXII. Dragoș. (Pag. 341).

După tradiția populară, Dragoș a venit din Ardeal și a po-

posit într'o vale numită **Câmpul lui Dragoș**, ce se găsește între Bacău și Peatra.

Asemene se pretinde că bourul Moldovei reprezintă capul unui Zimbru ucis de Dragoș la descălecarea lui în țeară, în secolul XIII. Bour înseamnă *Boul Urus*.

XXVI. Visul lui Petru Rareș. (Pag. 356).

Acest Domn a fost fiu bastard a lui Ștefan cel mare. Mama lui eră văduva unui pescar; și însuși Petru eră cunoscut sub numele de Majă, până a nu se sui pe tron.

XXXVII. La Palestro. (Pag. 397).

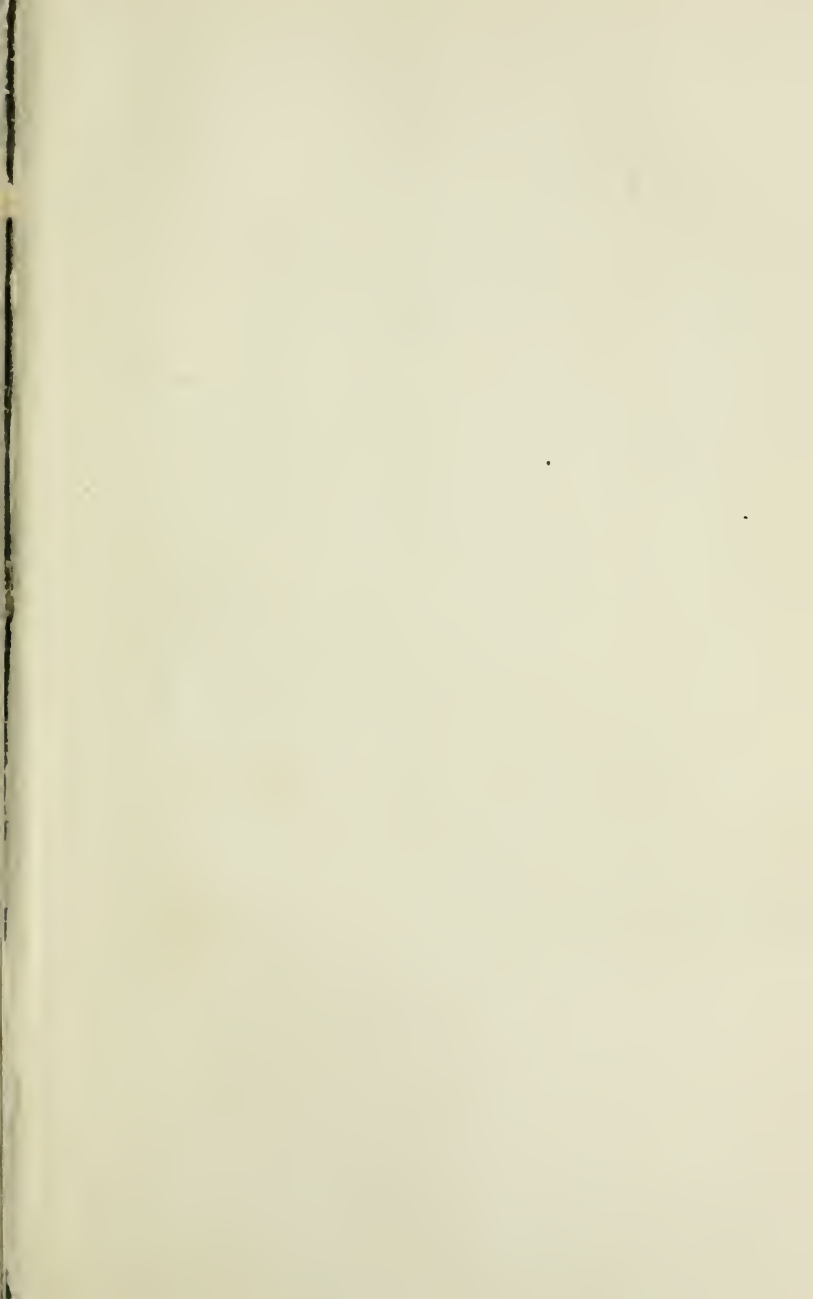
La crunta lovire de la Palestro regele Victor Emanoil a făcut atâtea minuni de vitejie, că regimentul de Zuavi franceși i-a decretat rangul de *Caporal*. Se dice că Regele e mai mândru de acest titlu câștigat pe câmpul gloriei, decât de acel de Rege dobândit prin moștenire. Italienii numesc pe Victor Emanoil: *il Rè galantuomo* !

XLVI. Înșiră-te-mărgărite. (Pag. 427).

Oaspeți mari de spăimântare. (Pag. 431).

Poveștile populare sînt pline de ființe fantastice, precum Urieși, Feți-frumoși cari se luptă cu Zmeii pentru fete de împărați, Sfarmă-peatră ce macină stîncile ca să turbure pîraele, Strîmbă-lemne care îndoaie copaci codrilor... etc.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

**Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by LIBRARY BUREAU**

